

**YEREL EKONOMİK KALKINMA GİRİŞİMİ VE ETKİLERİ
BEYPAZARI ÖRNEĞİ**

Canan ALTINKAYA ÖZMEN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

TEMMUZ 2007

ANKARA

Canan ALTINKAYA ÖZMEN tarafından hazırlanan YEREL EKONOMİK KALKINMA GİRİŞİMİ VE ETKİLERİ; BEYPAZARI ÖRNEĞİ adlı bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Yrd. Doç. Dr. Tanyel ÖZELÇİ ECERAL
Tez Yöneticisi

Bu çalışma, jürimiz tarafından oy çokluğu ile Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Şule KARAASLAN

Üye : Doç. Dr. Serap KAYASÜ

Üye : Doç. Dr. Mehmet SOMUNCU

Üye : Yrd. Doç. Dr. Tanyel ÖZELÇİ ECERAL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Çiğdem VAROL

Tarih : 20/07/2007

Bu tez, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsüne tez yazım kurallarına uygundur.

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Canan ALTINKAYA ÖZMEN

YEREL EKONOMİK KALKINMA GİRİŞİMİ VE ETKİLERİ
BEYPAZARI ÖRNEĞİ
(Yüksek Lisans Tezi)

Canan ALTINKAYA ÖZMEN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran 2007

ÖZET

Yerel kalkınma kısaca, bir yöreye özgü dönüşüm süreçlerinin harekete geçirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Yerel ekonomik kalkınma (YEK) kavramı ise, öncelikle alan/kent/bölgeye ait yerel potansiyellerin belirlenmesi ve bu potansiyellerin, aktörlerin işbirliği ile, etkin ve verimli değerlendirilme sürecidir. Türkiye’de yerel düzeyde kalkınmayı amaçlayan girişimler pek fazla görülmemektedir. Beypazarı ilçesi yerel yönetimin çabalarıyla tarihi evlerin restorasyonu amacıyla bir girişim başlatmış ve bu girişim ilçede önemli değişikliklere sebep olmuştur. Bu bağlamda tezin amacı, Beypazarı ilçesinde yaşanan dönüşümlerin YEK çerçevesinde analiz ve değerlendirilmesinin yapılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda, ilk olarak, yerel ekonomik kalkınma kavramının tanımı, bu kavramın yaşadığı değişim ve gelişim süreçleri ile Beypazarı’na benzer dünyadan örnek bölge ve kentlerin başarı faktörleri tartışılmıştır. Ardından YEK için belirlenen göstergeler anlatılmıştır. Alan çalışması olarak seçilen Beypazarı ilçesinin, mevcut potansiyelleri ile YEK sürecindeki girişimleri araştırılmış ve kent merkezinde restore edilen tarihi evlere ve ticarethanelere yapılan anket çalışması ile ilçede bu süreçte yaşanan değişimler incelenmiştir. Sonuç olarak Beypazarı’nın bu süreçte başarılı ve aksayan yönleri tartışılmış, Beypazarı örneğinden ve diğer incelenen

örneklerden elde edilen veriler çerçevesinde yerel ekonomik kalkınmada önemli olan noktalar vurgulanmıştır.

Bilim Kodu : 801.1.024
Anahtar Kelimeler : Yerel ekonomik kalkınma, yerel ekonomik kalkınma göstergeleri, Beypazarı
Sayfa Adedi : 108
Tez Yöneticisi : Yrd. Doç. Dr. Tanyel Özelçi Ecerel

**EFFORTS AND EFFECTS OF LOCAL ECONOMIC DEVELOPMENT
CASE OF BEYPAZARI
(M.Sc.Thesis)**

Canan ALTINKAYA ÖZMEN

**GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY
June 2007**

ABSTRACT

Local economic development, in a broad sense, is defined as setting of specific transformational processes of an area into action. As for the concept, local economic development, it is considered as the identification of the local resources of an area/city/region, and making the effective and beneficial use of these potentials in cooperation with the actors. The attempts targeting development in local level is not observed frequently in Turkey. Beypazari town, with the effort of the local administration, has commenced an attempt so as to restore the historical houses and this attempt has resulted in many drastic changes in the town. In this context, the aim of this disertation study is to carry out an analysis and interpretation of the transformation in Beypazari in terms of the local economic development principles. So as to fulfill this goal, initially the definition of local economic development, the changes and improvement process of this concept, and the achievement factors of sample regions and cities from the world, which resemble Beypazari have been discussed. Then, related literature was reviewed and some significances of local economic development were accentuated. Selected as the sample area, Beypazari was researched in terms of the local economic development process, and the changes throughout this process was analyzed with a questionnaire study. Designed questionnaire was administered to the business sector in the area of restored historical houses,

and in the town center. As a result, the changes and challenges of Beypazarı in this process were discussed and some general principles were offered for the further local based studies. In view of the data obtained from case of Beypazarı and other analyzed samples, some key concepts of local economic development have been accentuated.

Science Code : 801.1.024
Key Words : Local economic development, local economy indicators, Beypazarı
Page Amount : 108
Supervisor : Assist. Prof. Dr. Tanyel Özelçi Ecerel

TEŞEKKÜR

Bu yüksek lisans tezi, benim dışımda, bir çok insanın yardımı ve emeği sonucunda gerçekleşmiştir. Başta, tez çalışmamın her aşamasında beni yönlendiren, sabrı ve anlayışı ile bana destek olan değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Tanyel ÖZELÇİ ECERAL'a teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.

Yine bu süreç içinde beni yalnız bırakmayan sevgili annem Emine ALTINKAYA ve eşim Kemal Sinan ÖZMEN'e candan teşekkürler ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	ix
HARİTALARIN LİSTESİ.....	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xii
1. GİRİŞ	1
2. YEREL EKONOMİK KALKINMA KAVRAMI	5
2.1. Yerel Ekonomik Kalkınma	5
2.2. Bölgesel ve Yerel Kalkınma Kuramları.....	7
2.3. Yerel Ekonomik Kalkınmaya Farklı Yaklaşımlar	10
2.3.1. Avrupa Birliği ülkelerinde yerel ekonomik kalkınma	11
2.3.2. Avrupa Birliği yerel ekonomik kalkınma projelerinin değerlendirilmesi.....	21
2.3.3. Dünya Bankası'nın yerel ekonomik kalkınmaya bakışı	23
2.3.4. Dünya Bankası yerel ekonomik kalkınma projelerinin değerlendirilmesi	30
3. YEREL EKONOMİK KALKINMA GÖSTERGELERİ.....	32
4. ALAN ÇALIŞMASI	40
4.1. Beypazarı'nın Yerel Potansiyelleri	41
4.1.1. Tarihsel gelişim.....	41
4.1.2. Mekansal ve fiziksel yapısı	41
4.1.3. Ekonomik yapısı	44
4.1.4. Sosyal yapısı	47

Sayfa

4.2. Beypazarı YEK Girişimi	49
4.2.1. Tarihi evlerin restorasyonu: YEK için ilk ivme	50
4.2.2. Diğer girişimler	52
4.3. YEK Girişiminin Etkileri	57
4.4. Beypazarı YEK Girişiminin Değerlendirilmesi	83
4.4.1. Ekonomik yapı	87
4.4.2. Kurumsal yapı	88
4.4.3. Kültürel ve sosyal yaşam	88
4.4.4. Yaşam kalitesi	88
4.4.5. Ulaşım ve altyapı	89
4.4.6. Kent kimliği	89
4.5. Beypazarı Yerel Ekonomik Kalkınma Girişiminin Avrupa Birliği ve Dünya Bankası Girişimi Örnekleriyle Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi ...	89
5. SONUÇ	94
KAYNAKLAR	99
EKLER	103
EK-1 Anket formu	104
ÖZGEÇMİŞ	108

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. YEK dönemleri	10
Çizelge 2.2. Avrupa Birliği'nin desteklediği örnek YEK projeleri	23
Çizelge 2.3. Dünya Bankası'nın stratejik eylem planı	25
Çizelge 2.4. Dünya Bankası'nın desteklediği örnek YEK projeleri	31
Çizelge 3.1. YEK göstergeleri	35
Çizelge 4.1. Hane halkının demografik özellikleri	59
Çizelge 4.2. Hanehalkı anketine katılanlardan Beypazar'lı olma durumu.....	60
Çizelge 4.3. Hanehalkının son beş yıl içinde kişisel gelir düzey artışı	60
Çizelge 4.4. Hanehalkının gelir artışının değerlendirilmesi.....	61
Çizelge 4.5. Hanehalkının banka mevduat değer artışı.....	61
Çizelge 4.6. Beypazarı halkının refah durumunun son beş yıllık dönemdeki değişim	62
Çizelge 4.7. Hanehalkının 2000 ve 2005 yılları konut sahipliliği karşılaştırması	62
Çizelge 4.8. Hanehalkının 2000 ve 2005 yılları gelen turistlerin sağladıkları gelirden memnuniyeti	62
Çizelge 4.9. Belediyenin gerçekleştirdiği çalışmaların maddi gelirin artmasına katkı sağlama durumu	63
Çizelge 4.10. Hanehalkında Belediye'nin girişimlerinin Beypazarı'nı ekonomik açıdan daha da ileriye götüreceğini düşünenler	63
Çizelge 4.11. Belediye'nin yaptığı çalışmaların tarihi evlerin restorasyonuna katkısı	64
Çizelge 4.12. Belediye'nin çalışmalarının yeterliliği.....	64
Çizelge 4.13. İlçe idaresinden sorumlu kurumların birlikte çalışma durumu	64

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.14. Hanehalkının yatırım ve harcamalara nereden destek aldığı	65
Çizelge 4.15. Yerel yönetimlerin (Belediye, Kaymakamlık vs.) düzenlediği kurs, seminer ve hizmet içi eğitim gibi eğitsel faaliyetlerin sayısı, sıklığı ve çeşitliliğinden hanehalkının memnun olma durumu	65
Çizelge 4.16. Beypazarı'nın son dönemdeki hızlı gelişiminde belediye, kaymakamlık, üniversite, sivil toplum kuruluşları ve halkın bir arada hareket etmesinin katkısı.....	66
Çizelge 4.17. İlçe halkının Beypazarı'nın potansiyellerinin farkında olma durumu .	66
Çizelge 4.18. Belediye'nin yaptığı çalışmaların hanehalkının kültürel ve sosyal yaşamına katkısı	67
Çizelge 4.19. Beypazarı'nın çeşitli festivallerinin ilçe tanıtımına katkı sağlaması ...	67
Çizelge 4.20. Televizyon programlarının, festivallerin, tanıtım faaliyetlerinin Beypazarı'nın gelişmesine etkisi	67
Çizelge 4.21. Hanehalkının sosyal güvence durumu	68
Çizelge 4.22. Hanehalkının yaşam memnuniyeti.....	68
Çizelge 4.23. Belediye'nin yaptığı çalışmaların ulaşım ve altyapı hizmetlerine katkısı.....	69
Çizelge 4.24. Beypazarı'ndan diğer il ve ilçelere ulaşım durumu	69
Çizelge 4.25. Eğitim, sağlık ve ekonomik hizmetler açısından yeterlilik durumu	69
Çizelge 4.26. Hanehalkından Beypazarı ilçesinin prestijinin son beş yıl içerisinde arttığını düşünenler	70
Çizelge 4.27. Ticaret anketine katılanların demografik özellikleri.....	71
Çizelge 4.28. Ticaret anketine katılanların Beypazar'lı olma durumu	71
Çizelge 4.29. Ticarethanelerin son beş yıl içinde kişisel gelir düzey artışı	72
Çizelge 4.30. Ticarethanelerin gelir artışını değerlendirmesi	72
Çizelge 4.31. Ticarethanelerin banka mevduat değer artışı	72

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.32. Ticarethanelerin son beş yıllık dönemdeki refah durumu.....	73
Çizelge 4.33. Ticarethanelerin 2000 ve 2005 yılları konut sahipliliği karşılaştırması	73
Çizelge 4.34. Ticarethanelerin 2000 ve 2005 yılları gelen turistlerden gelirinden sağladıkları memnuniyet.....	74
Çizelge 4.35. Ticarethanelerin Belediyenin gerçekleştirdiği çalışmaların maddi gelirin artmasına katkı sağlama durumu	74
Çizelge 4.36. Ticarethanelerden Belediye'nin girişimlerinin Beypazarı'nı ekonomik açıdan daha da ileriye götüreceğini düşünenler	74
Çizelge 4.37. Belediye'nin yaptığı çalışmaların ticari işlerin kolaylaştırılmasına katkı olma durumu	75
Çizelge 4.38. Belediye'nin çalışmalarının yeterliliği.....	75
Çizelge 4.39. İlçe idaresinden sorumlu kurumların birlikte çalışma durumu	75
Çizelge 4.40. Ticarethanelerin yatırım ve harcamalarda nereden destek aldığı	76
Çizelge 4.41. Yerel yönetimlerin (Belediye, Kaymakamlık vs.) düzenlediği kurs, seminer ve hizmet içi eğitim gibi eğitsel faaliyetlerin sayısı, sıklığı ve çeşitliliğinden ticarethanelerin memnun olma durumu.....	76
Çizelge 4.42. Beypazarının son dönemdeki hızlı gelişiminde Belediye, Kaymakamlık, üniversite, sivil toplum kuruluşları ve halkın bir arada hareket etmesinin katkısı	77
Çizelge 4.43. Ticarethanelerin Beypazarı'nın potansiyellerinin farkında olma durumu	77
Çizelge 4.44. Belediye'nin yaptığı çalışmaların ticarethanelerin kültürel ve sosyal yaşamına katkısı.....	77
Çizelge 4.45. Beypazarı'nın çeşitli festivallerinin ilçe tanıtımına katkı sağlaması ...	78
Çizelge 4.46. Televizyon programlarının, festivallerin, tanıtım faaliyetlerinin Beypazarı'nın gelişmesine etkisi.....	78
Çizelge 4.47. Ticarethanelerin sosyal güvence durumu.....	79

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.48. Ticarethanelerin yaşam memnuniyeti	79
Çizelge 4.49. Belediye'nin yaptığı çalışmaların ulaşım ve altyapı hizmetlerine katkısı.....	79
Çizelge 4.50. Beypazarı'ndan diğer il ve ilçelere ulaşım durumu	80
Çizelge 4.51. Eğitim, sağlık ve ekonomik hizmetler açısından yeterlilik durumu	80
Çizelge 4.52. Ticarethanelerden Beypazarı ilçesinin prestijinin son beş yıl içerisinde arttığını düşünenler	80
Çizelge 4.53. 2004-2005 Yılları karşılaştırıldığında toplam cironun arttığını belirtenlerin oranı	81
Çizelge 4.54. 2004-2005 Yılları karşılaştırıldığında yatırımlarının arttığını belirtenler	81
Çizelge 4.55. 2004-2005 Yılları karşılaştırıldığında yurtiçi satışlarından elde edilen kar durumunu arttığını belirtenlerin oranı	82
Çizelge 4.56. 2004-2005 Yılları karşılaştırıldığında yurtiçi satışlarından elde edilen kar durumunu değişmediğini belirtenlerin oranı	82
Çizelge 4.57. 2005 Yılında işletmede sağlanan istihdam sayısı	83
Çizelge 4.58. 2004-2005 Yılları karşılaştırıldığında toplam çalışan sayısının arttığını belirtenler.....	83
Çizelge 4.59. Beypazarı yerel ekonomik kalkınma girişimi	86
Çizelge 4.60. Beypazarı, Avrupa Birliği ve Dünya Bankası YEK girişim örnekleri	91

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 3.1. İnsan kaynakları	37

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. İtalya Cosenza kenti.....	20
Resim 4.1. Beypazarı merkez genel görünüm	43
Resim 4.2. Beypazarı festivalinden görünüm	54
Resim 4.3. Hane halkı anketinin yapıldığı alan	58

HARİTALARIN LİSTESİ

Harita	Sayfa
Harita 2.1. Bulgaristan Mesta bölgesi	16
Harita 2.2. Guimarães kenti	18
Harita 2.3. İtalya Cosenza kenti	20
Harita 2.4. Bulgaristan Paşmaklı kenti.....	26
Harita 2.5. Araucania bölgesi.....	29
Harita 4.1. Beypazarı'nın ulaşım bağlantıları	42

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklama
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
SWOT	Strength, Weakness, Opportunity, Threat
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
YEK	Yerel Ekonomik Kalkınma

1. GİRİŞ

Yerel ekonomik kalkınma (YEK) kavramı, yerel, kent, metropoliten alan ve alt-ulusal bölge gibi farklı ölçeklerde tanımlanan toplumların, yaşam kalitesini iyileştiren ve ekonomik faydayı arttıran, sürdürülebilir ekonomik büyümeyi gerçekleştirmek için yerel otoritelerin, özel sektörün, sivil toplum kuruluşlarının ve yerel halkın amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik olarak çalışmasını sağlayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır.

YEK'in, akademik ve politik çevreler tarafından yoğun bir şekilde ele alınmaya başlanmasının tarihi çok eskilere dayanmamaktadır. Sanayi devriminden sonra mekansal özelliklere vurgu yapılmaya başlanırken, 1950-1970 yılları arasında bölgesel büyüme dinamikleri önem kazanmış, yerel ve kent düzeyinde YEK'e yönelik teorik ve uygulamalı çalışmalar ise, özellikle 1990'lardan sonra hızla artmaya başlamıştır. Günümüzde, yerel ekonomilerin küresel rekabet içerisinde geliştirdiği strateji ve politikalar, insan kaynakları, kamu özel sektör işbirliği, kurumsal destek sistemleri, ağsal ilişkilerin güçlendirilmesi gibi konulara dikkat çekilmeye başlanmış, yaşam kalitesinin artırılması, işgücü niteliğinin artırılması, yerel gelişme sürecinde önem kazanmıştır.

Türkiye'de bölgesel anlamda YEK kavramı, dünya deneyimlerine paralel olarak, 1960-1980 döneminde merkezi hükümet tarafından kalkınma planlarında ön plana çıkarılmıştır. Ancak Türkiye'de yerel düzeyde kalkınmayı amaçlayan, 1980'lerden sonra diğer ülkelerde örnekleri görülen yerel yönetim ve özel sektörü de kapsayan yerel halk girişimleri ya da toplumsal ortaklık örnekleri pek fazla görülmemektedir [Salam ve Öztin, 2004, Alıntıl原因, Özelçi, 2004]. Son dönemde Avrupa Birliği süreci çerçevesinde daha çok yerel/bölgesel ekonomik kalkınmayı hızlandırmak amacıyla geliştirilen programlar doğrultusunda plan ve projeler sürdürülmektedir.

Bu süreçlerin dışında son dönemde yerel ölçekte kendi potansiyellerini kullanarak gelişmeyi sağlayacak girişimlerin de başlatılabileceğine yönelik örnekler gündeme gelmeye başlamıştır.

1990'ların sonuna kadar küçük tarımsal ve tarihi bir kent olan Beypazarı, halen içinde yaşamın devam ettiği Osmanlı döneminden kalma ahşap evlerin restorasyonu ile toplumsal ortaklık konusunda Türkiye'de nadir rastlanan bir girişimi başlatmıştır. Bu girişim ile birlikte kentin ekonomik hayatında kısa sürede bir canlanma gözlenmiş, etkin tanıtım faaliyetleri yardımı ile turizm sektöründe önemli gelişmeler yaşanmış, kent fiziksel olarak da bir dönüşüm sürecine girmiştir. Beypazarı sahip olduğu doğal ve kültürel kaynakları kültür ve turizm sektöründe, yerel otoritelerin desteği ile etkin ve verimli kullanarak YEK sürecinde önemli adımlar atmıştır.

Tarihi "İpek Yolu" üzerinde yer alan Beypazarı, binlerce yıllık geçmişi olan kültürel zenginlikler ve doğal güzelliklere sahip bir ilçedir. Osmanlı döneminden kalma 3000 adet tarihi ev, doğal sit alanı, arkeolojik sit alanı verimli tarım alanları, trona madeni, kaplıca suları gibi ilçe ekonomisine önemli katkılar sağlayan değerlere sahiptir. 2000 yılından sonra sahip olduğu bu değerleri etkin ve verimli kullanmak için girişimler başlatmıştır ve bu girişimler kısa sürede etkilerini göstermiştir. Tez çalışmasında Ankara ili Beypazarı ilçesinin sahip olduğu kaynakların, yerel otoritelerin desteği ile etkin ve verimli kullanarak, girmiş olduğu YEK süreci literatürde yer alan YEK tartışmaları çerçevesinde incelenerek, bu girişimlerin ekonomik etkileri, uygulamadaki olumlu ve olumsuz yönleri, kurumsal çerçevesi değerlendirilecektir.

Tezin amacı, Beypazarı ilçesinin yerel potansiyelleri çerçevesinde yerel yönetim ve yerel kurumlarca başlatılan ve halkın katılımı ile gerçekleştirilen girişimlerin incelenerek, ilçede yaşanan dönüşümlerin YEK çerçevesinde analiz ve değerlendirmesinin yapılmasıdır.

Bu tez çalışması, Beypazarı ilçesi YEK girişim örneğinin Türkiye'de nadir görülen girişimler arasında olması sebebiyle ve ilçenin YEK sürecinin diğer yöre/kent ve bölgelere örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.

Tez çalışmasının örneklem alanı Beypazarı ilçesi merkezi olarak belirlenmiştir. Ancak tez çalışması çerçevesinde ilçe merkezindeki gelişmeleri etkileyen, ya da ilçe

merkezindeki gelişmelerden etkilenen ilçe geneline ilişkin farklı sektörlere ilişkin veriler kullanılmış ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Tezin çıkış noktası olarak aşağıdaki temel soru cümleleri belirlenmiştir:

- Beypazarı girişimi örneği YEK olarak tanımlanabilir mi?
- Bu ilçe yerel ekonomisini geliştirebilmek için hangi kaynaklara sahipti?
- Hangi hedefleri ortaya koydu, neleri ve nasıl başardı?
- YEK'in yarattığı dönüşüm nasıl ölçülebilir?
- Beypazarı başarılı bir örnek midir? , Başarılı ise başarı kriterleri nelerdir?
- Başarının sürdürülmesi için neler yapılmalıdır? Aksayan yönleri nasıl geliştirilebilir?

Çalışmanın ana hipotezi şöyledir: Yerel yönetimin ve halkın çabaları ile oluşturulan girişimler, Beypazarı ilçesi'nde sosyal, ekonomik ve fiziksel anlamda bir dönüşüm yaratmıştır.

Yöntem olarak tez çalışmasının başlangıcında literatür taraması yapılmıştır. Konuyu içeren süreli yayınlardaki yerli ve yabancı makaleler, kitaplar, dergiler taranmıştır. Literatür taraması yapıldıktan sonra örneklem alanı olarak seçilen Beypazarı ilçesinin ekonomik gelişmişlik sürecinin değerlendirilebileceği veriler TÜİK, DPT vb. gibi kurum ve kuruluşlardan elde edilmiştir. Bu veriler internet araştırması, yerinde yapılan incelemeler ve kurumlarda yapılan birebir görüşmeler sonucu ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada tarama modeli (survey) araştırma yöntemi kullanılmıştır. Beypazarı ilçesinin YEK çabalarının ekonomik ve sosyal etkilerini ölçebilmek için anket çalışması yapılmıştır. 500 tarihi ev bulunan ilçede rastlantısal yöntemle belirlenen % 10 örneklem ile 50 hanehalkı anketi uygulanmıştır. Bununla birlikte merkezde ticaretin en yoğun olduğu ve Belediye tarafından sokak sağlıklaştırma uygulaması yapılan Alaaddin Sokak ile Belediye arasındaki cadde üzerindeki işyerlerinden Beypazarı ticaret odasına kayıtlı 224 ticarethaneye % 18 örneklem ile 40 anket

uygulanmıştır. Ankette fiziksel yapı, ekonomik yapı, kurumsal yapı, yaşam kalitesi ve memnuniyetine yönelik sorular sorulmuş ve 2000-2005 yılları karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulguların analiz ve yorumlanmasında T testi, frekans ve yüzde dağılımı gibi istatistiki adımlar uygulanmış bu istatistiki veriler SPSS 14.0 programında işlem sürecinden geçirilmiştir.

Tez beş bölümde ele alınmaktadır. Tezin giriş bölümünden sonra, ikinci bölümünde YEK'e yönelik kavramsal bir değerlendirme yapılmıştır. YEK kavramının değişimini anlayabilmek için Bölgesel/YEK kuramlarının tarihsel süreç içerisindeki gelişimi incelenmiştir. Ardından Avrupa Birliği'nin ve Dünya Bankasının YEK'e bakışı incelenerek örnek kentler üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

Tezin üçüncü bölümünde, yapılan araştırmalar sonucu farklı kaynaklarda değişik gruplanan YEK göstergeleri olarak belirlenen ölçütler anlatılmıştır. Farklı kaynaklardan derlenen YEK göstergeleri geniş kapsamıyla ele alındıktan sonra tez çalışmasının örnek çalışması Beypazarı İlçesi'nde son dönemde yaşanan süreci değerlendirmede yardımcı olmak üzere, kurumlardan ve anket çalışmalarından elde edilebilecek alana ilişkin göstergeler belirlenmiştir.

Çalışmanın dördüncü bölümünde Beypazarı İlçesi'nin örnek alan olarak seçilme nedenleri belirtilmiş, ilçenin sahip olduğu ekonomik, sosyal ve fiziki potansiyeller araştırılmıştır. Beypazarı İlçesi'nin YEK sürecini değerlendirmek üzere üçüncü bölümde belirlenen göstergeleri ölçmek için çeşitli kurum ve kuruluşlarda yapılan araştırmalar ile alanda yapılan anket çalışması ile elde edilen verilerin analizi ve değerlendirmesi yapılmıştır. Avrupa Birliği ve Dünya Bankası örnekleriyle Beypazarı YEK girişim süreci karşılaştırılıp değerlendirilmiştir.

Çalışmanın sonuç bölümünde ise bulguların özetine yer verilmiştir. Avrupa Birliği ve Dünya Bankası örnekleriyle Beypazarı karşılaştırılmıştır. Beypazarı'nın yaşadığı YEK sürecinin aksayan yönleri ve başarıları tartışılmış, Beypazarı ilçesi'nde sosyal, ekonomik ve fiziksel anlamda yarattığı dönüşümün sonuçları değerlendirilmiştir. Beypazarı'ndaki YEK sürecinin olumlu ve olumsuz yönleri tartışılmıştır.

2. YEREL EKONOMİK KALKINMA KAVRAMI

Bu bölümde YEK'in farklı tanımları ve YEK kuramlarının tarihsel süreç içerisindeki gelişimleri ele alınmaktadır. Ayrıca pratikte politikalar geliştiren ve uygulamaları destekleyen önemli kuruluşlardan Avrupa Birliği ve Dünya Bankası'nın, YEK'e yaklaşımları değerlendirilmektedir. Avrupa Birliği'nin desteklediği Bulgaristan'ın Mesta Bölgesi, Portekiz'in Guimaraes Kenti, İtalya'nın Cosenzo Kenti ve Dünya Bankası'nın desteklediği projelerden de Bulgaristan'ın Paşmaklı kenti örneği üzerinde inceleme yapılmıştır. Bu örneklerin seçilme nedeni nüfusları ve kentlerin yapısı bakımından Beypazarı'na benzerlik göstermesi ve bununla birlikte YEK sürecinin girişimi ve uygulamalarındaki başarılarıdır.

2.1. Yerel Ekonomik Kalkınma

YEK'i tanımlamaya yönelik birçok çaba bulunmaktadır. Bu tanımlamaların anlamı zaman içinde değişime uğramıştır. İlk olarak, YEK, dış sanayi yatırımlarının bir bölgeye çekilmesi olarak tanımlanmıştır. Geleneksel olarak YEK önemli ölçüde istihdam olanağı sağlayacak büyük sanayi yatırımlarını bir yöreye çekmeyi amaçlayan teşviklerden oluşan bir strateji olarak görülmüştür [Moriarty, 1980, Alıntıl原因 Gül, 2004].

Daha sonraki ele alışlarda YEK'in belirli alanlardaki sermaye, işgücü ve toprak gibi üretim faktörlerinin kazanç oranlarındaki, sermaye/emek oranındaki, çalışma gücü ve nüfus düzeyindeki değişimlerle yakından ilgili olduğu vurgulanmaktadır [Nicholson, 1981].

Son dönemde kurumsal çerçevede YEK, yerel hükümet veya topluluk tabanlı organizasyonların, işletme faaliyetlerini ve/veya istihdamı devam ettirmek veya teşvik etmek için yoğunlaştıkları süreçleri ifade etmektedir. Diğer taraftan, daha geniş bir ifade ile YEK, ortak bir kentsel bölgede ya da yörede yer alan ve ortak yerel kaynakları paylaşan yerel topluluklar ve yönetimlerle, işletmelerin işbirliği ve eşgüdümlü eylemde bulunabilmelerini sağlayan süreçlerdir. Özellikle yerel kamu

otoriteleri, bölgedeki hizmetlerin dağılımının planlanmasında ve koordinasyonunun sağlanmasında liderlik görevi üstlenir, kamu yararı için zorunlu altyapı yatırımlarını gerçekleştirirler [Zaajer ve Sara, Alıntıl原因, Nel, 2001].

Bir başka yaklaşımda YEK, yeni iş ve vergi kaynakları yaratmak için özel sektör yatırım fırsatlarını teşvik etmede yerel hükümetlerin kıt kaynakları yönettiği bir süreç olarak tanımlanır. Böyle bir yapı içerisinde yerel hükümetler, kendi planlarını ve teşviklerini uygulamaya koymaya uğraşabilir veya özel sektör ve toplumsal organizasyonlar gibi kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve ilişki içine girebilir [Krumholz,1999].

Dünya Bankası'nın tanımına göre YEK; yerel yönetimlere, özel sektör ve kar amacı gütmeyen sektörlerle ve yerel örgütlere yerel ekonomiyi geliştirmek için beraber çalışma fırsatı tanır. Rekabetçiliği ve sürdürülebilir büyümeyi artırmak üzerinde durur ve büyümenin bu sürece dâhil olduğunu garanti eder. YEK, fiziksel planlama, ekonomi ve pazarlama gibi çeşitli disiplinleri kapsar. Aynı zamanda iş gelişimi, çevre planlama, alt yapı sağlama, emlak gelişimi ve finans gibi çeşitli özel sektör ve yerel yönetim işlevlerini de içerir [Dünya Bankası, 2006].

YEK kavramı yerel yönetimlerin öz denetime sahip olması gerektiğini kabul eder. Bu sebeple, YEK girişimlerinin amacı toplumun sosyal ve ekonomik refah önceliklerini belirlerken yerel katılım ve uzlaşma oluşturmayı cesaretlendirmektir.

Özetle YEK, bölgede mevcut olan doğal, ekonomik, kültürel ve teknolojik kaynakların etkin ve dengeli kullanılmasıyla gerçekleşmektedir. Kırsal alanlarda turizmin teşvik edilmesi, bir yörenin kendine özgü gıda ürünlerinin tanıtılması, yerel istihdamın yaratılması, sanayi odaklarının geliştirilmesi yerel alanların kalkındırılmasını sağlamaktadır. YEK'in sağlanmasında rol oynayan faktörler; yerel yönetimler, işletmeler, sosyo-ekonomik kuruluşlar (kooperatifler, dernekler, vakıflar vb.) dir. YEK, bölgesel politikanın hedeflediği gibi tüm bölgelerde ekonomik ve sosyal uyumun sağlanmasında önemli rol oynamaktadır.

2.2. Bölgesel ve Yerel Kalkınma Kuramları

YEK kavramı yüzyılı aşkın süredir özellikle de sanayi devriminden sonra hız kazanarak farklı boyutlarda kendini göstermiştir. Günümüz şartlarında YEK kavramına yönelik giderek artan politik ve akademik ilgi, kalkınma inisiyatiflerine sahip çeşitli topluluk ve sivil toplum örgütlerinin üstlendikleri rollerin ve kentsel/bölgesel dengesizliklerin meydana çıkma sıklıklarının artmasından kaynaklanmaktadır.

Son yıllarda dünyada giderek hızlanan sosyal ve ekonomik bir değişim süreci yaşanmaktadır. Bu süreçte mekâna bakış değişmekte, farklı söylemler ortaya çıkmakta ve geçmişte tanımlanan kavramlara yüklenen anlamlar değişime uğrarken, vurgulamalar farklılaşmaktadır. Bu çerçevede planlamanın uygulamaya aktarılmasını gerçekleştiren kurum ve düzenlemelerin de farklılaştığı görülmektedir [Eraydın, 2002].

Ekonomik kuramların gelişimi incelendiği zaman, 19. yy da fiziksel yapının nitelikleri yanı sıra farklı mekânsal birimlerde yaşayan insan grupları ve bununla beraber bölgelerin sosyo-kültürel özelliklerinin tanımlanması çabaları başlatılmıştır [Eraydın, 2002]. Bu çaba 20. yüzyılın erken dönemlerinde neoklasik ekonomik kuramda¹ mekânın ilk olarak ele alınmasıyla devam etmiştir. Bu döneme kadar ekonomi kuramlarının, zaman ve mekân öğelerini gözönüne almadan geliştirdikleri görülmektedir.

Blakely (1994) ise, neoklasik ekonomik yaklaşım modelinin önemli bir mekânsal boyutunun olmadığını, denge ve mobilitenin önemli olduğunu söylemiştir.

¹ Neoklasik ekonomik kuram özellikle YEK’i dengelenen pazar güçlerini, yerel alanın ithalat/ ihracat sektörleri ve iş gücü pazarını resmeder. Bu neo-klasik bölgesel ekonomilerin doğal genişlemesidir. Bu yaklaşımda devlet müdahalesinin analizi mikro olmaktan çok Keynesyen bir temelde makro ekonomik bir problem olarak ele alınır [Bovaird, 1992].

1950’li yıllardan başlayarak kalkınma ekonomisinin güncellik kazanması, bölgesel politikalar ve bölge kavramının yükselen bir değer olarak gündeme gelmesini sağlamıştır. Ulusal kalkınma stratejilerinde benimsenen sektörel ve gelir dağılımında denge kavramları bölgeler arası denge kavramına eklemlenmiş ve ulusal kalkınmanın ayrılmaz bir parçası olarak sunulmuştur [Scott ve Storper, 1994, Alıntıl原因 Özelçi, 2005].

1960’ların sonundan itibaren yaşanan ekonomik bunalım, büyük ölçekli ve toplu üretime dayalı örgütlü kapitalizmin kesin kuralları üzerinde bazı soru işaretleri ortaya çıkarırken, ekonomik öğeler üzerine kurgulanan mekansal kuramlar da bu sorgulamadan etkilenmiştir [Eraydın, 2002].

1960’lardan 1980’lerin başına kadar YEK girişimleri, ekonomik tabanlı ve büyüme kutup teorilerinden büyük oranda etkilenmiştir [Scott, 2004]. Ulus devletlerin geçmiş dönemdeki bazı işlevlerine son vermeleri ile yeni bir aşamaya gelinmiştir. II. Dünya Savaşı sonrasında 1970’lere kadar farklı mekânsal birimlerdeki düzenlemelerden ve özellikle az gelişmiş bölgelere kaynak aktarımından sorumlu olan ulus devletlerin bu çabalarını azaltmaları bölgeleri önemli ölçüde etkilemiştir. İlk olarak, ulus devletinin sınırlamaları ve desteği ortadan kalkınca bazı bölgeler sıçrama yaparken, diğerlerinin geçmişteki gelişmişlik düzeylerini bile korumada zorlandıkları görülmüştür. Bu durum bölgesel ve yerel düzlemlerde müdahale biçimlerinin ne olması gerektiği tartışmalarını da beraberinde getirmiştir [Eraydın, 2002]. İmalat sanayi, yabancı sermaye ve altyapı yatırımlarının bölgeye çekilmesi önem kazanmıştır. Bunlar için ise vergi indirimi, hibe, sübvansiyon ve büyük ödenekler araç olarak kullanılmıştır.

1980’li yıllarda ise yerel birimlere odaklanan görüşün değiştiği ve yerel birimlerin değişen dünya düzeni ve artan küresel ilişkiler ve kurumlar çerçevesinde elde ettikleri göreceli konumla tanımlandığı görülmektedir. Yerel-küresel etkileşimi ve yerelin bu etkileşim içinde sürdürülebilir gelişmesini sağlayacak rekabet gücü ön plana çıkmaktadır. Bu değişim yerelin potansiyeli, ilişkileri ve kurumları ile farklı ağlar içinde varolmasını sağlayacak bir bütünün bölge olarak tanımlanmasına yol

açmıştır [Eraydın, 2003]. 1980 ve 1990 yılları arasında yerel iş dünyası önem kazanmış, bununla birlikte altyapı yatırımlarının desteklenmesi, KOBİ'ler için danışmanlık ve eğitim, bireysel girişimlerin desteklenmesi araç olarak kullanılmıştır.

Yerel birimlerin kendi kaynaklarıyla ayakta durmalarını gerektiren bir ortam 1980'li yıllarda ortaya çıkmıştır. Wilson (1995) merkezi hükümetin YEK üzerindeki rolünün son 15 yıldır azaldığını, yerel inisiyatiflerin öneminin arttığını belirtmiştir. Bu durum ise yerel yönetimlerin kendi ekonomilerine müdahalelerini artırırken, diğer yandan da bu durum yerel girişimciliğin öne çıkmasına sebep olmuştur. Yaşanan gelişmeler, YEK'in sadece yerel yönetim faaliyetleriyle değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal şartları iyileştirme çabası içinde bulunan çeşitli toplumsal kalkınma organizasyonlarının faaliyetleriyle ve yerel düzeyde büyümeyi sağlamada merkezi hükümet araştırma faaliyetleriyle de yakından ilişkili olduğu tartışmalarını gündeme getirmiştir.

1990'lı yıllara gelindiğinde küreselleşme sürecinin hızını artırmasıyla, yerel birimler, koruma duvarının kalktığı veya azaldığı küresel piyasada diğer yerel birimlerin içinde yer aldığı küresel rekabet olgusu ile yüz yüze gelmişlerdir. Bu yeni düzende yerel yönetimler kurumsal dayanışma ve yakınlaşma ile daha etkin ve girişimci bir tavır sergileme çabasına girmişlerdir. İnsan kaynakları, yerel ve kültürel kaynaklar, altyapı yatırımları, kamu özel sektör işbirliği, yerelliklerin rekabet güçlerini arttırmak üzere yatırımların bölgeye çekilmesi, dünya pazarlarına açılma, ağsal ilişkilerin güçlendirilmesi önem kazanmıştır. İşbirliğinin desteklenmesi, rekabete dayalı ortamın yaratılması, eğitim ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi, işgücü niteliğinin artırılması, yerel stratejilerin gerçekleştirilmesi, turistlerin bölgeye çekilmesi, yerel ajanslar, araç olarak kullanılmıştır. Yerel gelenekler, kültürel özellikler kullanılmaya başlanmış, festivaller, karnavallar, spor aktiviteleri ve benzer gösteriler önem kazanmıştır.

Ekonomik ve siyasi birimler haline dönüşüm geçirmekte olan yerel birimler arasındaki küresel rekabet artmış, yerel birimlerin sosyo-kültürel ve tarihsel ayrıcalıkları bir avantaj olarak yerel tanıtım ve reklâm gibi konularda artış

yaşanmıştır. Yaşanan sürecin olumsuz boyutları ise rekabetin, bölgesilikte artışa neden olması ve yerel birimler arası dayanışma olgusunun geri planda kalmasıdır [Eraydın, 2003].

YEK konularına yaklaşımda, modellerin geliştirilmesinde ve politika uygulamalarında bahsedilen 3 farklı süreç Çizelge 2.1’de özetlenmiştir.

Çizelge 2.1.YEK dönemleri [Dünya Bankası, 2006]

Dönemler	Odaklar	Araçlar
1960-1980	-Yabancı yatırımların çekilmesi -İmalat sanayi -Altyapı Yatırımları	-Hibe -Vergi indirimi - Büyük Ödenekler, Sübvansiyon
1980-1990	-Yerel iş Dünyası -Yerel pazarlar	- Bireysel Girişimlerin Desteklenmesi - KOBİ’ler için Eğitim ve Destek
1990 Sonrası	- Kurumsal destek Sistemleri - Yerel Kültürel Kaynaklar - Altyapı Yatırımları - İnsan Kaynakları - Ağsal İlişkilerin Güçlendirilmesi - Kamu- Özel Sektör İşbirliği - Yatırımların Bölgeye Çekilmesi - Dünya pazarları	- Rekabete dayalı ortamın yaratılması - Eğitim ve Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi - İşgücü Niteliğinin Arttırılması - Yerel Stratejilerin Gerçekleştirilmesi - Turistlerin Bölgeye Çekilmesi - Yerel Ajanslar

2.3. Yerel Ekonomik Kalkınmaya Farklı Yaklaşımlar

YEK’e Avrupa Birliği ve Dünya Bankası farklı bakış açılarıyla bakmaktadırlar. Avrupa Birliği bölgesel ve yerel ekonomik girişimlerin desteklenmesini ilke olarak

benimsemekte ve girişimlere kaynak sağlamada, yerel düzeyde ekonomik kalkınma örgütlenmesinin sağlanmış olmasını, önemli koşullardan biri olarak aramaktadır.

Dünya Bankası, YEK'in amacının, toplumun sosyal ve ekonomik refah önceliklerini belirlemek ve yerel katılım ve uzlaşma oluşturmayı desteklemek olarak belirtmektedir. Ayrıca birçok ülkede YEK' de stratejik planlama yaklaşımının benimsendiği projeleri desteklemiştir.

2.3.1. Avrupa Birliği ülkelerinde yerel ekonomik kalkınma

Avrupa Birliği'nin kuruluşunda azgelişmiş bölgelerin kalkındırılması, ekonomik ve toplumsal ilerlemenin sağlanması, yaşam ve çalışma koşullarının hızla yükseltilmesi, böylelikle bölgeler arasında refah düzeyi farklılıklarının giderilmesi temel hedef olarak öngörülmüştür. Topluluk ekonomik faaliyetlerin uyumlu gelişmesini, sürekli ve dengeli genişlemeyi ve yaşam standardında yükselişi sağlamakla görevli kılınmıştır.

Avrupa Birliği'nin YEK'le ilgili çalışmaları 1975 yılında başlamıştır. 1975'lerden günümüze kadar devam eden Avrupa Birliği YEK çalışmalarının tarihsel süreç içerisinde gelişmesinde önemli olan politikalar ve kararlara ilişkin süreç şöyle özetlenebilir:

- 1975-1980 Döneminde yoksullukla savaşmak için ulusal pilot programlar yapıldı.
- 1984 yılında, işsizlikle mücadele etmek için yerel kalkınmanın rolü benimsendi.
- 1988 yılında yapısal fonlar¹ yerel kalkınma programlarına yönelik olarak yeniden düzenlendi.

¹ Yapısal Fonlar dört araçtan oluşmaktadır.

- Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (ERDF); Küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi, üretken yatırımların teşvik edilmesi alt yapının iyileştirilmesi, yerel kalkınmanın hızlandırılması projelerine kaynak aktarmaktadır. - Avrupa Sosyal Fonu (ESF); Yapısal işsizlikle mücadele, çalışma koşullarını iyileştirme, işçilerin mesleki eğitimini sağlama, yaşam standartlarını yükseltme ve işsizlere gelir

- 1995 yılında yapılan Essen Avrupa Zirvesi toplantısında, 15 üye devlet, yerel girişimleri, istihdam yaratmaya yönelik önceliklerden biri olarak kabul etmişler ve “yerel kalkınma ve istihdam girişimlerini teşvik etmek için bir Avrupa Stratejisi” başlıklı bir tebliği sunulmuştur. Yeni alanlarda yenilikçi çalışmalara destek verilmesi ve ulus ötesi ağlarda işbirliği yoluyla iyi uygulamaların yayılması ve tanıtılması, yerel kalkınma lehinde en önemli AB katkısı olarak vurgulanmıştır.

- 1997 yılında Lüksemburg zirvesinde işsizlik sorununu yerel bazda çözmek için bir yol haritası çizildi. Lüksemburg’da istihdam konusunda olağanüstü bir Avrupa Konseyi (Zirve) toplandı. Zirvede üye devletlerin 1998 yılında izleyecekleri istihdam politikalarının ana ilkeleri üzerinde anlaşma sağlandı.

- 1999 yılında Avrupa Mekansal Gelişme Perspektifi kabul edildi. Avrupa Mekansal Gelişme Perspektifi’nin amacı mekansal gelişme eğilimlerini ortaya koymak, gelişme stratejileri oluşturmaktır. Bu stratejileri oluştururken Avrupa Birliği fonlarını kullanmaktadır [European Commission, 1999].

- 2000 yılında Gündem 2000 olarak bilinen bildirgesiyle topluluğun ekonomik ve toplumsal politikasının uygulama yöntemleri yeniden tanımlanmış ve en dezavantajlı bölgeler üzerinde daha fazla yoğunlaşma, fonların programlanması ve

sağlama olarak belirlenmiştir. ESF ekonomik ve sosyal yaklaşmanın desteklenmesine yardım etmektedir.

-Avrupa Tarımsal Garanti ve Yönlendirme Fonu (EAGGF); AB’nin kırsal kalkınma politikasının ana finansman aracı ve aynı zamanda Ortak Tarım Politikasının da ikinci ayağını oluşturmaktadır. Fon, AB içindeki kırsal kalkınma çabalarına kaynak sağlamaktadır. Fon iki bölüme ayrılmıştır: Yönlendirme Bölümü, Hedef 1 kapsamındaki kalkınma çabalarını desteklerken, Garanti Bölümü, Hedef 1 dışındaki bölgelerdeki etkinlikleri desteklemektedir.

-Balıkçılığı Yönlendirme ve Finans Aracı (FIFG); Kıyı bölgelerinde (Hedef 1 programları veya Hedef 1 dışındaki ulusal programları) genel olarak balıkçılık sektöründe ve balıkçılık sanayinde rekabet gücünün artırılmasına yönelik girişimleri desteklemektedir. Faaliyetlerinde, balıkçılık kapasitesi ile mevcut kaynaklar arasında dengenin korunması gözetilmektedir.

uygulanmasında basitleştirme, yerel düzeyle ilgili makamlar ile daha güçlü işbirliği gibi ana düzenlemeler yapılmıştır. Birçok ulusal kalkınma programı da yerelde daha esnek ve karar alabilen mekanizmaları tasarlayarak politikaların ortaklık ve yerel kalkınma ajansları ile desteklenmesini sağlamaya çalışmıştır [Nermin, 2005-DPT, 2002]. Avrupa Birliği'ne üye devletler Gündem 2000'in politika önceliklerinde uzlaştıktan sonra, AB bölgesel politikasında bölge seçimine esas oluşturan tanımlamalar ve mali kaynakların bölüşümü için ulusal ve bölgesel ekonomik duruma ilişkin nüfus, kişi başına GSMH, işsizlik oranları ve istihdam yapısı gibi verileri dikkate almışlardır.

Avrupa Birliği'nde 1980'lerin başlarından itibaren mekan ile ilgili politika alanı dikkati çekmeye başlamıştır. Avrupa Birliği'ne üye ülkeler artmaya başladıkça sürdürülebilir bir gelişmenin, sektörel ve mekansal politikaları koordine etmeden gerçekleştirilemeyeceği anlaşılmıştır.

AB sektörel politikalarının mekansal etkilerini değerlendiren, mekansal planlamanın ve politikalarının hedeflerini koyan, mekansal projeksiyonları ve bölgesel gelişme stratejilerini içeren Avrupa Mekansal Gelişme Perspektifi (ESDP) ile Avrupa Birliği'nde sosyal ve ekonomik bütünleşme ve dengeli gelişme için ileriye dönük mekansal gelişmenin ortak yönlendirilmesi benimsenmiştir. Bu çerçevede Avrupa Birliği fonlarının kullanımı da politikalar ile uyumlu hale getirilmiştir. Böylelikle mekan boyutu olan projelerde ortak refahın yaratılma ve paylaşılmasını sağlayacak ortak politikalar, ortak projeler çerçevesinde oluşturulmaya ve hayata geçirilmeye başlamıştır [European Commission, 1999].

Avrupa Birliği YEK projelerini yapısal fonları ile desteklemektedir. Yapısal fonlarının amaçları kalkınmada yavaş ilerleyen bölgelerin ekonomik yönden uyumlaştırılmasını sağlamak; gerilemekte olan ekonomik alanları ekonomiye yeniden kazandırmak, gençlerin ve işsizlik tehdidi ile karşı karşıya olan kesimlerin iş yaşamına yeniden entegrasyonunu sağlayarak uzun dönemli işsizlikle savaşmak, sanayide üretim sistemlerindeki değişimlere işçilerin uyumunu sağlamak, tarım ve balıkçılık sektöründeki yapıları ortak tarım politikası reformu doğrultusunda

uyumlaştırmak, hassas kırsal alanların ekonomik kullanımını sağlamak amacıyla alternatif faaliyetler geliştirmektir.

Yapısal Fonları projeleri desteklemek için kullanmak üzere Birlik, bazı “hedefler” ya da ekonomik ve sosyal kriterler tanımlamıştır. 2000-2006 dönemine ait programlama çerçevesinde ikisi mekansal kritere dayanan biri ise Birlik mekanının tümünde uygulanabilen 3 hedef¹ belirlenmiştir. Bu hedefler yapısal fonlardan destek almaktadırlar. Bu hedeflerle kullanılan fonlar teknoloji, tarım, sanayi, altyapı vs. gibi sektörlerde ülkelere destek sağlamaktadır.

AB uyum sürecinde yapısal fonların yönetilmesi için orta vadede kurulması beklenen bölge birimleri yani, Bölgesel Kalkınma Ajansları (BKA) ekonomik kalkınmayı yönlendiren kurumlar olarak önem taşımaktadır. Avrupa ülkeleri örneklerinde BKA’lar belli bir yerelliğin aktörlerinin ekonomik kalkınma konusunda etkin katılımına olanak tanımaktadır. Yerellik için kalkınma stratejileri hazırlayarak ve uygulayarak, yerelin var olan kapasitesini ve olanaklarını harekete geçirerek Bölgesel Kalkınma Ajansları bölgelerinin kalkınmasını sağlamaya çalışmaktadır. Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde özellikle 1990’lı yılların ikinci yarısında AB’ne adaylık ve entegrasyon sürecinde BKA’ların kurulması AB tarafından hem fikir hem de finansman olarak desteklenmiştir.

¹Hedef 1; Kalkınmada geri kalmış olan bölgelerde kalkınmayı ve yapısal uyumu teşvik etmektir. Geri kalmışlık ölçütü, o bölgedeki gayri safi yurtiçi hasıla değerinin AB ortalamasının %75’inden az olmasıdır. Geri kalmış bölgeler AB nüfusunun yaklaşık %20’sini içerir, fakat bu bölgelere toplam harcamaların %70’i ayrılmıştır. Yapısal Fonlar çerçevesinde sağlanan yardım, uygun toplam maliyetin %75’ine ve uygun kamu harcamalarının en az %50’sine katkı yapmaktadır.

Hedef 2; Yapısal krizdeki bölgelerde ekonomik ve toplumsal dönüşüme destek. Bu kapsamdaki bölgeler işsizlik sorununun yaşandığı alanlar, sanayisi gerilemekte olan alanlar, zor durumdaki kırsal alanlar, hizmet sektörüne bağımlı olan alanlar, dönüşüm geçiren kentsel alanlar olarak tanımlanmaktadır ve Avrupa nüfusunun yaklaşık %18’ini oluşturur. Yapısal Fonlar toplam uygun miktarın %50’sine kadarını ve kamu harcamalarının en az %25’ini müştereken finanse eder.

Hedef 3; İnsan kaynaklarının geliştirilmesi için uyumun desteklenmesi ve istihdam, eğitim ve öğretim için ulusal ve Birlik düzeyindeki politikaların modernleştirilmesi. Hedef 3’ün kapsamındaki bölgeler Hedef 1 bölgeleri dışındaki tüm alanları kapsayabilmektedir ve insan kaynaklarını daha vasıflı kılan tüm faaliyetleri desteklemektedir. Yapısal Fonlar toplam uygun miktarın %50’sine kadarını ve kamu harcamalarının en az %25’ini müştereken finanse eder.

Avrupa Birliğinde yeni kalkınma dinamikleri değişik yönetim mekanizmaları ile yönlendirilerek kalkınma hedeflerine ulaşılmaktadır. Yeni yönetim mekanizmaları ve kalkınmanın yeni dinamikleri ekonomik kalkınmanın tanımını ve kurumsal yapılarını değiştirmektedir.

YEK'in AB'deki tarihsel sürecini ve genel yapısını inceledikten sonra AB'nin desteklediği YEK projelerinden, Bulgaristan Mesta Bölgesi, Portekiz Guimaraes ve İtalya Cosenza kenti başarı örnekleri aşağıda özetlenmektedir. Bu üç farklı örneğin seçilmesinin sebebi: Mesta Bölgesi YEK girişimi kaynak ve fayda açısından, Guimarães kenti girişimcilik açısından, Cosenza kenti kaynak açısından, yerel ölçekte gelişmesidir. Ayrıca bu örnekler çalışmanın örneklem alanı olan Beypazarı'na, nüfus, ölçek ve kırsal bir yapıya sahip olmaları bakımından benzerlik göstermektedir.

Bulgaristan Mesta bölgesi

Mesta Bölgesi (Harita 2.1.) Bulgaristan'ın başkenti olan Sofya'ya 150 km uzaklıktadır. Bu bölge sekiz belediye'den oluşmakta olup, toplam 3151 km² alanı kaplamaktadır. 1990 yılından önce bölgenin ana sektörü kimya ve makine sanayisidir. Şu anda bu merkezde ahşap ürünleri üretimi, elektronik endüstrisi ve tarımsal üretim yapılmaktadır [Ruszczyk, Ingrid ve Stoyanovska, 2001].

Yaz ve kış turizm sektörü geçim kaynaklarındandır. Geniş ormanlarla kaplı alanlara sahiptir. Bu sebeple ormanlarda çok çeşitli endemik bitki türleri bulunmaktadır. Mesta Nehri'nin bulunması, termal suların bulunması bölgenin önemli potansiyelleri arasındadır [Ruszczyk, Ingrid ve Stoyanovska, 2001].

Girişimciliği destekleyemedikleri gibi sahip olunan kaynakların etkin ve verimli kullanamamaktadır. Ayrıca işsizlik bölgenin en büyük sorunlardan bir tanesidir.

Harita 2.1. Bulgaristan Mesta bölgesi [ILO, 2001]

YEK girişimi

1995 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından bölgede bir çalışma ajansı kurulmuştur. Bu ajans slogan olarak “kendi işine başla” olarak belirlemiş ve “Pilot YEK Projesi” geliştirmiştir. Bu projenin amacı, devlet kurumları ve özel sektör arasında bir güven ortamı oluşturmak, özel sektör girişimlerini desteklemek amacı güden özel sektör ve halk arasındaki iletişimi ulusal ve yerel seviyede desteklemektir. Merkezi hükümetin desteğini almamışlardır. Bölgeye ilk yabancı yatırım Yunanistan tarafından yapılmıştır. Çünkü Yunanistan coğrafî açıdan bölgeye yakın konumdadır ve Avrupa Birliği’nin yapısal fonlarından Interreg¹ ile desteklenmiştir [Ruszczyk, Ingrid ve Stoyanovska, 2001].

¹AB bünyesinde, önemli görülen alanlarda üye ülkeler arasındaki uyumu güçlendirmek için girişimler (programlar) oluşturulmuştur. 2000-2006 dönemi için dört topluluk girişimi Yapısal Fon’dan desteklenmektedir;

INTERREG; Farklı düzeylerde işbirliği yoluyla Avrupa sahasının dengeli bir gelişimini ve bütünleşmesini teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Sınır ötesi işbirliği, tarım, insan kaynakları, eğitim, turizm, enerji, çevre, mekansal planlama, altyapı ve sınır ötesi ekonomik kalkınma gerçekleştirdiği eylemlerdir.

URBAN; Sürdürülebilir kentsel gelişmeyi teşvik etmektedir. Küçük ve orta boy şehir ve köylerin toplumsal ve ekonomik canlanması için yenilikçi stratejileri teşvik eder.

Projenin Hedefleri:

- Girişimci ruhunu desteklemek,
- Küçük ve orta ölçekli firmaları desteklemek,
- Yeni yönetim tekniklerini ve teknolojilerini tanıtmak,
- Danışmanlık, iş hizmetleri vermek,
- Mesleki eğitim vermek,
- Yabancı yatırımları bölgeye çekmektir.

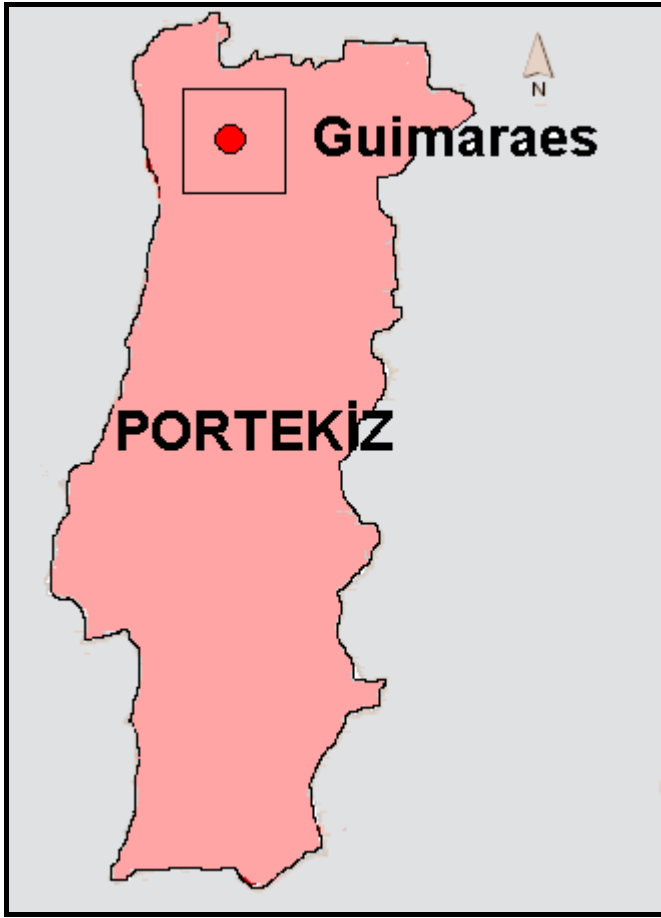
Ajansın merkez olarak belirlediği pilot alanın ana merkezi 3 belediyeden oluşmaktadır. Bunlar Razlog (16 870 nüfus), Bansko (11 340 nüfus), Belitza (9 000 nüfus) kasabalarıdır. Bu alan Mesta'nın iş merkezi olarak da tanımlanmaktadır. Ajans kurulduktan sonra kalifiye işgücü yaratmak için çok çeşitli çalışmalar yapmıştır. Bilgisayar kullanımı, yabancı dil öğrenimi, organizasyon, müşteri hizmetleri, insan kaynakları ve ticaret gibi konularda eğitim vermiştir. Bu durum yabancı yatırımcıların bölgeye çekilmesini sağlamıştır. Yabancı yatırımcıların bölgeye geldiğini gören yerel yatırımcılar da cesaretlenmişlerdir. Projenin başlangıcında 15 yabancı yatırımcı bölgeye gelmiştir. Daha sonra onların başarısını gören diğer yatırımcılar da bu durumdan etkilenmiş ve girişimde bulunmuşlardır [Ruszczyk, Ingrid ve Stoyanovska, 2001].

Portekiz Guimarães kenti

Guimarães Portekiz'in kuzeybatısında (Harita 2.2), Braga bölgesinde yer almaktadır. 50 000 nüfusa sahiptir ve yüzölçümü 241.3 km² dir.

LEADER; Kırsal kalkınmayı teşvik etmektedir.

EQUAL; Avrupa istihdam stratejisinin ve ulusal eylem planlarının uygulanması bağlamında, emek piyasasında dışlanma, ayrımcılık ve eşitsizliğin tüm biçimlerine karşı mücadele etmenin yeni yollarını geliştirmeyi hedeflemektedir.

Harita 2.2. Guimarães kenti [Minho Üniversitesi, 2007]

Guimarães, Portekiz'in doğduğu yer olarak tanımlanmaktadır. Portekiz Guimarães'i ortaçağın başlangıç yeri olarak görmektedir. Bu anlamda tarihi açıdan oldukça zengin bir kenttir.

YEK Girişimi

1993 yılında yörede yer alan tarihi binaları restore etmek için ana bir program başlatılmış ve bu program ile küçük girişimciler yatırım için teşvik edilmişlerdir. YEK girişiminin kurumsal desteği Avrupa Birliği tarafından sağlanmış ve yapısal fonlardan İnterreg ile desteklenmiştir. 250'nin üzerinde tarihi bina restore edilmiş ve bu durum turistlerin ilgisini çekmiştir. 1999 yılında 30 000'den fazla turist kente gelmiştir. Bu restorasyon projesi uluslararası anlamda tanınmaya yardımcı olmuştur

ve birçok ödöl kazandırmıştır. Restorasyon projesi 1993 yılında “Europe Nostra Ödülü”nü kazanmıştır. 1999 yılında da “Real Fundación de Toledo” ödülünü kazanmıştır. Guimarães 2012 yılında Portekiz hükümeti tarafından Avrupa’nın kültür başkenti ilan edilmiştir [European Comission, 2006].

Guimarães kenti tekstil endüstrisinde gelişmiştir. İplik üretimi tekstil endüstrisinin temelini oluşturmaktadır. Ayakkabı üretimi açısından da önemli girişimleri bulunmaktadır [European Comission, 2006].

Önemli evrensel değer olarak kabul edilmesi, Portekiz milletinin kimliğinin oluştuğu yer olarak kabul edilmesi ve çok iyi planlanmış olması nedeniyle 2001 yılında Dünya Mirası Raporlarında Dünya Mirası olarak kabul edilmiştir [Unesco, 2001].

İtalya, Cosenza kenti

Cosenza İtalya’nın güneyinde yer almaktadır (Harita 2.3). Kalabriya¹ bölgesinin başkentidir. 22 500 nüfusa sahiptir. Busento ve Cratiadlı iki nehir kıyısında kurulmuştur [Wikipedia, 2007].

¹ Kalabriya İtalya’nın güneyinde bir bölgedir.

Harita 2.3. İtalya Cosenza kenti [pickatrail, 2006]

Birçok müze, kütüphane, geleneksel ve uzmanlaşmış tiyatroları bulunmaktadır. Kent zengin bir tarihi geçmişe sahiptir.

YEK Girişimi

Kent zamanla tarihi alanları tahrip edilmeye başlamıştır ve bu süreçle birlikte 3 ana kentsel yenileme projesi başlığı altında 35 proje geliştirilmiştir. Urban I programı bu projeleri desteklemiştir. Bu projelerden sonra Cosenza kültürel bir merkez haline gelmiştir. Film festivalleri, sergiler, konserler, kongreler gibi kültürel aktiviteler düzenlenmiştir. Bu durum turistlerin bölgeye gelmesini sağlamıştır. 1997’den beri her yıl en az 100 adet organizasyon gerçekleştirilmiştir. Bu organizasyonlarla birlikte istihdam da artmıştır [European Comission, 2006].

Ayrıca ücretsiz bilgisayar ve dil kursları verilmiştir. Yerel kütüphane ve uydu, video ekipmanlarına sahip odalar halka açıktır. Yaşam kalitesinin sosyal anlamda gelişmesi için çaba gösterilmiştir.

Resim 2.1. İtalya Cosenza kenti [wikipedia, 2007]

2.3.2 Avrupa Birliği yerel ekonomik kalkınma projelerinin değerlendirilmesi

Avrupa Birliği örneklerindeki YEK projelerine bakıldığında sektörel ve bölgesel/yerel düzeydeki ara kurumlar rol oynamıştır. Bu kurumlar genellikle kar amacı gütmeyen kurumlardır. Projelerini yaparken Avrupa Birliği'nin, merkezi hükümet, ILO gibi kuruluşlardan ciddi destek aldıkları görülmektedir.

Mesta Bölgesi, Guimaraes Kenti'nin YEK girişimi yöre gelişimini kapsamaktadır. İlgili bölgenin ekonomik ve fiziksel gelişiminin bütün plan ve yönetimini içermektedir. Cosenza Kenti ise toplum merkezli ekonomik gelişimi kapsamaktadır. Toplum merkezli ekonomik gelişimin özü geçimi kolaylaştırmak, fakirliği azaltmak için temel yol olarak ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirmesini sağlamaktır.

Bulgaristan'ın Mesta Bölgesindeki örnek YEK girişiminde aktörlerin dikey ve yatay ilişkilerinde başarılı bir işbirliği görülmektedir. Mesta Bölgesi 8 belediye ile birlikte bu projeye başlamış olması yataydaki işbirliği açısından dikkat çekicidir. İlk başta ILO'nun bölgede Pilot YEK projesi oluşturması ve Avrupa Birliği'nin yapısal fonlarından destek alması önemli bir adımdır. Ayrıca öğrenme süreçlerinde ajansın

verdiği mesleki eğitim, danışmanlık ve iş hizmetleri, iş gücünün geliştirilmesine katkı sağlamıştır.

Portekiz'in Guimaraes kenti daha spesifik amaçlarla YEK projesine başlamıştır. Tarihi değerler açısından zengin bir kent olduğu için, binaların restorasyonunun yapılarak korunması amaçlanmıştır. Belediye ve Merkezi hükümet birlikte çalışmıştır. Mesta Bölgesi örneğinde olduğu gibi Avrupa Birliği'nin yapısal fonlarından destek almıştır. Restorasyon çalışmaları diğer sektörlerin de gelişmesine sebep olmuştur.

İtalya'nın Cosenza kenti de bir kültür ve tarih kentidir. Diğer örneklerden farklı olarak kentsel yenileme projeleri yaparak YEK sürecine girmiştir. Yine bu süreçte Avrupa Birliği'nin desteğini alan kentlerdendir. Öğrenme süreçlerinde yabancı dil, bilgisayar kullanımı gibi eğitim hizmetlerinin belediye tarafından verilmesi önemlidir.

Çizelge 2.2.'de yukarıda açıklanan üç örneğe ilişkin karşılaştırılmalı bir özet tablo hazırlanmıştır.

Çizelge 2.2. Avrupa Birliği'nin desteklediği örnek YEK projeleri

Örnek Çalışma	Bulgaristan Mesta Bölgesi	Portekiz Guimarães Kenti	İtalya Cosenza Kenti
Kentin/ Bölgenin Yapısı	-Tarım ve turizm bölgesi -Ahşap ürünleri ve elektronik sanayisi gelişmiş	-Tarih kenti -Tekstil sanayisi gelişmiş	-Kültür ve tarih kenti
YEK Girişimi	- Yöre gelişimi (Toplum merkezli ekonomik gelişim, iş ve yatırım gelişimi)	-Yöre gelişimi (Toplum merkezli ekonomik gelişim, iş ve yatırım gelişimi)	- Toplum merkezli ekonomik gelişim
Aktörler -Dikey İşbirliği	ILO, Avrupa Birliği ve Belediye	Avrupa Birliği, Merkezi Hükümet	Avrupa Birliği, Belediye
-Yatay İşbirliği	Belediye, Özel sektör	Belediye	
Aracı Kurumlar	Çalışma Ajansı Avrupa Birliği yapısal fonu İnterreg	Avrupa Birliği yapısal fonu İnterreg	Urban 1
Öğrenme Süreçleri -Eğitim İle Öğrenme	-Evet		-Evet
-Örgütsel öğrenme	-Evet		-Evet
-Sosyal öğrenme	Yabancı dil Bilgisayar kullanımı		Yabancı Dil Bilgisayar kullanımı

2.3.3. Dünya Bankası'nın yerel ekonomik kalkınmaya bakışı

Dünya Bankası YEK stratejilerini, sınırları iyi tanımlanmış bir alanda mevcut kaynakların yönetilmesi, yeni iş imkanlarının yaratılması, ekonominin canlandırılması ve rekabet gücünün artırılması için yerel yönetimler, toplumsal gruplar, özel sektör gibi farklı aktörlerin ortaklığının oluşturulduğu bir süreç olarak tanımlamaktadır. Dünya Bankası'na göre YEK, yerel insan kaynakları, kurumsal ve fiziksel kapasite potansiyellerini kullanarak yerel kontrolü vurgulamaktadır. YEK girişimleri, aktörleri, örgütleri ve kaynakları harekete geçirerek diyalog ve stratejik eylemler ile yeni kurumlar ve yerel sistemler geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Dünya Bankasının hedefi, kaynaklar sağlayarak, bilgileri paylaşarak, kapasite geliştirerek ve kamu ile özel kesimlerde ortaklıklar oluşturarak halkın kendisine ve

çevresine yardımcı olmasını sağlamaktır. Bu çerçevede uluslar arası piyasalara giremeyen veya olumsuz koşullarda bulunan ülkelere kredi sağlanmaktadır.

Dünya Bankası iki tür kredi sağlamaktadır. Bunlar:

- Birçok sektörü kapsayan geniş ekonomik ve toplumsal kalkınma projelerini desteklemek üzere mal, bayındırlık işleri ve hizmetlere ayrılan yatırım kredileri.
- Politika ve kurumsal reformları desteklemek üzere ve çabuk ödeme yapılan uyum kredileridir.

Tüm krediler, Dünya Bankası'nın faaliyet politikalarına göre yönetilmekte ve bu politikalar Banka'nın finanse ettiği faaliyetlerin ekonomik, finansal, sosyal ve çevresel yönden güvenli olmasını güvence altına almaktadır.

Dünya Bankası'nın ekonomik gelişme faaliyetleri içerisinde yerel ekonomilerin de desteklenmesi amaçlı projeler yer almaktadır. Sadece uluslararası ve ulusal seviyede liderlerle çalışmamakta, aynı zamanda yerel düzeyde de iş birliği içine girilmektedir. Dünya Bankası YEK kavramını sadece kentsel alanlarda değil yarı kentsel ve kırsal alanlarda da etkin olduğunu belirtmekte ve yaşanabilir, rekabetçi, iyi idare edilen ve karlı olan çevrelerin inşa edilmesinde başarılı pratikler peşinde olan yerel yönetimleri desteklemektedir [Dünya Bankası, 2006].

Yerel ekonomilerin başarısının, değişen çevre koşullarına ve artan rekabet ortamına adapte olmalarına bağlı olduğu belirtilmekte, dolayısıyla her yerel birimin kendi özel koşulları için YEK programı geliştirmesi gerektiği kabul edilmektedir.

Dünya Bankası, YEK girişimlerinin amacını toplumun sosyal ve ekonomik refah önceliklerini belirlerken yerel katılım ve uzlaşma oluşturmayı cesaretlendirmek olarak belirtmiştir.

Dünya Bankası YEK çalışmalarının desteklediği bölgeleri Avrupa ve Orta Asya, Doğu Asya ve Pasifik, Orta Doğu ve Kuzey Afrika, Güney Asya olarak belirtmiştir. Bu bölgelerde birçok YEK programı desteklenmiştir.

Dünya Bankası, YEK için 2004 yılında YEK stratejik ve eylem planını oluşturmuştur. Bu planda YEK için stratejik planlamada beş aşamalı bir süreçten söz edilmektedir (Çizelge 2.3). Bu bölümler ayrı aşamalar gibi gözükse bile, bir süreç diğer süreçlerle beraber yerel ihtiyaçlar ışığında gerçekleşir. Bu süreçler esnekler. YEK stratejilerinin başarılı bir biçimde organize edilmesi için kurumsal anlaşmalar ve ortaklık girişimleri planlama sürecinin en erken aşamalarında gerçekleştirilmiş olmalıdır.

Çizelge 2.3. Dünya Bankası'nın stratejik eylem planı [Dünya Bankası, 2006].

<i>AŞAMALAR</i>		<i>EYLEMLER</i>
1	Çabaların Organize Edilmesi	Kamu özel sektör ve sivil toplum örgütleri, eğitim kurumları, iş ve sanayi kollarıyla ortak çalışma, İşbirliği yapmak.
2	Yerel Ekonominin Değerlendirilmesi	Yerel ekonominin profilini çıkarmak için analiz etmek, Yerel ekonomi üzerine ana bilgileri belirlemek için bölgesel ekonomik göstergeler, standartlaşma ve SWOT analizi yapmak.
3	Stratejilerin Oluşturulması	Amaç, vizyon, hedefler belirlemek
4	Stratejilerin Uygulanması	Eylem planı ile desteklenir. Zaman çizelgesi, İnsan kaynakları ve mali gereksinimler, fon kaynakları, sonuçlar, performans ölçütleri, ve sistemleri ortaya koymak.
5	Stratejilerin gözden geçirilmesi	Girdiler, çıktılar, gelirler ve etkileri, paydaş katılım oranını, uygulama sürecini, yerel şartların değişim dinamiklerini kapsar.

YEK'in Dünya Bankası'ndaki yaklaşımını inceledikten sonra, Dünya Bankası'nın desteklediği başarılı YEK projelerinden, Bulgaristan Paşmaklı kenti, Güney Şili Araucania bölgesi örnekleri aşağıda sunulmaktadır. Bu iki farklı örneğin seçilmesinin sebepleri şunlardır: Paşmaklı kenti YEK sürecinin girişimcilik ve kaynak açısından, yerel ölçekte gelişmesi ve ayrıca Dünya Bankası'nın oluşturduğu YEK için stratejik planlama yaklaşımını benimsemesidir. Araucania bölgesi de girişimcilik ve fayda açısından, yerel ölçekte gelişmiştir.

Dünya Bankasından örnek YEK kenti (Bulgaristan-Paşmaklı kenti)

Paşmaklı kenti Bulgaristan'ın en güneyinde (Harita 2.4) yer almaktadır. 47 458 nüfusa sahiptir. 844 km² alanı kaplamaktadır. Vacha nehri kenti ikiye bölmektedir. İklimi oldukça elverişlidir. Etrafı yüksek dağlarla çevrilidir. Doğal güzellikleri korunmuş, temiz havaya sahip bir kenttir. Geleneksel mimari yapılarını iyi korumuştur. 100'e yakın tescilli tarihi bina belirlenmiştir [Wikipedia, 2006].

Orman ürünleri ve tekstil sektöründe gelişmiştir. Mısır, çayır ve mera alanları bulunmaktadır. Ancak tarım alanları küçük, ana yol bağlantılarına uzak ve dağınıktır.

Harita 2.4. Bulgaristan Paşmaklı kenti [luventicus, 2006]

YEK Girişimi

Paşmaklı kenti YEK girişimine 2001 yılında başlamıştır. Bu girişim kentteki turizm sektörünün geliştirilmesini amaçlamaktadır. YEK'den sorumlu olan grup oluşturulmuştur ve ilk toplantıda ana hatlarıyla stratejiler ortaya konmuştur. İkinci buluşma 2002 yılında gerçekleşmiştir ve problemler gözden geçirilmiş, fırsat ve

tehditler ortaya konmuştur. Vizyon, amaç ve hedefler ortaya konmuştur [Dünya Bankası, 2004].

Dünya Bankası ve Bertelsmann Vakfı merkez ve Doğu Avrupa Bölgesinde 10 kentte Cities of Change” programını destekleme kararı almıştır. Dünya Bankası’nın hazırladığı yerel ekonomik kalkınma stratejik planlama sürecini bu kentlerde uygulamışlardır [Dünya Bankası, 2004].

Çabaların organize edilmesi

YEK’den sorumlu olan ana kurum turizm sektöründen ve YEK sürecindeki yatırım girişimlerinden sorumludur. Ayrıca düzenli olarak YEK stratejilerini yenilemek de görevleridir. Bu temel YEK kurumunun bölümleri;

- Belediye Başkanı vekili,
- Mimarlık, yapı ve ekoloji bölümleri başkanı,
- Finans bölüm başkanı,
- Hukuk bölüm başkanı,
- Toprak yönetim bölüm başkanı,
- Eğitim, kültür, sağlık bölüm başkanı,
- Turizm ve yatırım bölüm başkanı,
- Paşmaklı belediyesi diğer birimleri elemanlarından oluşmaktadır.

Ayrıca Paşmaklı kent konseyi, bu YEK kurumunu denetlemek için 29 kişi seçmiştir ve 2 komisyon oluşturmuştur. Ardından YEK programını yaparken programa destek verecek paydaşlar belirlenmiştir. Bunlar; bölgesel kalkınma ajansları, yerel endüstri firmaları, yerel otel sahipleri, yerel medya, yerel restoran sahipleri, yerel yönetim, yerel ticaret odası, yerel su ve altyapı şirketi, yerel vergi ofisi, yerel elektrik şirketi, yerel altyapı şirketleridir [Dünya Bankası, 2004].

Yerel değerlerin tanımlanması

Kendi çabalarıyla gerçek bilgilere ulaşabilmek için yerel istatistik ve yerel vergi ofisi kurmuştur. Böylece işsizlik, üretim, vb. gibi birçok alanda net bilgiye ulaşılmıştır. Bu çalışma 3-4 yıl sürmüştür. Bu bölümde ayrıntılı olarak Paşmaklı kentinin demografik yapısı, altyapı ve ulaşım hizmetleri, finans ve endüstri durumu, istihdam durumu, turizm, eğitim ve sağlık hizmetleri, tarım sektörü incelenmiştir [Dünya Bankası, 2004].

Stratejilerin oluşturulması

Başarılı olarak toplanan verilerden sonra SWOT analizi yapılmıştır. Alanın güçlü, zayıf yönleri ve tehdit ve fırsatları değerlendirilmiştir. Ardından proje matrisi yapılmıştır. Alt amaçlar belirlenmiş, bu amaçlara ulaşabilmek için hedefler koyulmuştur. Hedefler için programlar belirlenmiş ve programları uygulayabilmek için projeler geliştirilmiştir [Dünya Bankası, 2004].

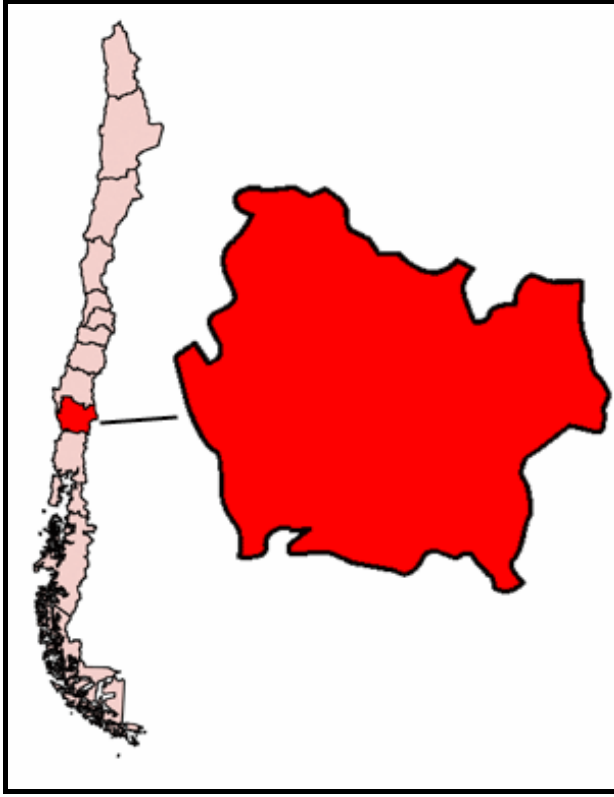
Uygulama planı

Uygulama planında her program ve proje için çalışma takvimi aşamalı olarak belirlenmiştir. Projenin ne kadarının hangi zaman diliminde gerçekleştirileceği belirlenmiştir.

Ardından projelerin uygulanması aşaması gerçekleşmiştir. YEK stratejik planı 2004-2007 yıllarını kapsadığı için izleme ve değerlendirme aşaması halen devam etmektedir [Dünya Bankası, 2004].

Güney Şili Araucania Bölgesi

Şili'nin kuzeyden güneye dokuzuncu idari bölgesidir (Harita 2.5). 2002 nüfus sayımına göre 869 565 nüfusa sahiptir [Wikipedia, 2006]. Tarım ve turizm sektörü ağırlıklı ekonomiye sahiptir.

Harita 2.5. Araucania bölgesi [Wikipedia, 2006]

YEK Girişimi

1990'ların başlarında Şili'de merkezi hükümetin fonksiyonları desantralize edilerek önemli reformlar yapılmıştır. Bu reformlar yerel girişimler için bazı fırsatlar ortaya çıkarmıştır. Araucania'da yerel ekonomik gelişimi artırmak için, işbirliği sayesinde yerel kapasiteyi yükseltmeyi bir araç olarak geliştirmiştir [Helmsing, 2001].

Yeni yerel ekonomik kalkınma birimleri (Rancagua, Bucaramanga), ve merkezi hükümet içinde yeni bakanlıklar ve yeni birimler oluşturulmuştur. Bu yeni birimler kamu-özel sektör arasında diyalogun başlatılmasında önemli bir rol oynamış ve sonuçta bu kamu-özel sektör etkileşiminin politika ve planlama için oluşturulan yeni kurumlar ile kurumsallaşması sağlanmıştır. Ekonomik ara kurumlar, firmaların geliştirilmesine (teknolojik yenilenme gibi) ve işgücü piyasasına hizmet eden kurumlar olarak ortaya çıkmaktadır [Helmsing, 2001, Alıntıl原因, Özelçi, 2004].

Güney Şili’de kırsal tarım bölgesi olan Araucania’da yerel ekonomik kalkınmayı sağlamak için turizmin geliştirilmesi ve tarımda küçük işletmelerin desteklenmesi hedeflenmiştir. Burada Belediye’nin oluşturduğu stratejik yönetim ekipleri arasındaki işbirliği ile yerel kapasite artırılmıştır [Bernales, 2000 alıntılan Helmsing, 2001].

2.3.4. Dünya Bankası yerel ekonomik kalkınma projelerinin değerlendirilmesi

Dünya Bankası’nın desteklediği Paşmaklı kenti ve Araucania bölgesindeki YEK girişim örnekleri değerlendirildiğinde, bu örneklerin gelişim süreçlerinin iyi planlandıkları görülmektedir.

Paşmaklı Kenti’nin YEK girişimi, topluma dayalı ekonomik gelişimi kapsamaktadır. Bu girişimin amacı fakirliği azaltmak, ekonomik faaliyetleri çeşitlendirmek, iş veya yatırım gelişimini kapsamaktadır. Doğrudan yatırımları içermekte ve hedeflemektedir. Uzmanlaşmaya ve bir pazar ortamına yönelik engellerin üstesinden gelmeye dayandırılır.

Paşmaklı kenti 2004 yılında başlayacak olan YEK projesine 2001 yılından itibaren hazırlamaya başlamıştır. Bu üç yıl içerisinde hangi aktörlerin bu süreçte yer alacağı net olarak tanımlanmıştır. YEK programını yürütecek kurum oluşturulmuş ve birimlerine ayrılmıştır. Ayrıca bu kurumu çalışmalarını denetleyecek birimler de belirlenmiştir. Temelde oluşturulan bu çalışma birimleri YEK sürecinin başlangıcı için önemli bir adımdır.

Paşmaklı kenti YEK projesi, Dünya Bankası’nın hazırladığı 5 aşamalı stratejik planlama çerçevesinde geliştirilmiş olması, proje için bu aşamalarının programlandığını göstermektedir.

Araucania Bölgesindeki YEK girişimi; yatırım ve iş gelişimine yöneliktir. Küçük ve orta ölçekli yatırımları desteklemeye yöneliktir. Yaşamı sürdürmeye dayalı mikro

yatırım hareketi bahsedilen ilk kategori altında incelenmektedir. Belediyelerarası işbirliği aracı kurumlar açısından önem taşımaktadır.

Çizelge 2.4. Dünya Bankası'nın desteklediği örnek YEK projeleri

Örnek Çalışma	Bulgaristan Paşmaklı kenti	Güney Şili Araucania Bölgesi
Kentin/Bölgenin Yapısı	- Orman ürünleri ve tekstil sanayi ve turizm kenti	- Tarım bölgesi
YEK Girişimi	- Yöre gelişimi (Toplum merkezli ekonomik gelişim, iş ve yatırım gelişimi)	- İş ve yatırım gelişimi
Aktörler -Dikey İşbirliği -Yatay İşbirliği	- Hayır -Yerel endüstri firmaları, yerel otel sahipleri, yerel medya, yerel restoran sahipleri, yerel yönetim, yerel ticaret odası, yerel su ve altyapı şirketi, yerel vergi ofisi, yerel elektrik şirketi, yerel altyapı şirketleri, Belediye	- Belediye- Bölgesel Hükümet - Belediyeler
Aracı Kurumlar	- Bölgesel Kalkınma Ajansları, - Belediye - Dünya Bankası ve Bertelsmann Vakfı	-Belediyeler arası işbirliği - Dünya Bankası
Öğrenme Süreçleri -Eğitim İle Öğrenme -Örgütsel öğrenme -Sosyal öğrenme	- Evet - Evet Çeşitli kurslar	- Evet - Belediye ekipleri

3. YEREL EKONOMİK KALKINMA GÖSTERGELERİ

Her yörenin kendine özgü doğal ve ekonomik koşulları ile kültürel değerleri bulunmaktadır. Birçok yörede bu özellikleri ortaya koyacak geniş ve yeterli bir bilgi tabanı bulunmamaktadır. Bu durum yörelerin gelişme süreçlerini koordine edebilecek kapasitelerini geliştirmelerine engel teşkil etmektedir.

Planlı bir YEK sürecinde öncelikle geniş bir kapasite değerlendirmesi yapılmalı ve anlamlı gelişme stratejileri ortaya konmalıdır. Gerek YEK sürecinin planlanmasında gerekse YEK sürecinde koşulların değişimini ortaya koyabilmek için çeşitli YEK göstergelerini tanımlamak üzere akademik çevrelerde birçok çalışma yapılmıştır.

Blakely 1994 yılında YEK çalışmaları için gerekli olan analiz çalışmalarında iki temel alanı vurgulamaktadır. Bunlar;

1. Mevcut sosyo-ekonomik yapıya ilişkin veriler,
2. Toplumun gelişme kapasitesine yönelik verilerdir.

Sosyo-ekonomik yapıya ilişkin veriler

Yörenin demografik özellikleri, ekonomik yapısı, fiziksel ve mekansal konumu, yerel hizmetler olmak üzere beş alt başlık altında incelenen bilgileri içermektedir [Blakely, 1994].

Demografik özellikleri; Nüfusun ana karakteri, yaş piramidi, göç durumu, nüfusun zayıf yönleri, istihdam durumu, gelir düzeyi, sektörel ve mesleki dağılımı kapsamaktadır [Blakely, 1994].

İş gücü durumu; Her iş kolunda cinsiyet dağılımını, işsizlik durumunu, iş gücünün güçlü ve zayıf yönlerini, son beş yıl içerisinde sektörlerdeki işgücü değişikliğini kapsamaktadır. Açılan ve kapanan firma sayıları hangi sektörde gelişme olduğunu gösterir [Blakely, 1994].

Ekonomik karakter; mevcut yapısını ve gelişme eğilimini, zayıf sektörü, ekonomideki fırsat çeşitliliğini ve ekonomik büyüme alanını bilmek gerekmektedir. Yerel ekonominin yapısını anlamak uzun dönemli ekonomik gelişme programlarını tasarlamak için zorunlu ilk adımdır ve bu yereldeki fırsatlara ve yerel istihdam ihtiyacını tanımlamaya dayanır [Blakely, 1994].

Fiziksel konum; fiziksel kaynakları (tarım, madencilik, iklim, v.s.), ulaşım ve iletişim bağlantılarını kapsamalıdır. Mekansal değerler, alanın ekonomik avantaj ve dezavantajının tanımlanmasına yardımcı olur [Blakely, 1994].

Hizmetler; sosyal, eğitsel, kültürel ve rekreasyonel servisler yöredeki yaşam kalitesinin artmasını sağlaması açısından önemlidir [Blakely, 1994].

Toplulun gelişme kapasitesine yönelik veriler

Bu göstergeler sosyo-ekonomik tabanlı bilgiler kadar belirgin değildir. Beş alt başlık altında toplanır. Topluluk tabanlı kurumlar, ekonomik yapı, politik kurumlar, finansal kurumlar, eğitim kurumları başlıklar altında incelenebilir [Blakely, 1994].

Topluluk tabanlı kurumlar: Klüpler, gönüllü organizasyonlar, dini organizasyonlar, sosyal hizmet organizasyonları, komşuluk grupları programları yer almaktadır.

Ekonomik yapı; Yerel ekonomi odaklı organizasyonlar (ticaret odası, ticaret birlikleri, yerel gelişme iş birlikleri, gelişme ajansları) ekonomik gelişme sürecine katkıda bulunurlar.

Finansal kurumlar; Bankalar, para girişimleri, küçük iş grupları YEK için yönlendirilmelidir.

Eğitim kurumları; Kalifiye iş gücü yaratmak için önemli programlar geliştirmelidir [Blakely, 1994].

Wong (1998), YEK göstergelerini tanımlayabilmek için İngiltere'nin 2 ayrı bölgesinde (Kuzey Batı ve Doğu Bölgesi) araştırma yapmıştır. Bu çalışmada, YEK sürecine dahil olan 4 farklı gruba YEK için önemli olabilecek göstergelerin neler olduğu sorulmuştur. Yerel otoriteler, yerel ajanslar, özel sektör ve TEC'in (Kentsel yenilemede önemli rol oynayan İskoçya'daki eğitim ve girişimci birliği) verdiği yanıtlara göre bir gösterge tablosu oluşturulmuş, her yörede oluşan farklılıklara rağmen YEK göstergeleri için de anahtar genellemeler yapılabilmektedir. Wong'a (1998) göre de bu göstergeler 2 gruba ayrılmıştır [51].

Geleneksel ekonomik gelişme faktörleri

Mekansal, ve fiziksel, altyapı, insan kaynağı, para ve finans, bilim ve teknoloji, endüstriyel yapı geleneksel ekonomik gelişme faktörleri arasındadır. Geleneksel faktörler özellikle klasik ekonomistlerin ilgisini çekmiştir. Bu faktörler YEK'in ölçülebilmesi için vazgeçilmez kriterlerdir. Geleneksel faktörlerin yabancı yatırımların bölgeye çekilmesi anlamında önemli olduğunu belirtilmektedir [Wong, 1998].

Nicel (soyut) faktörler

Yaşam kalitesi, kurumsal kapasite, iş kültürü, toplumsal kimlik ve imaj soyut faktörler kapsamındadır. Bu faktörler son dönemde gündeme gelmiştir. Bu faktörlere yönelik teorik ve ampirik araştırmaların yapılması kolay değildir çünkü YEK süreci ve nicel faktörler arasında nedensel ilişki her zaman paralel değildir. Aynı zamanda sağlıklı veri elde edilememesinden ve verilerin ölçülmesindeki zorluklar nedeniyle bu faktörlerin içeriğini kavramak zordur.

Wong (2002), son çalışmasında YEK göstergelerini 11 faktör olarak değerlendirmiştir (Çizelge 3.1) [52].

Çizelge 3.1. YEK göstergeleri [Wong, 2002]

Mekansal Faktörler	b)- Üretim tüketim zincirinde konumu ve rolü - Pazar, sanayi ve tüketim alanlarına yakınlığı ve ulaşılabilirliği
Fiziksel Faktörler	- Gelişim için uygun olan inşaat alanları ve maliyetleri
Altyapısal Faktörler	- Bölgenin taşınmaz değerleri ve üretim için oluşturulmuş faktörleri - Halk/toplum malları ve devlet yatırım kuruluşlarının varlığı, çeşitliliği ve bunların ekonomik gelişmeyi tetikleyici unsurları
İnsan Kaynakları	- İşgücü düzeyi, kalitesi, tutarı, katılım seviyesi ve tutumu
Sermaye ve Finans	- Yerel yatırım için bulunan finansal kaynaklar (kredi vb.)
Bilgi ve Teknoloji	- Teknolojik yenilik, bilim ve teknikte gelişmeler ve araştırma olanaklarının varlığı
Sanayi Yapısı	-Büyüme sürecinden endüstriyel yapının nasıl etkilendiği ve ekonomik değişikliklere karşı direnci ve açıklığı
Yaşam Kalitesi Kriterleri	- Bu alanda yaşama isteği - Doğal mirasın korunması - Halkın ortak yaşam alanı kalitesi - Yaşama şartları
Üretim Kültürü	- İş aktivitelerinin dinamikleri girişimcilik ve iş teşviki gibi değişkenlerin varlığı
Toplum Kimliği	-Topluluğun güncel yaşam teamülleri ve tepkiselliği ve tüm bu toplumsal kimliğin dış dünyadaki yansıması ve tanımlanması
Kurumsal kapasite	-Ekonomik gelişim aktivitelerinin desteklenmesi için yerel politikalar ve yerel aktörler arasındaki işbirliği ve uyum.

Mekansal faktörler; belirli bir yerel alanın coğrafi konumu, iklimi, yer altı ve yerüstü zenginliklerinin yer aldığı alansal ve fiziksel faktörler, özellikle firmalar için hem üretim hem de üretim sonrası tüketim ve dağıtım faaliyetleri, dolayısıyla üretim ve satış maliyetleri açısından önem arz etmektedir [Wong, 2002]. Kuruluş yeri seçimi işletmenin maliyetleri açısından önemlidir. Hatalı kuruluş yeri işletmenin maliyetleri üzerinde olumsuz baskılar doğuracaktır [Dinler, 2001].

Yerel bir alanın sahip olduğu yer altı ve yer üstü kaynaklarla yüksek derecede geri bağlantıları olan firmalar, üretim faaliyetlerini bu girdilere sahip alanlarda kurmak istemektedirler. Taşıma maliyetlerinin ürün taşıma maliyetlerinden daha az olduğu durumlarda, firmalar pazara yönelik olarak kurulmayı tercih etmektedirler. Yani firmalar ürettikleri ürünlerin diğer alanlara transfer edilmesinde en düşük maliyeti tercih etmektedirler.

Fiziksel faktörler; bir kent, bölge veya yörenin ekonomik gelişiminde en önemli ve modern yaklaşım, kentin çekiciliği ve yarışabilir olmasıdır [Cheshire ve Gordon, 1996, Alıntıl原因, Theodoros, 2002].

İşletme maliyetleri için doğrudan etkili olan iklimden kaynaklanan ısıtma ve üretim yanı sıra maliyetleri üzerinde aşırı sıcak soğuklarda ısı derecesinin sık sık değişmesinden kaynaklanan verim azalışı gibi dolaylı etkileri de söz konusudur [Dinler, 2001].

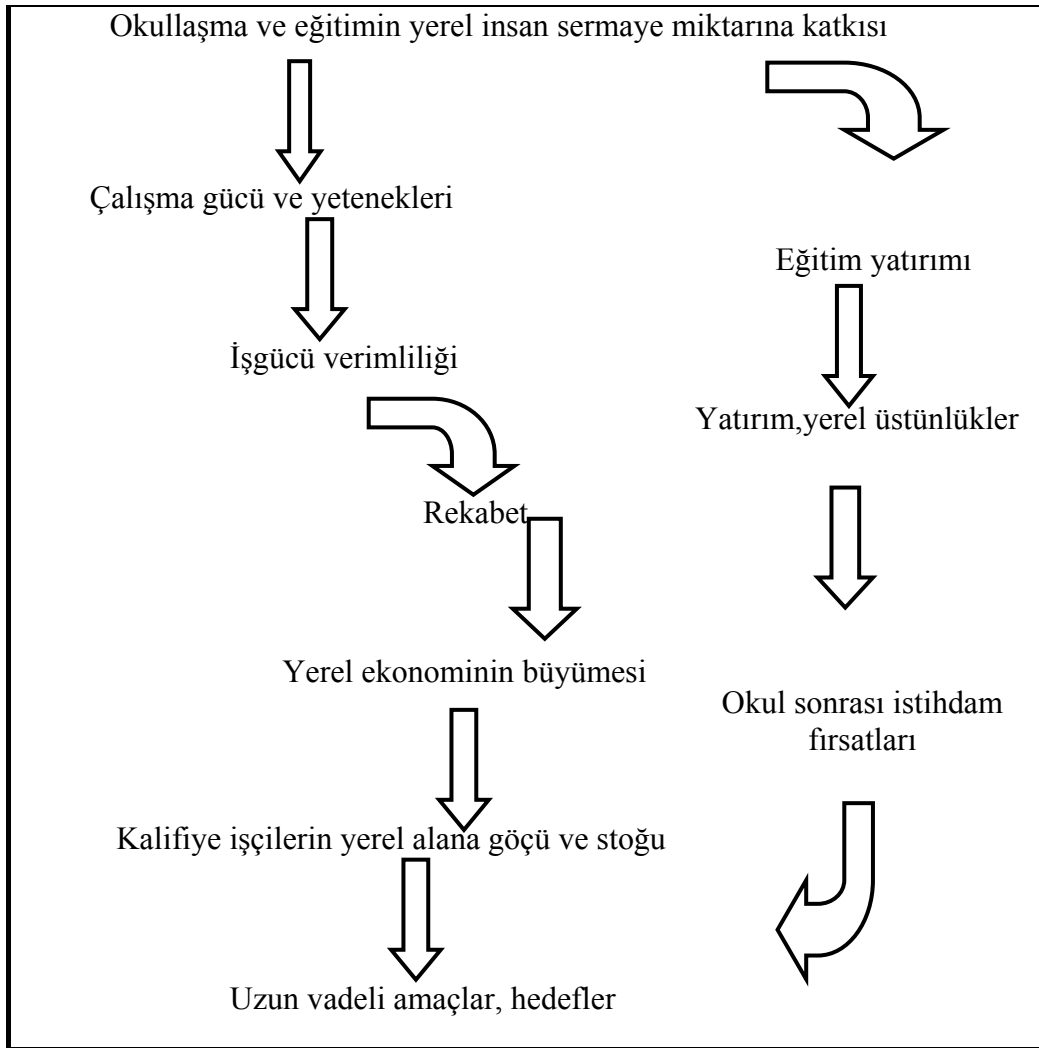
Altyapı faktörleri; ekonomik faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi için, ulaşım, haberleşme, elektrik, su gibi kamu hizmetlerini kapsamaktadır. Mevcut sermayeyi etkileyerek, dışsal ekonomilerin oluşmasına sebep olmaktadır. Günümüzde altyapı kavramının kapsamı ulaşım, haberleşme, eğitim hizmetleri, enerji, sağlık hizmetlerini alacak şekilde genişlemiştir.

Altyapıyı 3 başlık altında incelemek mümkündür. Kurumsal, maddi ve sosyal altyapı [Erkan, 1986]. Kurumsal altyapı; ekonominin mevcut ve biçimsel yönünü, toplumsal değer yargılarını, davranış biçimlerini kapsamaktadır. Sosyal altyapı kültür, eğitim ve sağlık hizmetlerini kapsamaktadır. Maddi altyapı yatırım, donanım ve işletme, yatak sayıları gibi özellikleri kapsamaktadır.

Altyapı yatırımları oldukça yüksek maliyetli ve uzun vadeli yatırımlar olmakla birlikte, bir bölgenin veya yerel bir alanın ekonomik kalkınması ve gelişiminde hayati öneme sahiptirler.

İnsan kaynakları; Yerel bir alanın sahip olduğu insan kaynakları, işgücünün yapısını, katılım düzeyini, kalitesini, davranışlarını, maliyetini ve işgücünün diğer özelliklerini kapsamaktadır [Wong, 2002].

Yerel bir alandaki işgücü miktarı ve niteliği, firmaların temel üretim maliyetlerini azaltmaları açısından önem arz etmektedir. İşgücü maliyetlerini etkileyen, rekabet gücünü artıran önemli faktörlerden biri, eğitim ve öğrenmeye bağlı olarak ortaya çıkan verimlilik artışıdır. (Şekil 3.1.) Kalifiye işgücü, yeni teknolojilerin adaptasyonu ve yenilik için hayati öneme sahiptir [Taylor, 1996].

Şekil 3.1. İnsan kaynakları [Taylor , 1996]

Finans ve sermaye; üretimin gerçekleştirilmesinde az gelişmiş yörelerde ihtiyaç duyulan en önemli faktör sermaye birikimidir [Wong, 2002].

Belirli bir coğrafi alandaki insanların tasarruf düzeylerinin yüksekliği, yatırılabılır fonların ana kaynağını oluşturmaktadır. Bu nedenle gelir düzeyi, dolayısıyla tasarruf düzeyinin yüksek olduğu yöreler, uygun kredi ve borçlanma olanaklarının fazlalığı nedeniyle üretim için cazip alanlardır. Firmalar kolayca fon kaynağı bulabileceği alanları tercih etmektedirler.

Bilgi ve teknoloji; bilgi artan bir şekilde ekonomik büyümenin temel bir kaynağı olarak kabul görmektedir. Bu nedenle bilginin yaratılması, hem işletmeler hem de hükümetler açısından temel bir amaç olarak ele alınmaktadır.

Bilgi yaratılması, piyasalarda lider konuma gelmek veya kar elde etmek veya kentler açısından daha fazla yatırım ve yatırılabilir fonları cezbetmek için firma kaynaklarının etkin bir şekilde kullanımı olarak tanımlanan rekabetin yapısına etki etmektedir.

Bilgi yaratımına bağlı olarak ortaya çıkan yeni teknolojik süreçler, maliyetleri azaltarak, verimliliği artırarak, toplumsal kaynakları koruyarak ve insanların daha büyük bir kısmı için daha yüksek yaşam standartları sağlayarak belirli alanların ekonomik gelişmişliğine önemli katkılar sağlamaktadır.

Bilgi yaratımı ve yayılımı ile yeni bilgileri uygulamaya koyan teknolojik gelişimin yerel bir alanın büyümesinde çok büyük etkileri vardır.

Sanayi yapısı; belirli bir coğrafi alanda birkaç endüstriyel sektörde artan yoğunlaşmanın aynı sektördeki firmalar arasındaki bilgi yayılımını kolaylaştıracağını ve araştırma, geliştirme ve yenilikçi faaliyetlerini artıracak ileri sürmektedir. Bu anlamda aynı sektördeki firmaların birbirine yakın olarak kurulması, firmalara dışsal ekonomilerden faydalanma olanağını sağlamaktadır. Ayrıca bu durum rekabeti de arttırmaktadır.

Bir diğer görüş belirli bir alandaki endüstrilerin çeşitliliği ve değişkenliği, firmalar arası ekonomik bilginin değişiminde daha büyük faydalar ortaya çıkarmaktadır. Endüstriyel yapının çeşitliliği, belirsizlikten yerel alan ekonomilerinin olumsuz etkilenme riskini de azaltmaktadır.

Kurumsal kapasite; yerel ekonomik kalkınma girişimlerinde sektörel ve bölgesel/yerel düzeydeki ara kurumlar anahtar rol oynamaktadır. Bu kurumları politika ve planlama için oluşturulan kurumlar ve ekonomik kurumlar olarak tanımlamak mümkündür [Helmsing, 2001].

Politika ve planlama için oluşturulan kurumlar; belediyeler, ajanslar gibi kurumları kapsamaktadır. Ekonomik kurumlar; Girişimciliği destekleyen merkezler, birlikler, fonlar, teknoloji ve bilim merkezi gibi kurumları kapsamaktadır.

Literatür incelemesinde YEK performansını her örnek için ölçebilecek bir göstergeler bütünü olmadığı görölmüştür. Ancak genel kabul gören ve kullanılan temel göstergelerden söz etmek mümkündür. Örneğin; verimlilik ölçütleri, kişi başına gayri safi milli hasıla, işgücü düzeyi ve değişimi, işsizlik oranları, nüfusun değişimi, gayrimenkul piyasaları, emlak fiyatlarındaki artış gibi.

Genel olarak kullanılan göstergeler; mekansal ve fiziksel faktörler, altyapısal faktörler, insan kaynakları, finans ve sermaye, bilgi ve teknoloji, sanayi yapısı, kurumsal kapasite olarak özetlenebilir.

4. ALAN ÇALIŞMASI

1990'ların sonuna kadar küçük tarımsal ve tarihi bir kent olan Beypazarı, halen içinde yaşamın devam ettiği Osmanlı döneminden kalma ahşap evlerin restorasyonu ile toplumsal ortaklık konusunda Türkiye'de nadir rastlanan bir girişimi başlatmıştır. Bu girişim ile birlikte kentin ekonomik hayatında kısa sürede bir canlanma gözlenmiş, etkin tanıtım faaliyetleri yardımı ile turizm sektöründe önemli gelişmeler yaşanmış, kent fiziksel olarak da bir dönüşüm sürecine girmiştir. Beypazarı sahip olduğu doğal ve kültürel kaynakları kültür ve turizm sektöründe, yerel otoritelerin desteği ile etkin ve verimli kullanarak YEK sürecinde önemli adımlar atmıştır.

YEK kavramının anlatıldığı ve göstergelerinin tanımlandığı literatür araştırmasından sonra dördüncü bölümde örneklem alan olarak belirlenen Beypazarı ilçesi'nin son dönemde içinde yer aldığı YEK süreci ve bu süreçte yer alan girişimlerin etkileri incelenmiştir. YEK girişimini değerlendirebilmek için öncelikle yörenin sahip olduğu doğal, kültürel, ekonomik değerler, tarihsel gelişimi, demografik yapısı, sosyal yapısı, yerel potansiyeller başlığı altında değerlendirilmiştir.

Beypazarı'nın YEK girişim süreci tarihi evlerin restorasyonu ve diğer girişimler olarak incelenmiştir. Beypazarı'ndaki YEK girişimi Avrupa Birliği ve Dünya Bankası örnekleriyle karşılaştırılmış ve bu süreç değerlendirilmiştir. Daha sonra Beypazarı'nda olduğu saptanan YEK girişim sürecinin kısa dönemde oluşturduğu etkileri saptayabilmek için anket çalışması yapılmıştır.

Beypazarı ilçesinin sahip olduğu kaynakların, yerel otoritelerin desteği ile etkin ve verimli kullanarak, girmiş olduğu YEK süreci literatürde yer alan YEK tartışmaları çerçevesinde incelenmiş, bu girişimlerin ekonomik etkileri, uygulamadaki olumlu ve olumsuz yönleri, kurumsal çerçevesi değerlendirilmiştir.

4.1. Beypazarı'nın Yerel Potansiyelleri

Beypazarı'nın yerel potansiyelleri YEK göstergeleri çerçevesinde ele alınmıştır. Bu anlamda Beypazarı'nın tarihsel gelişimi, mekansal ve fiziksel yapısı, demografik yapısı, ekonomik yapısı, ve sosyal yapısı başlıkları çerçevesinde incelenmiştir.

4.1.1. Tarihsel gelişim

Beypazarı ilçesinin tarihi Hitit ve Frig dönemlerine kadar uzanmaktadır. Roma, Bizans, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı'ların egemen oldukları görülmektedir. Beypazarı ilçesi, Romalılardan Cumhuriyet Dönemi'ne kadar İstanbul-Bağdat arasındaki tarihi ipek yolu üzerinde yer almıştır. Tarihte Beypazarı, bütün çevre kasaba ve köylerin alışveriş için geldikleri bir ticaret merkezi durumundadır. Beypazarı ilçesi adını da pazar amaçlı kurulmuş olmasından almaktadır. Osmanlı Devleti'nin toprak rejimi ve askeri sisteminin bel kemiğini oluşturan Tımarlı (Anadolu) Sipahi Merkezleri'nden birisi olan Beypazarı; yöredeki Sipahi Beyi'ne ve ticari, ekonomik hayatın yoğunluğuna istinaden BEĞ BAZARI diye adlandırılmıştır [Beypazarı Belediye Başkanlığı, 2006].

Beypazarı 1868 yılından itibaren siyasi yönetiminde yer değişikliği ile Ankara'ya bağlı bir kaza olarak önemini sürdürmüştür [Beypazarı Belediyesi, 2006].

Beypazarı konumu olarak İstanbul-Adapazarı-Ankara yol güzergahında yer aldığı için ulaşım bağlantıları geçmişte oldukça iyi durumdaydı. Geçmişteki ticari hareketlilik, Ankara-İstanbul Karayolunun Kızılcahamam'a yönlendirilmesiyle gerilemiş, ancak son yıllarda yeniden canlanmaya başlamıştır.

4.1.2. Mekansal ve fiziksel yapısı

Beypazarı, İstanbul-Adapazarı-Ankara karayolu üzerinde Ankara'nın 100 km. batısında yer almaktadır (Harita 4.1).

Harita 4.1. Beypazarı'nın ulaşım bağlantıları [Beypazarı Kaymakamlığı, 2006]

Ayaş, Gündül, Çamlıdere, Kırıbrıçık, Seben, Nallıhan, Mihallıçık ve Polatlı İlçeleri ile çevrilidir. Ankara'nın 4. büyük ilçesidir. 1868 km² yüzölçümüne sahiptir. İlçenin gelişme yönü eski İstanbul yolunun güneyindeki düzlüklerde ve batıya doğru karayolunun kenarına doğrudur [Beypazarı Belediyesi, 2006].

İlçenin topografik yapısı oldukça engebelidir. Kuzey kısım hariç platoluk bir görünüm arz etmektedir. Beypazarı eski ve yeni yerleşim alanı olarak ikili bir yerleşme düzeni içerisindedir. Çarşı ve geleneksel konutlardan oluşan mahalleler eski kesimdeki karakteristik dokuyu oluşturmaktadır [Türkiye Tarihi Evleri Koruma Derneği, 2001].

Eski kesim Ankara-İstanbul yolunun kuzeyinde, dağların dik yamaçlarına ve vadilerine yerleşmiştir. Beypazarı konumu sebebiyle firmaların yer seçimi açısından oldukça avantajlı konumdadır.

Verimli tarım alanları, doğal su kaynaklarının zenginliği, sarp yamaçlı tepelerle çevrelenmiş korunaklı bir konumda olması Beypazarı'nı önemli bir yerleşim yeri haline getirmiştir (Resim 4.1).

Resim 4.1. Beypazarı merkez genel görünüm [Beypazarı Belediyesi, 2006]

İlçede 84 tanesi Kültür Bakanlığınca tescil edilmiş, 3000 adet tarihi ahşap konut bulunmaktadır. 2006 yılı itibariyle 500 tarihi ev restore edilmiştir. Restore edilen bu evlerin bir kısmı müze, otel, yöresel yemeklerin yapıldığı lokanta olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca 200 yıllık tarihi çarşı, 20 adet dini yapı, 18 adet arkeolojik sit alanı ve bir adet doğal sit alanı, trona madeni, kaplıca suları yörenin sahip olduğu diğer önemli kültürel ve ekonomik değerlerdir [Beypazarı Belediyesi, 2006].

Beypazarı tarihi ve doğal değerler açısından zengin bir ilçedir. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nca tescil edilmiş birinci derece arkeolojik ve doğal sit alanı olarak belirlenen İnözü Vadisi, koruma kapsamına alınmıştır. Vadinin dik olan doğu ve batı yamaçlarında mesken olarak kullanılmış mağaralar yer almaktadır.

Vadideki mağaralar, kaya mezarları ve kaya kiliseleri arkeolojik sit, vadi tabanındaki bağlık alanlar ise 1. derece doğal sit alanıdır.

Karaşar beldesindeki Eğriova yaylası trekking turları gibi spor aktivitelerinin yapılması açısından uygun alanlardır. Ayrıca golf, dağ bisikleti gezileri, atla gezinti turları için elverişli alanlar mevcuttur. Ormanlık olması nedeniyle, kar kayağı ve çim kayağı için de elverişlidir. Beypazarı'nda hem kara, hem balık avcılığı yapılmaktadır. Diğer illerden turist gelmektedir [Beypazarı Belediyesi, 2006].

Beypazarı ilçesi Karaşar, Kırbaşı, Uruş ve Merkez belediyesi olmak üzere 4 belediye ve 64 köyden oluşmaktadır.

4.1.3. Ekonomik yapısı

Beypazarı gayri safi il içi hasıla içerisindeki % 2,63 payı ile Ankara ili ilçeleri arasında 4. sırada yer almaktadır [DPT, 2004]. İlçenin ekonomisi tarım, ticaret, hayvancılık, sanayi ve el sanatlarına dayanmakla birlikte ilçede genel olarak kırsal bir ekonomi hakimdir.

Beypazarı ilçesinde istihdamın sektörlere göre dağılımında tarım sektörü %67'lik bir oranla ilk sıradadır. Bu oran Türkiye ortalaması olan %53,7'nin üstündedir. Bu kıyaslamadan Beypazarı İlçesinde kırsal bir ekonominin hakim olduğu gözlenmektedir.

Tarım ürünleri

Tarla bitkileri üretiminde arpa, buğday, şekerpancarı önemli ürünler arasında yer almaktadır. İlçede üretilen tarla ürünleri Ankara ili toplam tarla ürünleri kıyaslandığında şeker pancarı üretiminde %34 ve havuç üretiminde %71,04'lük bir oranla Ankara ili üretiminin önemli bir kısmını karşılamaktadır. Ayrıca ilçedeki havuç üretimi Türkiye üretiminin % 43,75'ini yakalamıştır [Beypazarı Belediyesi, 2006].

Hayvansal üretim

Büyük bir bölümü dağlık bölgelerde bulunan geniş meralara sahip köyler, Beypazarı'nı önemli bir hayvancılık merkezi haline getirmiştir. Özellikle tavukçuluk, arıcılık, Ankara Keçisi ve koyunculuk ve sığircılık büyük oranda artmıştır. Beypazarı, kaliteli tiftik veren Ankara Keçisi ile ün yapmıştır. Dünya Bankası'nın yardımı ile kültür ırkı süt ineği temin edilmiş ve çoğaltılmasına yönelik çalışmalara hız verilmiştir. Bu projeyle; süt üretiminde ve süt ürünlerinde artış görülmüştür [Beypazarı Belediyesi, 2006].

Maden durumu

Beypazarı ilçesindeki maden kaynakları; feldspat, bitümlü şist, linyit ve trona'dır. Bu madenler arasında en önemlileri trona ve linyittir. Beypazarı ilçesindeki linyit rezervi 391 000 000 ton olup bunun 236 000 000 tonu işletilebilir rezervdir. Trona madeninin ise 200 000 000 ton jeolojik rezervi olup bunun 75 000 000 tonu alınabilir rezervdir. Dünya'nın 2. büyük trona rezervidir. Çıkarılan trona madeni, aynı bölgede işletilerek soda külü haline getirilmesi düşünülmektedir. Üretilen soda külünün yaklaşık %90'lık bir bölümünün ihraç edilmesi planlanmaktadır [Beypazarı Belediyesi, 2006].

Sanayi sektörü

İlçedeki en önemli sanayi alanlarından birisi karasörcülüktür. Maden Suyu İşletmesi , gıda ve yem sanayi ilçedeki diğer önemli sanayi alanlarıdır. Gümüş işlemeciliği (telkari), bez ve kilim dokumacılığı, semercilik, sim-sırma işlemeciliği, saraçlık, bakırcılık ilçede günümüzde de devam eden el sanatlarıdır. Gümüş işleme sanatı Beypazarı'na ahilik yoluyla kazandırılmıştır. Beypazarı halkı bu sanatı benimsemiş ve zaman içinde geliştirmiştir. Tarih boyunca önemli ticaret yolları üzerinde bir pazar niteliği taşıyan bölgede gümüş madeni yoktur ve işlenmek üzere başka illerden getirilmektedir. Son yıllarda canlanan bu el sanatını yurtdışında da tanıtım çabaları başlamıştır [Beypazarı Belediyesi, 2006].

Soda külü cam, deterjan, sabun, su arıtma, baca temizliği ve kimya sanayinde kullanılması düşünülmektedir. Camın %20'sini soda külü oluşturmakta ve camdaki %50 maliyeti soda külü oluşturmaktadır.

İlçede günde 100 ton buğday işleme kapasitesine sahip bir un fabrikası da bulunmaktadır.

Yeraltı kaynakları açısından zengin olan ilçe, Feldispat, Bitümlü Şist, Kömür ve kaplıca sularının yanı sıra, cam ve demir-çelik endüstrisi, deterjan ve çeşitli kimyasalların üretiminde kullanılan Amerika'dan sonra dünyadaki en büyük ikinci büyük rezervli trona madeni rezervine sahiptir. Dünyada ikinci Türkiye'de ise en çok rezerve sahip olan ve ilçe sınırları içerisinde yer alan Trona (soda külü) madeni çıkarılmaya başlandığında 800 kişiye istihdam sağlayacağı tahmin edilmektedir [Beypazarı Belediyesi, 2006].

Beypazarı ilçesinin sanayisi çevre ilçelere oranla daha gelişmiş durumdadır. 1992 yılında Türkiye'de ilk 500 sanayi kuruluşu arasında yer alan 'Beypi' (Beypazarı Tarımsal Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş.) ilçenin en büyük kuruluşlarından biridir.

Hizmetler sektörü

Çalışan nüfusun %32'si hizmetler sektöründe yer almaktadır. İlçenin ticari yapısı İlçe halkının ihtiyaçlarına cevap verebilmektedir. Ticari işletmelerdeki çeşitlilik her geçen gün artmaktadır. Beypazarı ilçesinde yer alan mali kuruluşlar genellikle çiftçilere hizmet vermektedir. Çiftçiler elde ettikleri geliri bankalara yatırmaktadırlar. Diğer ekonomik faaliyetlere yatırım yapmak yerine tasarrufa yönelmektedirler [Beypazarı Belediyesi, 2006].

Turizm sektörü

Turizm konusunda ilçe son birkaç yılda hızlı bir tırmanışa geçmiştir. Başta tarihi ahşap evler, yöresel yemekler ve telkari gümüş işlemeciliği iç turizmde dikkat

çekmekte ve ilçeye gelen yerli-yabancı turist sayısı gün geçtikçe hızla artmaktadır. Gümüşler, başta Suudi Arabistan olmak üzere 18 ülkeye ihraç edilmektedir. İlçe merkezinde 60 adet gümüşçü, semerci, demirci, yorgancı, 20 adet turistik işletme bulunmaktadır [Beypazarı Belediyesi, 2006].

Beypazarı'nda turizme daha yeni yeni önem verilmeye başlandığı için yatak kapasitesi de çok azdır. Toplam 850 yatak kapasitesine sahip olmasına karşılık yeni hizmete giren Taş mektep, Müftü Zade Hoca İzzet Efendi konağı, Hacı Bostan Konağı ve iki otel ile yatak kapasitesi hızla artmaktadır.

Beypazarı'nda Dutlu ve Kapullu kaplıcaları olmak üzere 2 kaplıca tesisi bulunmaktadır. Dutlu kaplıcası 700 yatak kapasiteli ve toplam 10 litre/saniye değerindedir.

İnözü Vadisi'nde yer alan kaya mağaralar ve kaya kiliseleri ile kaya mezarları arkeolojik sit, vadi tabanındaki bağlık alanlar ise doğal sit alanı olarak koruma altına alınan alanları da turizm sektörü açısından önemli potansiyellerdir.

4.1.4. Sosyal yapısı

Beypazarı ilçesinin 2000 yılı nüfus sayımlarına göre toplam nüfusu 51 841 dir. İlçe merkezinin nüfusu 34 441'dir. Beypazarı merkezde 17 277 erkek nüfus, 17 164 kadın nüfus bulunmaktadır. İlçede toplam 11 mahalle, 3 Belde, 64 köy bulunmaktadır [DİE, 2000]. Beypazarı'nın şehirleşme oranı % 66, 44 dür. Nüfus artış hızı % 12 dir. Okuma-yazma oranı % 90, 97'dir [DPT, 2004].

Beypazarı'nda 2 adet meslek yüksek okulu bulunmaktadır. Ankara Üniversitesine bağlı Beypazarı Meslek Yüksek Okulu, ilk öğretim yılına 1994 yılında Bankacılık bölümü ile başlamış olup, 1996-1997 öğretim yılında ise Turizm bölümü açılmıştır. Bu bölümlerin kontenjanları 40'ar öğrencidir [Ankara Üniversitesi, 2006]. Ardından 1999 yılında Gazi Üniversitesi'ne bağlı Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Kuyumculuk ve Takı Tasarımı Bölümü açılmıştır. Bu bölümün kontenjanı 30 öğrencidir [Gazi Üniversitesi, 2006].

Beypazarı İlçe Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu, 1989 yılından itibaren hizmet vermektedir. Eğitim Merkezi; her yaş ve kesimdeki bireylere, genellikle yetişkinlere yöneliktir. Halk eğitim merkezinde, mesleki ve teknik eğitim kursları ile sosyal ve kültürel uygulamalar yapılmaktadır. En çok ilgi duyulan kurslar, sim-sırma, Maraş işi olarak bilinen nakış çeşitleri, makine nakışı, biçki-dikiş, telkari gümüş, kuaförlük, bilgisayar, daktilo, okuma-yazma, kalorifer ateşçiliği, el sanatları, kumaş boyama, çiçek, iğne oyası, otomatik makinalarda nakış kursudur

Halk eğitim merkezinde 1999-2000 döneminde açılan kurslar; okuma-yazma; mesleki ve teknik öğretim kurslarından biçki-dikiş, makine nakışı, el sanatları, sim sırma, iğne oyası, trikotaj, telkari gümüş, bilgisayar, daktilo, kalorifer ateşçiliği; sosyal ve kültürel kurslardan Türk sanat müziği ev 1. kademe İngilizce dir.Kız Meslek Lisesinde de makine bilgisi, balanya iğnesi, beyaz iş ve kumaş boyama kursları açılmıştır [Beypazarı Belediyesi, 2006].

Beypazarı'nda 1987 yılında faaliyete geçen Çıraklık Eğitim Merkezi bulunmaktadır. Gerekli eğitim ve öğretimden sonra çıraklara kalfalık, ustalık ve usta öğreticilik belgeleri verilmektedir. Merkez, 73 meslek dalında çıraklara eğitim vermekte; halen Akyazı Mevkii Marangozlar Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi sosyal hizmet binalarında bağımsız olarak hizmet vermektedir [Beypazarı Kaymakamlığı, 2006].

İlçedeki devlet hastanesi 100 yatak kapasitesine sahip olup, bulunduğu yer itibarı ile ve sahip olduğu uzman kadrosu ile bölge hastanesi konumunda çalışmaktadır. Ayrıca ilçe merkezinde 3 tane sağlık ocağı bulunmaktadır. Kırbaşı, Karaşar ve Uruş Belde Belediyelerinde de 1'er adet Sağlık Ocağı vardır [Beypazarı Kaymakamlığı, 2007].

Kırsal alanda kalkınmanın sağlanması ve üretiminin değerlendirilmesi amacıyla ilçe sınırları içerisinde 6 adet tarım kredi, 8 adet köy kalkındırma kooperatifi kurulmuştur.

Beypazarı ilçesinde özellikle konut yapımına yönelik olarak faaliyet gösteren yapı kooperatifleri oldukça yaygındır. Bunun nedeni ise uzun vadeli ödeme yaparak

gayrimenkul yatırımı yapmalarıdır. Bununla birlikte çiftçileri ve küçük esnafı destekleyen kooperatifler mevcuttur; merkez ilçede 34 adet yapı kooperatifi, tarım kredi kooperatifi, marangozlar kooperatifi, pancar ekicileri kooperatifi, S.S. Esnaf Kefalet Kooperatifi, S.S. Taşıyıcılar Kooperatifi, Orman Köyleri Kalkındırma Kooperatifi, Motorlu Taşıtlar Kooperatifi bulunmaktadır.

İlçede Beypazarı Kaymakamlığı Dernekler Büro Şefliği'ne kayıtlı 65 adet sivil toplum örgütü bulunmaktadır [Beypazarı Kaymakamlığı, 2006].

4.2. Beypazarı YEK Girişimi

Son yıllara kadar küçük tarımsal ve tarihi bir kent olan Beypazarı'nda, YEK girişimi olarak tanımlanabilecek ilk gelişme 1999 yılında göreve gelen Belediye Başkanı'nın Beypazarı evlerinin korunarak kültürünün yaşatılmasını temel görevi olarak görmesi ile kentte yeni bir vizyon oluşturması ile başlamıştır [Özelçi, 2004].

Beypazarı Belediyesi'nin tarihi özelliklere sahip ahşap evlerin cephelerini bir boyacı firmayla anlaşılarak, boyamaya başlaması ile kentin görünümünün değişmesi ilçede yaşayan halkın olumlu tepkilerini almıştır. Sokak sağlıklılaştırması projesi ile devam eden süreç, tarihi evlerin restorasyonu ile devam etmiştir. Bu süreç ile birlikte halk ilçenin sahip olduğu potansiyellerin bilincine ulaşmaya başlamıştır. İlçede yapılmaya başlanan festival gibi tanıtım kampanyaları ile ilçeye olan ilgi artmıştır. Başlangıçta Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun önerileriyle başlatılan bu çaba, Gazi Üniversitesinin, kaymakamlığın, özel sektörün, sivil toplum örgütlerinin bu sürece dahil olmaya başlamasıyla ilçedeki gelişme çabaları bir YEK girişimine dönüşmeye başlamıştır.

Daha sonra YEK süreci içerisinde Belediye'nin girişimleri ile özel sektör, kamu ve üniversitelerin işbirliği sağlanarak çok sayıda kurum ve kuruluştan yardım ve destek sağlanmıştır (Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara, Trakya, İstanbul Teknik ve Mimar Sinan Üniversiteleri'nin Mimarlık, Şehir ve Bölge Planlama, Sosyoloji, Turizm ve Otelcilik, Jandarma Genel komutanlığı, Adalet Teşkilatını Güçlendirme

Vakfı, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Park Holding, Tarihi Kentler Birliği). Medyanın gösterdiği ilgi ile yerel yöneticiler önemli bir tanıtım kampanyasını da başarı ile yürütmüşlerdir [Özelçi, 2004, Beypazarı Belediyesi, 2006].

Ülke çapında ses getiren çalışmaları ile Beypazarı Belediye Başkanı Mansur Yavaş, '2001 Yılı'nın En İyi Yerel Yöneticisi', 2004 yılında TÜSİAV tarafından Yılın Belediye Başkanı, olarak seçilmiştir. Ulusal televizyonlarda çok sayıda Beypazarı konulu programlarla ve ulusal gazetelerde yöre ile ilgili çıkan haber ve makalelerle yörenin tanıtımı yapılmıştır [Özelçi, 2004].

Turizm sektörünün kentin ekonomisine getirdiği canlılık diğer sektörlerdeki girişimleri de artırmıştır. Fiziki yapıyı iyileştirmeye yönelik girişimler, girişimciler, üreticiler, istihdam ve eğitime yönelik girişimler, turizmin canlandırılmasına yönelik topluma dayalı yerel yönetim programı, merkezi hükümetin yerel birimleri ve sivil toplum örgütlerinin işbirliği ile başlatılan girişimlerden organik tarımı destekleme projesi, altyapıya yönelik girişimler, yörenin kimliğine yönelik girişimler, sosyal yapının iyileştirilmesine yönelik girişimler ve ekonomiyi canlandırmaya yönelik girişimler, olumlu sonuçlar vermeye başlamıştır.

4.2.1. Tarihi evlerin restorasyonu: YEK için ilk ivme

1999 yılında Belediye Başkanının girişimi ile başlatılan ahşap evlerin dış cephelerinin boyanması ve daha sonra binaların restorasyonu, YEK sürecinin başlangıcı için ilk ivmeyi oluşturmuştur. Bu süreç ile birlikte Beypazarı'nda fiziksel, ekonomik ve yöre kimliğinde çeşitli etkiler ortaya çıkmıştır.

Fiziksel etkiler

2000-2006 yılları arasında 500 evin dış cephesi yenilenmiştir. Kurum yapılarına, sokak mobilyalarına, dolmuş duraklarına, trafolara, çöp kutularına dahi tarihi ev görünümü kazandırılarak dokunun zenginleştirilmesi hedeflenmiştir. Bu çalışmalara

ev sahipleri kadar esnafın da destek vermesi yapılan çalışmalardan hızlı sonuç alınmasını sağlamıştır [Beypazarı Belediyesi, 2004].

Ekonomik etkiler

Beypazarında turizmin canlanması, 100'ü aşkın tarihi evin Park Holding'in mali desteği ile restore edilmesi ile kendini göstermiştir. Toplamda 500 tarihi ev restore edilmiş, bunların bir kısmı pansiyon, restoran olarak değerlendirilmiştir. Yöre halkı, belediyenin desteğini alarak çeşitli aktiviteler geliştirmeye başlamıştır. Yaşanan bu dönüşümle birlikte evlerin değeri yaklaşık 10 kat artmıştır Kısa bir süre içinde bu ortaklık yerel ekonominin turizm sektörü ile canlanmasını gerçekleştirmiş, Beypazarı iç turizmde adından başarıyla söz edilen bir kent durumuna gelmiştir. 1000 aile hayatını turizm sektöründen kazanır duruma gelmiştir. İlçeye gelen turist sayısı 2000 yılında 4000'lerdeyken 2005 yılında 200 000'e ulaşmıştır [Beypazarı Belediyesi, 2004].

İlçe halkı bu gelişmelerle birlikte geleneksel el sanatlarına sahip çıkmış ve bu sektörü geliştirmek üzere çalışmalar yapmıştır. Tarihi evlerin bulunduğu mahallelerde yaşayanlara belediye tarafından sergi açma imkanı sağlanmış, böylelikle yöre halkı özellikle de kadınlar ürettiklerini satmaya başlamışlardır. Belediye tarafından 100'ün üzerinde tezgah oluşturulmuştur. Yöreye turistlerin gelmeye başlamasından sonra turistik işletmeler açılmaya başlamış bu işletmelerin altyapı, proje, peyzaj ve malzeme temininde Belediye yardım etmiştir. Gümüş işlemeciliği, çevre, bindallı gibi ürünleri fuarlara katılarak tanıtmışlardır. Ticaret Odası, Belediye ve Kaymakamlığın katılımıyla kuyumculuk ve telkari gümüş işlemeciliği ve karasör sanayine yönelik toplantılar düzenlenmiştir.

Yöre kimliğine etkileri

Turizmin canlanmasının etkisiyle geleneksel sanatlarından telkari¹ işçiliğinin yurt dışında da tanıtım çalışmaları başlatılmıştır.

Bez ve kilim dokumacılığı, semercilik, sim-sırma işlemeciliği, saraçlık, bakırcılık ilçedeki diğer el sanatlarıdır. Halk Eğitim Merkezi'nde açılan kurslarda sim sırma işlemeciliği, dokumacılık ve demircilik canlandırılmaya çalışılmaktadır.

El sanatlarının tanıtımı için çalışmalar yapılmıştır. Geleneksel kıyafetleri (çevre, bindallı, yemeni, bürgü) ilgi çekmiş, talep artmaya başlamıştır.

Gümüş işlemeciliğinde önemli bir rol oynayan gümüşçüler, ulusal ve uluslararası etkinliklere ve çeşitli kurslara katılarak Beypazarı gümüşlerinin tanıtımı ve pazarlanması faaliyetlerinde etkin rol almışlardır.

Yörenin kimliğini öne çıkarmak için çabalar göstermişlerdir. Beypazarı Belediyesi'nin yörenin etli güveç, dolma, kuru, mumbar, tatlı sucuk, pişmaniye, havuç lokumu gibi geleneksel yiyecekleri için patent alması, 2002 yılında Belediye Meclisi'nin "Türkçe'nin korunması ve yaşatılması ve halka anlaşılır biçimde yansıtılması ve belirli bir düzenin sağlanması amacıyla ruhsat verilecek işyerlerine yabancı kelimeli isimler verilmeyecektir" kararı alması bu anlamda önemlidir.

4.2.2. Diğer girişimler

Turizm sektörünün kentin ekonomisine getirdiği canlılık diğer sektörlerdeki girişimleri de artırmıştır. Üreticileri birarada hareket etmeye yönlendirme, kentin geleneksel üretim dallarının canlandırılmasına yönelik eğitim ve rehberlik hizmeti

¹ Telkari ince telden takı süslemeciliğidir. Tel ne kadar ince olursa takının değeri o kadar artar. Külçe haline getirilen gümüş birçok safhadan geçirilerek işlenir. Eritilip tel haline getirilen gümüş haddeden geçirilerek inceltir. Sanatkar, ufak penseler kullanarak telleri istediği şekilde keser ve kıvrır. Parçaları birbirine lehimle sağlamca yapııştırarak takıyı ortaya çıkarır.

sunma, genç girişimcileri destekleme, işgücünü eğitme, istihdamı artırma, organik tarımı destekleme, sosyal hizmetler gibi konularda yerel hükümet, merkezi hükümetin yerel birimleri ve sivil toplum örgütlerinin işbirliği ile başlatılan girişimlerden bir kısmı olumlu sonuçlar vermeye başlamıştır [Özelçi, 2004].

Üretim

İl Özel İdaresi'nin desteği ile Kaymakamlığın koordinatörlüğünde, İlçe Tarım Müdürlüğü ve Akçakavak Köyü Muhtarlığı'nın işbirliği ile 150 dönüm alanda organik tarım yapılmaya başlanmıştır. Ayrıca havuca alternatif ürünler araştırılmış bu araştırma sonrasında frambuaz, böğürtlen, brokoli, brüksel lahanası üretimine başlanmıştır. Bu ürünlerin Ankara'da satışına başlanmış, diğer illere pazarlama konusunda ise bazı çiftçilerin girişimleri olmuştur. Kanola bitkisi ekim aşamasındadır. Son 5 yılda bağcılıkta da önemli gelişmeler kaydedilmiştir [Özelçi, 2004].

Turizm

İlçedeki canlılık ile birlikte kısa sürede Beypazarı adından söz ettirir duruma gelmiştir ve ilçeye gelen turist sayısı 200 000'e ulaşmıştır (Resim 4.2.) [Beypazarı Belediyesi, 2004].

Resim 4.2. Beypazarı festivalinden görünüm [Beypazarı Belediyesi, 2007]

Festivallerde halkın stand açması sağlanmıştır. Ayrıca diğer ilçe ve illerden gelenlere de bu festivallerde stand açılmıştır. Festivallerde başka ülke ve kentlerden de katılımlar olmuştur. Japon kültür sergisi festival boyunca sergilenmiştir [Sat, Gürer, Gürel, 2006]. Bununla birlikte kendi kültürleri için önemli olan kültürel aktivitelerini de göstermişlerdir.

Kış turizmi, yamaç paraşütü, uçurtma şenliği, Beypazarı festivali ilçede turizmin canlanması için yapılan faaliyetlerdir.

Beypazarı Belediyesi ilçe ekonomisine büyük katkı sağlayacak bir proje gerçekleştirmek üzeredir. Belediye Meclisinin kararı ile “Termal Mega Kent Merkezi” adı ile 1/5000 ve 1/1000 mevzi nazım ve uygulama imar planını onaylamıştır. Planın raporunda arazi, doğal değerleri ve kentsel potansiyeli gözönüne alınarak çağdaş bir kent merkezi projelendirilmesi amaçlandırılmıştır. Bu projedeki diğer amaç ise ilçeye gelen turistlerin bu yörede bir günden fazla kalmasını sağlamaktır. Kompleks toplamda 134 ha alanı kaplamaktadır. İçerisinde termal konaklama üniteleri, park ve rekreasyon alanları, sosyal ve kültürel tesisler alanı, ticaret alanları yer alacaktır [Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü, 2007].

Kız Meslek Lisesi'nde turizm sektörüne hizmet etmek üzere Beypazarı'nın kültürüne uygun giyim, kumaş, işleme örtü hediyeelik eşya üretimi satışına yönelik kurslar açılmıştır. 150 yıl önce yörede üretimi yapılan el dokuması “sof kumaş” (3-4 aylık oğlak yününden elde edilen) üretiminin turizm sektörüne hizmet etmek amacıyla yeniden canlandırılması hedeflenmiştir.

Beypazarı Belediyesi, Bayındırlık ve İskan Müdürlüğüne 2005 yılında mücavir alan genişleme teklifinde bulunmuştur. İlçe merkezinin batısında mücavir sınırlarına dahil etmek istediği bu alanda kuş gözlemevi, sandalla gezinti yapmak gibi hedefler belirlemiştir [Ankara Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü, 2006].

Eğitim

Ticaret Odası KOSGEB Sincan KÜGEM Müdürlüğü işbirliği yapılarak, Ankara Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu ve Gazi Üniversitesi Beypazarı Teknik Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yönelik Dünya Bankası destekli “Genç Girişimcilik Semineri” verilmiştir.

Beypazarında Belediye ve Kaymakamlık çeşitli kurs ve seminerler düzenlemişlerdir. Kaymakamlığın girişimleri ile Beypazarı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı istihdam sağlama amaçlı faaliyetler; ipek kilim ve kilim atölyesi, tiftik battaniye, ipek bürgü, kumaş üzerine ıhlamur baskı, gümüş atölyesi ve kök boyama atölyesi kurulmuştur. Bu atölyelerde 150 kursiyere işbaşı eğitim verilmiş ve üretime geçilmiştir. Halen 22 türde kilim dokuyan 40 tezgah mevcuttur ve bu tezgahlarda 80 kadın çalışmaktadır. Bu konuda ilgililer talebe yetişemediklerini belirtmektedirler.

Belediye, trona madeninin işletmeye açılması durumunda ortaya çıkacak istihdam gereksinimi karşılamak üzere sanat okulu mezunu elektrik ve makine teknikeri 40 kişiye İngilizce kursu vermiştir [Beypazarı Belediyesi, 2004].

Kaymakamlığın girişimi ile İlçe Emniyet Müdürlüğü, Müftülük, İlçe Eğitim Müdürlüğü, İlçe Sağlık Müdürlüğü, Beypazarı Devlet Hastanesi, eğitimciler ve

vatandaş ile işbirliği sağlanarak Madde Bağımlı Gençleri Topluma Kazandırma Projesi başlatılmış, 7 aydır devam eden proje ile bu gençlere iş imkanı, eğitim, spor ve rehberlik hizmeti sağlanarak önemli ölçüde ilçedeki bu problemin önüne geçilmiştir.

Sanayi

Beypazarı Ticaret Odası ve Belediye'nin işbirliği ile çiftçilerin ürünlerini daha rahat pazarlamalarını sağlamak üzere KOSGEB-ORTKA (ortak kullanım atölyesi) Havuç Yıkama İşleme ve Paketleme İşletmesi Projesi çerçevesinde bir şirket kurulmuştur. Yine karasörcüler tarafından kullanılacak ahşap kurutma atölyesi de aynı girişimle gerçekleştirilmiştir.

Ticaret Odası, Belediye ve Kaymakamlığın katılımıyla kuyumculuk ve telkari gümüş işlemeciliği ve Karasör sanayine yönelik toplantılar düzenlenmiştir.

Planlanan Girişimler

Restore edilen ev sayısı da 3 etap şeklinde planlanmış ve 1000 evin restorasyonu hedeflenmektedir. Çarşı içinde ve şehirde müzeler (kunduracı, kuyumcu, terzi, nalbant, marangoz, demirci-bakırcı, ahşap ev, Gazi Yaşargil tarım müzeleri), Alaaddin sokak düzenlemesi, prestij konak restorasyonu, Hıdırlık Tepe projesi, İnözü projesi (6 köy) de yine tarihi dokuda koruma kullanma çerçevesinde hedeflenen projelerdir.

Bu çalışmaların dışında Belediye yöreyi ziyaret eden turist sayısını yılda 1 milyon yerli 100 bin yabancı turiste çıkarmak istediğini belirtmektedir. Turistlerin günübirlik ziyaretçiler olmalarından ziyade, daha fazla kalmaları için girişimler düşünülmektedir. Bu amaçla alternatif turizm imkanları araştırılmaktadır. 3. yaş turizmi, kültür turizmi, eski ipek yolu projesi, kongre turizmi, kaplıca turizmi, eko turizm, av turizmi, kış turizmi, ramazan turizmi, yamaç paraşütü, balon gezisi, fayton gezisi bunlar arasındadır.

Beypazarı Belediyesi ilçede harekete geçen ve mevcut durumda iç piyasaya yönelen turizm sektörünü yurtdışı pazarına açmayı hedeflemektedir. Bu konuda bazı girişimleri olan Belediye, Hür-Türk ve Türk Alman Dostluk Federasyonu ile Almanya'dan yöreye turist gelmesi konusunda bir işbirliği protokolü imzalamıştır. Bu protokol çerçevesinde İlçenin tarihi alanında bulunan 3 adet sokak Türk Alman Dostluk Federasyonuna 15 yıllığına kiralanmıştır. Bu sokaklarda yer alan tarihi konakların dışı belediye tarafından içi dernek tarafından restore edilecek ve Alman turistlerin bölgeye gelmeleri sağlanacaktır.

Jeotermal enerji projesi ile elektrik enerjisi üretimi, evlerin ısıtılması, kapalı seraların ısıtılması, balık havuzlarına sıcak su verimi gibi projeleri bulunmaktadır. Üniversitede okuyan gençlerden yaz aylarında Beypazarı'ndaki kardeşlerine öğrenim gördükleri dallarda destek projesi (beden eğitimi, müzik, tiyatro, folklor, bilgisayar, İngilizce) yapmayı hedeflemektedirler [Beypazarı Belediyesi, 2006].

4.3. YEK Girişiminin Etkileri

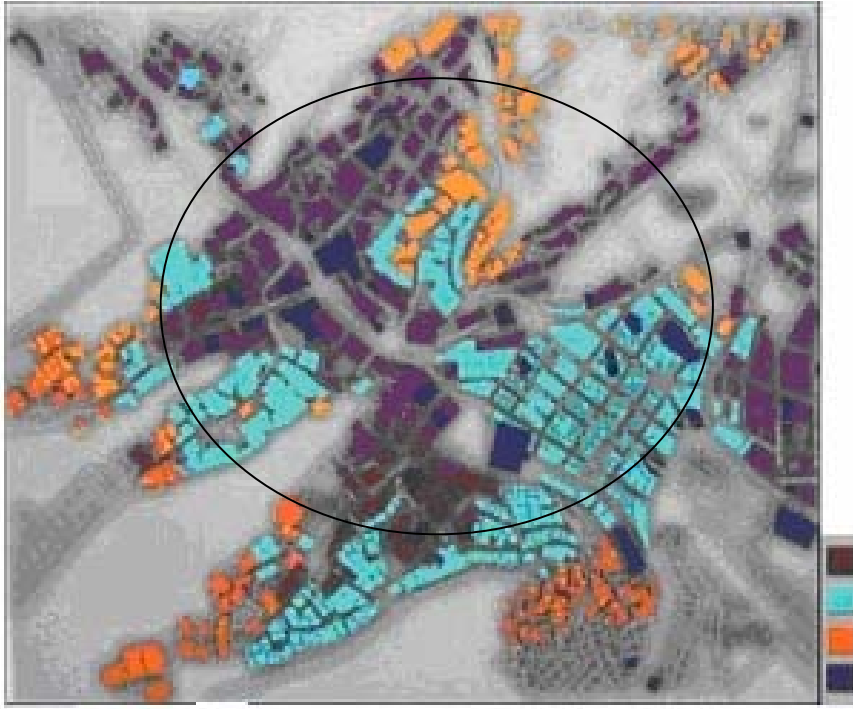
Beypazarı'ndaki YEK girişiminin 1990'da başladığı görülmektedir. Bu girişimin etkilerini net olarak ortaya koyabilmek için anket çalışması ile birlikte, bazı istatistiki verilere ihtiyaç duyulmuştur.

Türkiye'de ilçe düzeyinde tutulan istatistikler oldukça sınırlıdır ve varolan değerlerin birçoğu da 2001 yılına aittir. Bu nedenle ilçede yaşanan ekonomik değişimin boyutlarını anlayabilmek için yerinde de bazı değerlere ulaşabilmek için araştırma yapılmıştır. Ancak ilçe ekonomisini değerlendirebilmek için banka mevduat ve yatırım değerlerinin artışı, emlak piyasasındaki değişim gibi temel verilere sağlıklı bir biçimde ulaşamamıştır. Bu durumda ilçedeki değişimi tespit etmek üzere bir hanehalkı ve ticaret anketi düzenlenmiştir.

Beypazarı Belediyesi 2004 yılında ilçedeki iş yerlerine yapmış olduğu ve son bir yıl içerisindeki istihdam, kar durumu, yatırım düzeyi ve toplam ciro gibi değerlerin değişimini ortaya koyduğu anket de ayrıca değerlendirilmiştir.

Anket Analizi

Hanehalkı ve ticaret anketi demografik analiz, ekonomik analiz, kurumsal yapı, kültürel ve sosyal yaşam, yaşam kalitesi, ulaşım ve altyapı ve kent kimliği başlıkları çerçevesinde incelenmiştir. Anketlerin yapıldığı alan Resim 4.3’ de gösterilmektedir.

Resim 4.3. Hane halkı anketinin yapıldığı alan

Hanehalkı anketi analizi

Ankete katılan katılımcıların profilini, demografik özelliklerini ortaya koymak amacıyla ankete katılanların yaş, cinsiyet, öğrenim, meslek ve aylık kazanç durumu sorulmuştur.

Çizelge 4.1. Hane halkının demografik özellikleri

Başlıklar		Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	29	58
	Erkek	21	42
Yaş	20-30	23	46
	30-40	22	44
	40-60	5	10
Öğrenim Durumu	Yüksek Lisans	-	-
	İlköğretim	29	58
	Lise	20	40
	Üniversite	1	2
Meslek Durumu	Kamu Görevlisi	6	12
	Özel sektör	2	4
	Serbest Meslek	42	84
Gelir Durumu	500 YTL'den az	6	12
	500-1000 YTL	24	48
	1000-2000 YTL	13	26
	2000-3000 YTL	6	12
	3000 YTL Üzeri	1	2
Toplam		50	

Hane halkı anketine katılanların demografik özellikleri Çizelge 4.2’ de özetlenmektedir. Ankete katılanların % 42’si erkek, % 58’si kadındır, Yaş dağılımına bakıldığında %10’u 40-60 yaş arası, % 22’si 30-40 arası, % 23’ü 20-30 yaş arasıdır. Öğrenim durumunda ise % 2’si lisans, % 40’ı lise, %58’i ilköğretim mezunudur. Ankete katılanların % 84’ü serbest meslek, %12’si kamu görevlisi, %4’ü özel sektörde çalışmaktadır. Gelir dağılımına bakıldığında kazanç oranının en fazla % 48 ile 500-1 000 YTL arasında olduğu görülmektedir. % 12’si 500 YTL’den az, % 26’sı 1 000-2 000 YTL arası, % 12’si 2 000-3 000 YTL arası ve % 2’si 3 000 YTL den fazla kazanmaktadır. Bu soruların amacı ankete katılanların demografik profilini ortaya koymaktır.

Çizelge 4.2. Hanehalkı anketine katılanlardan Beypazar'lı olma durumu

	Frekans	Yüzde
Evet	44	88
Hayır	6	12
Toplam	50	100,0

Ankete katılanların %88'i Beypazar'lı olduğunu belirtmiştir. Bu 44 kişinin 15'i Beypazarı'nın çevresindeki köylerinden olduğunu ancak Beypazarı'nda ikamet ettiğini ifade etmiştir. % 12'si Beypazar'lı olmadığını belirtmiştir. Restore edilen evlerdeki halkın yüksek oranda Beypazarı kökenli olması sonucu babadan kalma evlerini terk etmediklerini ve yerel bağlılıklarını ifade etmektedir.

Ekonomik durum

Ankette ekonomik durumla ilgili olarak:

- Gelir düzeyi artışı,
- Banka mevduat değerlerinin artışı,
- Halkın refahının artışı,
- Gelir artışının nasıl değerlendirildiği,
- Yatırım ve harcamalarda nerden destek alındığı,
- Konut sahipliliğindeki değişim
- Turizm gelirlerinden memnuniyet
- Yerel yönetimin yaptığı çalışmaların maddi gelirlerinin artmasına olan katkısı incelenmiştir.

Çizelge 4.3. Hanehalkının son beş yıl içinde kişisel gelir düzey artışı

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	11	22
Katılıyorum	15	30
Katılmıyorum	15	30
Emin Değilim	9	18
Toplam	50	100,0

Tarihi konakların restore edildiği alanda yaşayanlardan % 52'si son beş yıl içerisinde gelir düzeyinin arttığını, % 30'u artmadığını, % 18'si emin olmadığını belirtmiştir. Bu sonuç tarihi konaklarda yaşayan halkın, restorasyon çalışmalarından büyük oranda etkilendiğini göstermektedir.

Çizelge 4.4. Hanehalkının gelir artışının değerlendirilmesi

	Frekans	Yüzde
Tasarruf ve Birikim	12	46
Yaşam Kalitesi	6	23
İş Yatırımı	8	31
Toplam	26	100,0

Son beş yıl içerisinde gelir artışının olduğunu belirten 26 kişiden bu artışı nasıl değerlendirdiklerine dair sorulan soruya cevaben, % 46'sı tasarruf ve birikim yaptığını, % 23'ü yaşam kalitesini arttırdığı % 31'i iş yatırımı yaptığını belirtmiştir. Restore edilen evlerde yaşayanların birikimlerini genellikle tasarruf şeklinde değerlendirdiği görülmektedir.

Beypazarı'ndaki ekonomik canlılığın banka mevduat değerlerindeki yansımaları elde edebilmek için Beypazarı'ndaki bankalarla görüşme yapılmıştır. Ancak bu verilerin gizli tutulduğu belirtilmiştir. Bu nedenle banka mevduat değerlerindeki artış hanehalkı anketinde sorulmuştur.

Çizelge 4.5. Hanehalkının banka mevduat değer artışı

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	6	12
Katılıyorum	24	48
Katılmıyorum	8	16
Emin Değilim	12	24
Toplam	50	100,0

Ankete katılanların % 60'ı banka mevduat değerlerinin son beş yıl içerisinde arttığını belirtmiştir. % 24 fikri olmadığı, %16'sı da artmadığını belirtmiştir.

Çizelge 4.6. Beypazarı halkının refah durumunun son beş yıllık dönemdeki değişimi

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	15	30
Katılıyorum	19	38
Katılmıyorum	8	16
Emin Değilim	8	16
Toplam	50	100,0

Bir önceki sorunun cevabına paralel olarak ankete katılanların %68'i Beypazarı'ndaki halkın refahının son beş yıl içerisinde arttığını belirtmektedir. % 16'sı artmadığını, % 16'sı emin olmadığını belirtmektedir.

Çizelge 4.7. Hanehalkının 2000 ve 2005 yılları konut sahipliği karşılaştırması

Ev sahipliği sayısı	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
	%	%	%	%
	48	52	62	38

YEK sürecinin gözle görülür şekilde başladığı 2000 yılı ile 2005 yıllarını karşılaştırdığımızda konut sahipliğinin % 48'den % 62'e artmış olduğu görülmektedir.

İlçede turizm sektörünün gelişimini hanehalkı düzeyinde yansımaları öğrenmek üzere gelen yerli ve yabancı turistlerin ilçeye sağladıkları gelirden sağladıkları memnuniyet düzeyi araştırılmıştır.

Çizelge 4.8. Hanehalkının 2000 ve 2005 yılları gelen turistlerin sağladıkları gelirden memnuniyeti

Gelen yerli ve yabancı turistlerin ilçeye sağladıkları gelirden memnuniyeti	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
	%	%	%	%
	38	62	84	16

İlçeye gelen turist sayısının büyük oranda arttığı belirtilmiştir. Gelen turistlerin ilçeye sağladıkları gelirden memnun olanların oranı %38'den % 84'lere ulaşmıştır.

Çizelge 4.9 ve Çizelge 4.10 'daki sorular ekonomik yapı ve yerel yönetimin etkisini incelemek için sorulmuştur.

Çizelge 4.9. Belediyenin gerçekleştirdiği çalışmaların maddi gelirin artmasına katkı sağlama durumu

	Frekans	Yüzde
Çok	20	40
Az	20	40
Hiç	10	20
Toplam	50	100,0

Belediyenin yaptığı çalışmalardan maddi gelirin artmasına katkı sağladığını belirtenler % 40'ı oluşturmaktadır. % 40'ı katkısının olduğunu ancak kendi çabalarının daha büyük olduğunu belirtmiştir. % 20'si belediyenin desteği olmadığını belirtmiştir. Bu sonuç Belediye'nin çalışmalarının maddi gelirlerinin artmasına önemli oranda katkı sağladığını göstermektedir.

Çizelge 4.10. Hanehalkında Belediye'nin girişimlerinin Beypazarı'nı ekonomik açıdan daha da ileriye götüreceğini düşünenler

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	26	52
Katılıyorum	16	32
Katılmıyorum	6	12
Emin Değilim	2	4
Toplam	50	100,0

Belediye'nin girişimlerinin Beypazarı'nın ekonomik gelişimini desteklediğini düşünenler % 84 oranındadır. % 12 oranında ileri götürmeyeceği düşünülmektedir. % 4 oranında emin değilim yanıtı alınmıştır.

Çizelge 4.11. Belediye'nin yaptığı çalışmaların tarihi evlerin restorasyonuna katkısı

	Frekans	Yüzde
Çok Önemli	44	88
Önemli	5	10
Kayıp	1	2
Toplam	50	100,0

Ankete katılanların % 98'i tarihi evlerin restorasyonunda belediyenin yaptığı çalışmaların önemli olduğu belirtmiştir.

Kurumsal Yapı

Anket çalışmasında da yerel düzeydeki kurumsal yeterliliğin halk tarafından nasıl algılandığı ölçmek istenmiştir. Ankette kurumsal yapının katılımcılık yönü araştırılmıştır. Beypazarı'ndaki YEK girişiminde belediye ve kaymakamlık, odalar gibi kuruluşların işbirliği içinde çalıştıkları gözlemi ile halkın yatırım ve harcamalarda kimlerden destek sağladığı, yerel yönetimlerin seminer, eğitim gibi hizmetlerinden memnuniyeti, kurumların ve halkın birarada hareket etmesinin gelişmeye olan katkısı ve halkın farkındalık düzeyi sorulmuştur.

Çizelge 4.12. Belediye'nin çalışmalarının yeterliliği

Belediyenin ilçenin turistik, sanayi, ticari yaşamını geliştirmek için gerçekleştirdiği atılımları yeterli buluyorum.	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet %	Hayır %	Evet %	Hayır %
	42	58	68	62

İlçe halkı belediyenin yaptığı atılımları 2000 yılında % 42 yeterli bulurken 2005 yılında % 68 oranında yeterli bulmaktadır.

Çizelge 4.13. İlçe idaresinden sorumlu kurumların birlikte çalışma durumu

İlçenin idaresinden sorumlu kurumların ilçeyi her anlamda geliştirmek için iş birliği içinde çalıştıklarını düşünüyorum	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet %	Hayır %	Evet %	Hayır %
	36	64	44	56

İlçenin idaresinden sorumlu kurumların 2000 yılında ilçeyi her anlamda geliştirmek için % 36 oranda iş birliği içinde çalıştıkları düşünülürken 2005 yılında bu oranın % 44'e çıktığı görülmektedir.

Çizelge 4.14. Hanehalkının yatırım ve harcamalara nereden destek aldığı

	Frekans	Yüzde
Akraba/Arkadaş	19	38
Banka/Finans	28	56
Sanayi Odası, Çeşitli Birlik	1	2
Kayıp	2	3
Toplam	50	100,0

Ankette yatırım ve harcamalarda % 56 oranında banka ve finans kuruluşlarından, % 38 akraba-arkadaşlardan, % 2 sanayi odası ve çeşitli birliklerden destek alındığı belirtilmiştir. Bankaların kredi verme imkanları yokken birbirlerinden borç aldıklarını belirtmişlerdir. Ancak daha sonra banka ve finans kuruluşlarından destek almaya başladıklarını belirtmişlerdir. Sanayi odası ve çeşitli birliklerin kredi verme imkanının düşük olduğunu belirtmişlerdir.

Çizelge 4.15. Yerel yönetimlerin (Belediye, Kaymakamlık vs.) düzenlediği kurs, seminer ve hizmet içi eğitim gibi eğitsel faaliyetlerin sayısı, sıklığı ve çeşitliliğinden hanehalkının memnun olma durumu

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	24	48
Katılıyorum	7	14
Katılmıyorum	13	26
Emin Değilim	6	12
Toplam	50	100,0

Belediye'nin gerçekleştirdiği kurs ve seminerlerden % 62 oranında memnunar. % 26'sı yeterli olmadığını, % 12'si emin olmadığını belirtmiştir.

Çizelge 4.16. Beypazarı'nın son dönemdeki hızlı gelişiminde belediye, kaymakamlık, üniversite, sivil toplum kuruluşları ve halkın bir arada hareket etmesinin katkısı

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	10	20
Katılıyorum	14	28
Katılmıyorum	15	30
Emin Değilim	11	22
Toplam	50	100

Belediye, kaymakamlık, üniversite, sivil toplum kuruluşları ve halkın birarada çalışmasının Beypazarı'nın gelişmesine % 48 oranında katkı sağladığı belirtilmiştir. % 30 oranında katkı sağlamadığı, % 22 oranında emin olunmadığı belirtilmiştir.

İlçe halkının YEK girişim sürecine dahil olması ilçenin sahip olduğu potansiyellerin farkındalığıyla birebir ilişkilidir. Bu nedenle anket yapılan kişilerin ilçe halkının ilçenin sahip olduğu potansiyellerin farkında olup olmadıkları konusundaki görüşleri sorulmuştur.

Çizelge 4.17. İlçe halkının Beypazarı'nın potansiyellerinin farkında olma durumu

İlçe halkının sahip olduğu ekonomik değerlerin (turistik, sanayi, ticari vs) öneminin farkında olduğunu düşünüyorum.	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
	%	%	%	%
	44	56	74	26

İlçe halkının sahip oldukları ekonomik değerlerin (turistik, sanayi, ticari vs) farkında olduğunu düşünenlerin oranı 2000 yılı için % 44 iken, ilçedeki değişimler ve gelişmelerle bu oran % 74 düzeyine çıkmıştır.

Kültürel ve sosyal yaşam

Beypazarı'nın ekonomisinde yaşanan canlılığın kültürel ve sosyal yaşama etkisini görebilmek için hanehalkına belediye'nin yaptığı çalışmaların kültürel ve sosyal yaşamlarındaki etkisi sorulmuştur.

Çizelge 4.18. Belediye'nin yaptığı çalışmaların hanehalkının kültürel ve sosyal yaşamına katkısı

Kültürel sosyal yaşam		
	Frekans	Yüzde
Çok Önemli	7	12
Önemli	6	4
Az Katkısı Oldu	33	66
Katkısı Olmadı	4	8
Toplam	50	100,0

Ankete katılanların % 16'sı, Belediye'nin yaptığı çalışmaların kültürel ve sosyal yaşamı geliştirmeye katkısı olduğunu belirtmiştir.

Çizelge 4.19. Beypazarı'nın çeşitli festivallerinin ilçe tanıtımına katkı sağlaması

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	33	66
Katılıyorum	7	14
Katılmıyorum	10	20
Toplam	50	100,0

Ankete katılanların % 80'i Beypazarında yapılan çeşitli festival ve organizasyonların ilçe tanıtımına katkı sağladığını belirtmiştir. % 20'si etkisi olmadığını söylemiştir.

Çizelge 4.20. Televizyon programlarının, festivallerin, tanıtım faaliyetlerinin Beypazarı'nın gelişmesine etkisi

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	39	78
Katılıyorum	6	6
Katılmıyorum	5	5
Emin Değilim	-	-
Toplam		100

Yıl içerisinde sürekli düzenlenen festivallerin, sergilerin ilçenin gelişimine % 84 oranında katkı sağladığı belirtilmiştir. % 5 oranında katkı sağlamadığı belirtilmiştir.

Yaşam kalitesi

Yaşam kalitesinin değişimini ölçmek farklı ve kapsamlı bir çalışma konusudur. Ancak bu çalışma dahilinde Beypazarı'ndaki bu ekonomik değişimin yaşam kalitesini değişimine yönelik etkisi yaşam memnuniyeti, sosyal güvence durumundaki değişim gibi birkaç soruyla incelenmeye çalışılmıştır.

Çizelge 4.21. Hanehalkının sosyal güvence durumu

Sosyal güvence durumu	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet %	Hayır %	Evet %	Hayır %
	36	64	44	56

Sosyal güvence durumunun %36'dan % 44'e arttığı belirlenmiştir.

Çizelge 4.22. Hanehalkının yaşam memnuniyeti

Beypazarında yaşamaktan memnun olma durumu	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet %	Hayır %	Evet %	Hayır %
	60	40	74	26

Ankete katılanların % 60'ı Beypazarında yaşamaktan memnun olduklarını belirtmişlerdir. 2000 yılında % 60'ı memnun olduğunu belirtirken, 2005 yılında % 74'ü memnun olduğunu belirtmiştir.

Ulaşım ve altyapı

Hane halkına belediyenin, ilçede ulaşım ve alt yapı hizmetlerine katkısı olup olmadığı sorulmuştur.

Çizelge 4.23. Belediye'nin yaptığı çalışmaların ulaşım ve altyapı hizmetlerine katkısı

Altyapı ve ulaşım hizmetleri		
	Frekans	Yüzde
Önemli Katkısı Oldu	2	4
Az Katkısı Oldu	10	20
Katkısı Olmadı	38	76

Belediye'nin yaptığı çalışmaların ulaşım ve altyapı hizmetlerine % 4 oranında katkısı olduğu belirtilmiş, % 20 oranında ise az katkısı olduğu belirtilmiştir.

Çizelge 4.24. Beypazarı'ndan diğer il ve ilçelere ulaşım durumu

Beypazarı ilçesinden Ankara'ya ve/veya diğer ilçelere ulaşımın rahat olma durumu	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet %	Hayır %	Evet %	Hayır %
	66	34	96	4

Beypazarı'ndan diğer ilçelere ulaşımın % 66'den % 96 büyük oranda arttığı görülmektedir.

Çizelge 4.25. Eğitim, sağlık ve ekonomik hizmetler açısından yeterlilik durumu

Sağlık, eğitim ve ekonomik ihtiyaçlar için Ankara'ya bağımlılığımız vardı.	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet %	Hayır %	Evet %	Hayır %
	76	24	48	52

Sağlık, eğitim ve ekonomik ihtiyaçlar için 2000 yılında Ankara'ya daha sık gittiklerini belirtmişlerdir. 2000 yılında % 76 oranda Ankara'ya gidip gelirken, 2005 yılında bu oran % 48'e düşmüştür.

Kent kimliği

Çizelge 4.26. Hanehalkından Beypazarı ilçesinin prestijinin son beş yıl içerisinde arttığını düşünenler

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	37	74
Katılıyorum	7	14
Katılmıyorum	6	12
Toplam	50	100,0

Beypazarı ilçesinin prestijinin %88'i arttığını, % 12'si artmadığını belirtmiştir. Bu oran yaşayan halkın ilçen gelişimin açıkça görebildiklerini göstermektedir.

Ticaret anketi analizi

Ticaret anketine katılan katılımcıların profilini, demografik özelliklerini ortaya koymak amacıyla. ankete katılanların yaş, cinsiyet, öğrenim, meslek ve aylık kazanç durumu sorulmuştur.

Ticaret anketine katılanların demografik özellikleri Çizelge 4.18'de özetlenmektedir. Ankete katılanların % 67,5'i erkek, % 32,5'i kadındır, Yaş dağılımına bakıldığında % 17,5'i 40-60 yaş arası, % 37,5'u 30-40 arası, % 45'i 20-30 yaş arasıdır. Öğrenim durumunda ise % 17,5'u lisans, % 42,5'i lise, % 37,5'u ilköğretim, % 2,5'i yüksek lisans mezunudur. Gelir dağılımına bakıldığında kazanç oranının en fazla % 42,5 ile 500-1 000 YTL arasında olduğu görülmektedir. % 17,5'i 500 YTL'den az, %27,5'i 1 000-2 000 YTL arası, % 5'i 2 000-3 000 YTL arası ve % 7,5'u 3 000 YTL den fazla kazanmaktadır. Bu soruların amacı ankete katılanların demografik profilini ortaya koymaktır.

Çizelge 4.27. Ticaret anketine katılanların demografik özellikleri

Başlıklar		Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	13	32,5
	Erkek	27	67,5
Yaş	20-30	18	45
	30-40	15	37,5
	40-60	7	17,5
Öğrenim Durumu	Yüksek Lisans	1	2,5
	İlköğretim	15	37,5
	Lise	17	42,5
	Üniversite	7	17,5
Gelir Durumu	500 YTL'den az	7	17,5
	500-1000 YTL	17	42,5
	1000-2000 YTL	11	27,5
	2000-3000 YTL	2	5
	3000 YTL Üzeri	3	7,5
Toplam	40		

Çizelge 4.28. Ticaret anketine katılanların Beypazar'lı olma durumu

	Frekans	Yüzde
Evet	33	82,5
Hayır	7	17,5
Toplam	40	100,0

Ankete katılanların % 82,5'i Beypazar'lı, % 17,5'i Beypazar'lı değildir. Bu sonuç, yörede ticaretle uğraşanların çoğunun baba mesleğini yaptığını ve Beypazarı'nda yaşamayı tercih ettiğini göstermektedir.

Ekonomik durum

Ekonomik yapının değişimi; son beş yıl içerisindeki gelir düzeylerindeki artış, bu gelir artışını nasıl değerlendirdikleri, banka mevduat değerlerindeki artış gibi

ekonomik durumlarındaki değişimler, konut sahipliliğindeki değişim, turist gelirindeki memnuniyet gibi sorularla değerlendirilmiştir.

Ayrıca Beypazarı Belediyesi 2005 yılında şekerleme üreticileri, restoran işletmecileri, stand sahipleri, oteller, gümüşçüler ve gümüş atölyeleri, kuru fırınları gibi turistik işletmelere ekonomik kalkınmalarını öğrenebilmek için bir anket uygulamıştır. Bu anket sonuçları da aşağıda değerlendirilmektedir.

Çizelge 4.29. Ticarethanelerin son beş yıl içinde kişisel gelir düzey artışı

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	15	37,5
Katılıyorum	10	22,5
Katılmıyorum	7	20
Emin Değilim	8	20
Toplam	40	

Son beş yıl içerisinde % 60'ı gelir düzeyinin arttığını belirtmiştir. % 20'si artmadığını, % 20'si emin olamadığı belirtmiştir.

Çizelge 4.30. Ticarethanelerin gelir artışını değerlendirmesi

	Frekans	Yüzde
Tasarruf Ve Birikim	11	34
Yaşam Kalitesi	5	16
İş Yatırımı	16	50
Toplam	32	100,0

Gelir artışı olduğunu belirten 32 kişinin % 34'ü tasarruf ve birikim yaptığını, % 16'sı yaşam kalitesini arttırdığını, % 50'si iş yatırımında bulunduğunu belirtmiştir.

Çizelge 4.31. Ticarethanelerin banka mevduat değer artışı

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	17	42,5
Katılıyorum	12	30
Katılmıyorum	5	12,5
Emin Değilim	6	15
Toplam	40	100,0

Ankete katılanların % 72,5'i banka mevduat değerlerinin son beş yıl içerisinde arttığını belirtmiştir. % 15'i fikri olmadığını, % 12,5'i de artmadığını belirtmiştir.

Çizelge 4.32. Ticarethanelerin son beş yıllık dönemdeki refah durumu

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	15	37,5
Katılıyorum	17	42,5
Katılmıyorum	3	7,5
Emin Değilim	5	12,5
Toplam	40	100,0

Bir önceki sorunun cevabına paralel olarak ankete katılanların % 80'i Beypazarı'ndaki halkın refahının son beş yıl içerisinde arttığını belirtmektedir. % 12,5' u emin olmadığını ve %7,5'u da artmadığını belirtmektedir.

Çizelge 4.33. Ticarethanelerin 2000 ve 2005 yılları konut sahipliği karşılaştırması

Konut sahipliği sayısı	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
	45	55	50	50

YEK sürecinin gözle görülür şekilde başladığı 2000 yılı ile 2005 yıllarını karşılaştıran bu soruda konut sahipliğinin % 45'den % 50'ye çıkmış olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.34. Ticarethanelerin 2000 ve 2005 yılları gelen turistlerden gelirinden sağladıkları memnuniyet

Gelen yerli ve yabancı turistlerin ilçeye sağladıkları gelirden memnundum	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
	42,5	57,5	87,5	12,5

İlçeye gelen turist sayısının büyük oranda arttığı belirtilmişti. Gelen turistlerin ilçeye sağladıkları gelirden memnun olanların oranı % 42,5'den % 87,5'lara ulaşmıştır.

Çizelge 4.35. Ticarethanelerin Belediyenin gerçekleştirdiği çalışmaların maddi gelirin artmasına katkı sağlama durumu

	Frekans	Yüzde
Çok	11	27,5
Az	21	52,5
Hiç	8	20
Toplam	40	100,0

Belediyenin yaptığı çalışmalardan maddi gelirin artmasına katkı sağladığını belirtenler % 27,5'yi oluşturmaktadır. % 52,5'si katkısının olduğunu ancak kendi çabalarını daha büyük olduğunu belirtmiştir. % 20' si belediyenin desteği olmadığını belirtmiştir.

Çizelge 4.36. Ticarethanelerden Belediye'nin girişimlerinin Beypazarı'nı ekonomik açıdan daha da ileriye götüreceğini düşünenler

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	17	42,5
Katılıyorum	12	30
Katılmıyorum	5	12,5
Emin Değilim	6	15
Toplam	40	100

Belediye'nin girişimlerinin Beypazarı'nın ekonomik gelişimini desteklediğini düşünenler % 72,5 oranındadır. % 12,5 oranında ileri götürmeyeceği düşünülmektedir. % 15 oranında emin değilim yanıtı alınmıştır.

Çizelge 4.37. Belediye'nin yaptığı çalışmaların ticari işlerin kolaylaştırılmasına katkı olma durumu

Ticari İşlerin Kolaylaştırılması		
	Frekans	Yüzde
Çok Önemli	13	32,5
Önemli	16	40
Az Katkısı Oldu	4	10
Katkısı Olmadı	6	15
Kayıp	1	2,5
Toplam	40	100,0

Ticarethanelere yapılan ankette belediye'nin gerçekleştirdiği hizmetlerin % 72,5 oranında ticari işlerin kolaylaştırılmasına önemli derecede katkı sağladığı belirtilmiştir. % 15 oranında katkısının olmadığı belirtilmiştir.

Kurumsal yapı

Anket çalışmasında da yerel düzeydeki kurumsal yeterliliğin halk tarafından nasıl algılandığını ölçmek istenmiştir. Ankette kurumsal yapının katılımcılık yönü araştırılmıştır. Beypazarı'ndaki YEK girişiminde belediye ve kaymakamlık, odalar gibi kuruluşların işbirliği içinde çalıştıkları gözlemi ile halkın yatırım ve harcamalarda kimlerden destek sağladığı, yerel yönetimlerin seminer, eğitim gibi hizmetlerinden memnuniyeti, kurumların ve halkın birarada hareket etmesinin gelişmeye olan katkısı ve halkın farkındalık düzeyi sorulmuştur.

Çizelge 4.38. Belediye'nin çalışmalarının yeterliliği

Belediyenin ilçenin turistik, sanayi, ticari yaşamını geliştirmek için gerçekleştirdiği atılımları yeterli buluyordum.	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
	52,5	47,5	60	40

İlçe halkı belediyenin yaptığı atılımları 2000 yılında % 52,5'u yeterli bulurken, 2005 yılında % 60 oranında yeterli bulmaktadır.

Çizelge 4.39. İlçe idaresinden sorumlu kurumların birlikte çalışma durumu

İlçenin idaresinden sorumlu kurumların ilçeyi her anlamda geliştirmek için iş birliği içinde çalıştıklarını düşünüyordum.	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
	32,5	67,5	47,5	52,5

İlçenin idaresinden sorumlu kurumların amirlerinin 2000 yılında ilçeyi her anlamda geliştirmek için % 32,5 oranda iş birliği içinde çalıştıkları düşünülürken 2005 yılında bu oranın % 47,5'e çıktığı görülmektedir.

Çizelge 4.40. Ticarethanelerin yatırım ve harcamalarda nereden destek aldığı

	Frekans	Yüzde
Akraba/Arkadaş	8	20
Banka/Finans	27	67,5
Sanayi Odası, Çeşitli Birlik Dernek ve Kooperatifler	3	7,5
Kayıp	2	5
Toplam	40	100,0

Yapılan ankette yatırım ve harcamalarda % 67.5'unun bankalardan destek alındığı, %20'sinin akraba ve arkadaştan destek aldıklarını, %7,5'unun sanayi odası dernek ve kooperatiflerde destek alındığı belirtilmiştir. Bankalardan hangi tür kredilerin ne kadar alındığına dair veri elde edilememiştir.

Çizelge 4.41. Yerel yönetimlerin (Belediye, Kaymakamlık vs.) düzenlediği kurs, seminer ve hizmet içi eğitim gibi eğitsel faaliyetlerin sayısı, sıklığı ve çeşitliliğinden ticarethanelerin memnun olma durumu

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	11	27,5
Katılıyorum	7	17,5
Katılmıyorum	16	40
Emin Değilim	6	15
Toplam	40	100,0

Belediye'nin ve Kaymakamlığın gerçekleştirdiği kurs ve seminerlerden % 45'i oranında memnundur. % 40'sı yeterli olmadığını, % 15'i emin olmadığını belirtmiştir.

Çizelge 4.42. Beypazarının son dönemdeki hızlı gelişiminde Belediye, Kaymakamlık, üniversite, sivil toplum kuruluşları ve halkın bir arada hareket etmesinin katkısı

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	9	22,5
Katılıyorum	10	25
Katılmıyorum	12	30
Emin Değilim	9	22,5
Toplam	40	100

Belediye, Kaymakamlık, üniversite, sivil toplum kuruluşları ve halkın birarada çalışmasının Beypazarı'nın gelişmesine % 47,5 oranında katkı sağladığı belirtilmiştir. % 30 oranında katkı sağlamadığı, % 22,5 oranında emin olunmadığı belirtilmiştir. Beypazarının son dönemdeki hızlı gelişiminde belediye, kaymakamlık, üniversite, sivil toplum kuruluşları ve halkın bir arada hareket etmesinin önemli bir katkısı olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.43. Ticarethanelerin Beypazarı'nın potansiyellerinin farkında olma durumu

İlçe halkının sahip olduğu ekonomik değerlerin (turistik, sanayi, ticari vs) önemimin farkında olduğunu düşünüyorum.	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
	27,5	72,5	80	20

İlçe halkının sahip olduğu ekonomik değerlerin (turistik, sanayi, ticari vs) farkında olduğunu düşünenlerin oranı 2000 yılı için % 27,5 iken, ilçedeki değişimler ve gelişmelerle bu oran % 80 düzeyine çıkmıştır.

Kültürel ve sosyal yaşam

Beypazarı'nın ekonomisinde yaşanan canlılığın kültürel ve sosyal yaşama etkisini görebilmek için hanehalkına belediye'nin yaptığı çalışmaların kültürel ve sosyal yaşamlarındaki etkisi sorulmuştur.

Çizelge 4.44. Belediye'nin yaptığı çalışmaların ticarethanelerin kültürel ve sosyal yaşamına katkısı

Kültürel Sosyal Yaşam		
	Frekans	Yüzde
Çok Önemli	5	12,5
Önemli	5	12,5
Az Katkısı Oldu	26	65
Katkısı Olmadı	4	10
Toplam	40	100,0

Ankete katılanların % 25'i, Belediye'nin yaptığı çalışmaların kültürel ve sosyal yaşamı geliştirmeye katkısı olduğunu, % 65'i az katkısı olduğunu, % 10'u da katkısı olmadığını göstermektedir.

Çizelge 4.45. Beypazarı'nın çeşitli festivallerinin ilçe tanıtımına katkı sağlaması

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	30	75
Katılıyorum	6	15
Katılmıyorum	4	10
Toplam	40	100,0

Beypazarında son zamanlarda sık yapılan festivallerin ilçe tanımına %90 oranında katkı sağladığı, % 10 katılmadığını belirtmiştir

Çizelge 4.46. Televizyon programlarının, festivallerin, tanıtım faaliyetlerinin Beypazarı'nın gelişmesine etkisi

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	16	40
Katılıyorum	15	37,5
Katılmıyorum	5	12,5
Emin Değilim	4	10
Toplam	40	100

Yıl içerisinde sürekli düzenlenen festivallerin, sergilerin ilçenin gelişimine % 77,5'i oranında katkı sağladığı belirtilmiştir. % 12,5 oranında katkı sağlamadığı belirtilmiştir.% 10 oranında emin değilim yanıtı alınmıştır.

Yaşam kalitesi

Beypazarı'ndaki bu ekonomik değişimin yaşam kalitesini değişimine yönelik etkisi yaşam memnuniyeti, sosyal güvence durumundaki değişim gibi birkaç soruyla incelenmeye çalışılmıştır.

Çizelge 4.47. Ticarethanelerin sosyal güvence durumu

Sosyal güvence durumu	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
	60	40	67,5	32,5

Sosyal güvence durumunun %60'dan % 67,5'e çıktığı belirlenmiştir.

Çizelge 4.48. Ticarethanelerin yaşam memnuniyeti

Beypazarında yaşamaktan memnundum.	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
	70	30	77,5	22,5

Ticaret alanlarına yapılan ankette, ankete katılanların % 70'ı Beypazarında yaşamaktan memnun olduklarını belirtmişlerdir. 2005 yılında ise bu oranın % 77,5'e çıktığı görülmektedir.

Ulaşım ve altyapı

Ticarethanelere belediyenin ilçede ulaşım ve alt yapı hizmetlerine katkısı olup olmadığı sorulmuştur.

Çizelge 4.49. Belediye'nin yaptığı çalışmaların ulaşım ve altyapı hizmetlerine katkısı

Altyapı ve ulaşım hizmetleri		
	Frekans	Yüzde
Çok Önemli	3	7,5
Önemli Katkısı Oldu	5	12,5
Az Katkısı Oldu	11	27,5
Katkısı Olmadı	21	52,5

Belediye'nin yaptığı çalışmaların ulaşım ve altyapı hizmetlerine %20 oranında katkısı olduğu belirtilmiş, % 27,5 oranında ise az katkısı olduğu belirtilmiştir. % 52,5 oranında katkısı olmadığı belirtilmiştir.

Çizelge 4.50. Beypazarı'ndan diğer il ve ilçelere ulaşım durumu

Beypazarı ilçesinden Ankara'ya ve/veya diğer ilçelere ulaşımın rahat olma durumu	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
	82,5	17,5	90	10

Beypazarı'ndan diğer ilçelere ulaşımın % 82,5'den % 90'a büyük oranda arttığı görülmektedir.

Çizelge 4.51. Eğitim, sağlık ve ekonomik hizmetler açısından yeterlilik durumu

Sağlık, eğitim ve ekonomik ihtiyaçlar için Ankara'ya bağımlılığımız vardı.	2000 Yılı		2005 Yılı	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
	72,5	27,5	48	42

Sağlık, eğitim ve ekonomik ihtiyaçlar için 2000 yılında Ankara'ya daha sık gittiklerini belirtmişlerdir. 2000 yılında % 72,5 oranda Ankara'ya gidip gelirken, 2005 yılında bu oran % 48'e düşmüştür. Çünkü Beypazarı'nda dershanelerin açıldığı, mesleki kursların açıldığı belirtilmiştir. Çevre ilçelerden bu ihtiyaçlar için Beypazarı'na gelişlerin bile arttığını belirtmişlerdir.

Kent kimliği

Çizelge 4.52. Ticarethanelerden Beypazarı ilçesinin prestijinin son beş yıl içerisinde arttığını düşünenler

	Frekans	Yüzde
Tamamen Katılıyorum	26	65
Katılıyorum	6	15
Katılmıyorum	5	12,5
Emin Değilim	3	12,5
Toplam	40	100,0

Ankete katılanların % 80'i Beypazarı'nın prestijinin son beş yıl içerisinde arttığını belirtmiştir. % 12,5'u artmadığını, % 12,5'u emin olmadığını belirtmiştir.

Belediye ticaret anketi analizi

Belediye tarafından 2005 yılında yapılan anket 2004-2005 yılları arasındaki toplam ciro, toplam yatırım, yurt içi satış kar durumu ve istihdam durumundaki değişim araştırılmıştır.

Çizelge 4.53. 2004-2005 Yılları karşılaştırıldığında toplam cironun arttığını belirtenlerin oranı

Üreticiler	% Oran
Şekerleme Üreticileri	100
Pansiyon Ve Oteller	53
Restoran İşletmecileri	65
Stand Sahipleri	54
Gümüşçüler	44
Gümüş Atölyeleri	20

Yapılan ankette şekerleme üreticilerinin cirosunun 2004-2005 yılları karşılaştırıldığında % 100 arttığı görülmektedir. Restoran işletmecileri, stand sahipleri, pansiyon ve oteller toplam cironun % 50'den fazla arttığını belirtmektedir.

Çizelge 4.54. 2004-2005 Yılları karşılaştırıldığında yatırımlarının arttığını belirtenler

Üreticiler	% Oran
Şekerleme Üreticileri	90
Pansiyon Ve Oteller	47
Restoran İşletmecileri	59
Stand Sahipleri	43
Gümüşçüler	39
Gümüş Atölyeleri	16
Kuru Fırınları	29

Yapılan ankette şekerleme üreticilerinin %90'ı, kuru üreticilerinin % 29 u, stand sahiplerinin % 43'ü, restoran işletmecilerinin % 59'u, gümüşçülerin % 39'u, otel ve pansiyon sahiplerinin % 47'si, gümüş atölyelerinin % 16'sı, 2004-2005 yılları karşılaştırıldığında yatırımlarım düzeyinin arttığını belirtmiştir.

Çizelge 4.55. 2004-2005 Yılları karşılaştırıldığında yurtiçi satışlarından elde edilen kar durumunu arttığını belirtenlerin oranı

Üreticiler	% Oran
Şekerleme Üreticileri	80
Pansiyon Ve Oteller	60
Restoran İşletmecileri	53
Stand Sahipleri	52
Gümüşçüler	44
Gümüş Atölyeleri	24
Kuru Fırınları	14

Yapılan ankette şekerleme üreticilerinin % 80'lik kısmı, pansiyon ve otellerin % 60'ı, restoran işletmecilerinin %53'ü, stand sahiplerinin % 52'si ve gümüşçülerin % 44'ü 2004-2005 yılları karşılaştırıldığında yurtiçi satışlarından elde ettiği kar durumunun arttığını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.56. 2004-2005 Yılları karşılaştırıldığında yurtiçi satışlarından elde edilen kar durumunu değişmediğini belirtenlerin oranı

Üreticiler	% Oran
Şekerleme Üreticileri	20
Pansiyon Ve Oteller	33
Restoran İşletmecileri	29
Stand Sahipleri	24
Gümüşçüler	30
Gümüş Atölyeleri	36
Kuru Fırınları	43

Yapılan ankette kuru üreticilerinin % 43'lük kısmı, pansiyon ve otellerin % 33'ü, gümüş atölyelerinin %36'sı, 2004-2005 yılları karşılaştırıldığında yurtiçi satışlarından elde ettiği kar durumunun değişmediğini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.57. 2005 Yılında işletmede sağlanan istihdam sayısı

Üreticiler	% Oran
Şekerleme Üreticileri	22
Pansiyon Ve Oteller	104
Restoran İşletmecileri	245
Stand Sahipleri	64
Gümüşçüler	141
Gümüş Atölyeleri	146
Kuru Fırınları	77

Yapılan ankette 2005 yılında restoranlarda 245 kişinin, gümüş atölyelerinde 146 kişinin, gümüşçülerde 141 kişinin, otel ve pansiyonlarda 104 kişinin, kuru fırınlarında 77 kişinin, standarda 64 kişinin, şekerleme üreticilerinde 22 kişinin istihdam edildiği görülmüştür.

Çizelge 4.58. 2004-2005 Yılları karşılaştırıldığında toplam çalışan sayısının arttığını belirtenler

Üreticiler	% Oran
Şekerleme Üreticileri	80
Pansiyon Ve Oteller	20
Restoran İşletmecileri	47
Stand Sahipleri	54
Gümüşçüler	22
Gümüş Atölyeleri	12
Kuru Fırınları	57

Yapılan ankette şekerleme üreticilerinin %80'i, kuru üreticilerinin % 57 si, stand sahiplerinin % 54'ü, restoran işletmecilerinin % 47'si, toplam çalışan sayısının arttığını belirtmiştir.

4.4 Beypazarı YEK Girişiminin Değerlendirilmesi

Beypazarı'nın konumu bakımından tarihi ipek yolu üzerinde bulunması, zengin bir tarihi geçmişe sahip olmasını ve ticaret faaliyetlerinin gelişmesini sağlamıştır. Ayrıca ilçenin büyük illere yakın olması ilçenin gelişimine katkıda bulunmuştur. Çevresindeki diğer ilçe ve belediyelerin merkezi konumuna gelmiştir.

Beypazarı fiziksel özellikleri bakımından da oldukça zengindir. Restore edilen tarihi evleri, 200 yıllık tarihi çarşısı, arkeolojik ve doğal sit alanı olarak belirlenen İnözü vadisi, Eğriova yaylası, Dünya'nın 2. büyük trona rezervi, karoser sanayi, maden suyu, kaplıca suları, Sarıyar Barajı ilçenin önde gelen potansiyelleridir.

Fiziksel özellikleri yanı sıra ilçede kırsal ekonomi hakim olup, verimli tarım alanlarına sahiptir. Havuç, şeker pancarı, arpa, buğday üretimi ilçenin önemli gelir

kaynaklarını oluşturmaktadır. Aynı zamanda yerel yönetimin girişimiyle organik tarım üretimi de önem kazanmıştır.

İlçe el sanatları bakımından oldukça çeşitli bir kültüre sahiptir. Telkari, gümüş işlemeciliği, iğne-oyası geleneksel el sanatlarındandır. İlçe dışında ve içinde yapılan festival ve fuarlara ilçeyi temsilen katılmaktadırlar. Yaprak dolması, Beypazarı kurusu, baklavası ve güveci yöreye özgü ve tescilli yemekleridir.

Beypazarı ilçesi, zengin tarihi yapısını YEK girişimi sürecinin başlangıç aşamasında başarılı şekilde değerlendirmiştir. Belediye tarafından hedefi basit olarak belirlenmiş “tarihi ahşap evlerin korunması” amacıyla başlamıştır. Daha sonra ilçede gözlenen canlılık, diğer sektörleri de etkilemiştir. İlçede yapılan festivaller, tanıtım kampanyaları ilgiyi arttırmıştır. Yerel yönetimle başlayan sürece Üniversite, sivil toplum kuruluşları, kaymakamlık, özel sektörün katılımıyla YEK girişimine dönüşmeye başlamıştır.

Ancak Beypazarı YEK girişimi tek amaçla başlamıştır. Beypazarı örneği halk arasında çıkmış bir projedir ayrıntılı ve kapsamlı hazırlanmış kapsamlı bir planlamadan yoksundur.

YEK projelerinde başarılı olabilmek için bu sürece yörede yaşayan halkı katmak önemlidir. Tarihi evlerin restorasyonunu yapabilmek için ev sahiplerini sürecin içersine katmak için çalışmalar yapılmıştır. Belediye, projenin önemini anlatmış ve hizmet kalitesi konusunda teminat vermiştir.

Son 5 yılda restorasyon projesine ek olarak turizme yönelik olarak yerel mutfak, el sanatlarının canlandırılması, otantik ürünlerde Beypazarı markasının geliştirilmesi, turizm aktivitelerinin geliştirilmesi, altyapının geliştirilmesi, istihdam için yerel halkın eğitimi gibi diğer projeleri de hayata geçirmeye başlamıştır.

Beypazarı YEK girişimi sürecinin sonuçları alınmaya başlanmasından itibaren 357 kez çeşitli ulusal dergilerde yer almış, yazılı basında 836 habere konu olmuştur.

Yerel ve ulusal televizyonlarda yaklaşık olarak 6290 dakika Beypazarı konuşulmuş ve görüntülenmiştir [Beypazarı Belediyesi, 2006].

YEK girişimi toplum merkezli ekonomik gelişim ve iş ve yatırım gelişimi olarak görülmektedir. Belediye, kaymakamlık, merkezi hükümetin birimleri ara kurumlar olarak rol oynamış, Belediye, Kaymakamlık, İl Özel İdaresi (sınırlı) gibi aktörler ile dikeyde işbirliği, Belediye, ticaret odası, özel sektör, sivil toplum örgütleri, üniversite, halk gibi aktörler ile yatayda işbirliği görülmektedir.

Ankara Üniversitesi Beypazarı Meslek Yüksekokulu, Gazi Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu; Kuyumculuk ve Takı Tasarımı Programı; Moda Tasarımı Programı öğrenme süreçlerinde eğitim açısından ilçeye katkı sağlamıştır. Kamu ve Özel Aktörler aracılığı ile politika ve planlama için sosyal öğrenme ilçe tanıtım kampanyaları ile oluşmuştur. Beypazarı'ndaki YEK girişimi özellikleri Çizelge 4.59'da özetlenmektedir.

Çizelge 4.59. Beypazarı yerel ekonomik kalkınma girişimi

Kentin yapısı	Tarım ve turizm kenti
YEK Programı	-Yöre gelişimi (Toplum merkezli ekonomik gelişim, iş ve yatırım gelişimi)
Ara Kurumlar	Belediye, Kaymakamlık, Merkezi Hükümetin birimleri
Aktörler: Yatay ve Dikey İşbirliği ve Ağlar - Dikey İşbirliği - Yatay işbirliği	Belediye, Kaymakamlık, İl Özel İdaresi (sınırlı) Belediye, ticaret odası, özel sektör, sivil toplum örgütleri, üniversite, halk, koruma kurulu
Öğrenme Süreçleri - Eğitim ile öğrenme -Yerel kamu kurumları aracılığı ile örgütsel öğrenme -Kamu ve Özel Aktörler aracılığı ile politika ve planlama için sosyal öğrenme -Firmalar arasında gruba dayalı ve toplu öğrenme	Ankara Üniversitesi Beypazarı Meslek Yüksekokulu Gazi Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu; Kuyumculuk ve Takı Tasarımı Programı; Moda Tasarımı Programı Belediye, Kaymakamlık Beypazarı'nı Tanıtım Kampanyası Ticaret Odası (sınırlı)

Beypazarı'ndaki YEK girişimini, YEK göstergeleri olarak tanımlanan başlıklardan,

- Ekonomik yapı,
- Kurumsal yapı,
- Kültürel ve sosyal yaşam,
- Yaşam kalitesi,
- Ulaşım ve altyapı,
- Kent kimliği çerçevesinde değerlendirilmiştir.

4.4.1. Ekonomik yapı

İlçenin ekonomik anlamda gelişmesi turizm sektörünün canlanmasıyla başlamıştır. İlçeye gelen turist sayısı 200 000'lere ulaşmıştır. Her yıl düzenli olarak yapılmaya başlanan Beypazarı festivali, kış festivali, uçurtma festivali ilçe ekonomik hareketliliğe sebep olmuştur.

Beypazarı'nda yapılan anket çalışması sonucu hanehalkının ve ticarethanelerin son beş yıl içerisinde gelir düzeyinin arttığı görülmektedir. Bu gelir artışını da hanehalkı tasarruf ve birikimde değerlendirirken, ticarethanelerin büyük oranda iş yatırımında kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca banka mevduat değerlerinde de artış olduğu görülmektedir.

Hanehalkı ve ticaret anket cevaplarında konut sahipliğinin oranında da artış olduğu ifade edilmiştir. 2005 yılında turistlerin sağladığı gelirden 2000 yılına göre çok daha fazla memnun oldukları görülmüştür. Beypazarı ilçesinin son beş yıllık dönem içerisinde refahının arttığı sonucu ortaya çıkmıştır. Ekonomik gelişimin sağlanmasında Belediye'nin katkısının çok önemli olduğu görülmektedir. Halk belediyenin girişimlerinin Beypazarı'nı ekonomik açıdan daha ileriye götüreceğini düşünmektedir.

Belediye'nin 2005 yılında merkezdeki ticarethanelere yaptığı ankette 2004-2005 yılları arasında şekerleme üreticileri, pansiyon ve oteller, restoran işletmecileri, stand sahipleri, gümüşçüler, gümüş atölyeleri ve kuru fırınları toplam cironun belli oranlarda arttığını belirtmişlerdir. Ayrıca yatırımlarının, yurt içi satışlarından elde edilen kar durumunun ve istihdam sayısının da belli oranlarda arttığını belirtmişlerdir.

4.4.2. Kurumsal yapı

Anket sonuçlarına bakıldığında Belediye'nin kurumsal yapı olarak YEK girişimde önemli rol oynadığı halk tarafında da gözlenmiştir. 2005 yılında belediyenin ilçenin turistik, sanayi, ticari yaşamını geliştirmek için gerçekleştirdiği atılımları % 68 oranında yeterli bulmaktadırlar. İlçedeki YEK girişim sürecinde kurumların kısmi oranda birarada hareket ettikleri belirtilmektedir.

İlçenin potansiyellerinin önemini 2005 yılında büyük oranda halkın dikkatini çekmiştir. Yatırım ve harcamalarda banka ve finans tercihi yanı sıra akraba ve arkadaşan da yardım aldıkları görülmektedir. Bu durum ilçedeki dayanışma kültürünün önemini ortaya koymaktadır. Bunlarla beraber, ilçe halkı belediyenin düzenlediği kurs ve hizmet içi eğitimlerden memnun olduklarını belirtmektedirler.

4.4.3. Kültürel ve sosyal yaşam

Hane halkı anketine katılanların % 16'sı belediye'nin çalışmalarının kültürel ve sosyal yaşama önemli derecede katkısı olduğunu belirtmesi, yöredeki fiziksel değişimin, kültürel ve sosyal yaşamı da etkilemeye başladığını göstermektedir.

İlçede düzenli yapılan festival ve şenliklerin ilçe tanıtımına büyük oranda katkı sağladığı anket cevaplarında açıkça görülmektedir.

4.4.4. Yaşam kalitesi

İlçede yaşanan ekonomik değişim ile birlikte yaşam memnuniyetinde % 14'lük bir artış olduğu gözlenmektedir. Özellikle son yıllarda ulaşımında rahatlaması ile Ankara gibi büyük ilçelere istedikleri zaman gidip gelebilmeleri ve çevresindeki diğer belediyelerin merkezi konumunda olması, ilçede yaşamayı cazip hale getirmiştir. Ayrıca sosyal güvence durumunda da gözlenen artış yaşam kalitesi açısından önemlidir.

4.4.5. Ulaşım ve altyapı

Anket sonuçlarından Belediye'nin ilçede ulaşım ve altyapı hizmetlerine yeterli derecede önem göstermediği sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak ilçeden diğer il ve ilçelere ulaşımın rahatlaması, Ankara gibi büyük ilçelere kolaylıkla gidip gelebilmeleri ilçede yaşamayı cazip hale getirmiş, ilçeye gününbirlik öğretmen, doktor, hemşire vb. gibi meslek gruplarının gelmesini sağlamıştır. Sağlık, eğitim hizmetleri açısından Ankara'ya olan bağımlılık 2005 yılında azaldığı ifade edilmiştir. Özel dershanelerin ve mesleki kursların açılması diğer belediye ve ilçelerden Beypazarına gelişleri arttırmıştır.

4.4.6. Kent kimliği

Anket sonuçlarından Beypazarı ilçesinin prestijinin son beş yıl içerisinde artmış olduğu görülmektedir.

Beypazarı halkının, yöreye gelen turistlere içten ve samimi davranması, Beypazarı'nın gelişimi açısından önem taşımaktadır.

4.5. Beypazarı Yerel Ekonomik Kalkınma Girişiminin Avrupa Birliği ve Dünya Bankası Girişimi Örnekleriyle Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi

Avrupa Birliği ve Dünya Bankası'nın desteklediği YEK girişimi örnekleriyle ve Beypazarı ilçesinin YEK girişimi aracı kurumlar, öğrenme süreçleri, aktörler, stratejik planlama yaklaşımı açısından karşılaştırılmıştır.

Bulgaristan'ın Mesta Bölgesinde YEK projesinin başlarken sorunlarını ve potansiyellerini ortaya koymuşlardır. 8 belediye birlikte çok kurumlu (ILO, Avrupa Birliği, belediyeler, merkezi hükümet) kapsamlı bir işbirliği içinde çalışmışlardır. Hedefler ortaya konmuştur ve girişimler desteklenmiştir. Avrupa Birliği de yapısal fonlarından İnterreg ile projeye mali destek sağlamıştır. Öğrenme süreçlerinde mesleki eğitim, danışmanlık ve iş hizmetleri gibi yardımcı programlar düzenlenmiştir.

Portekiz Guimaraes Kenti YEK girişimi, Beypazarı rneğinde olduğu gibi tek amaçla Restorasyon projesiyle başlamıştır ve projenin sonucu diğer sektörleri de etkilemiştir. Ancak Beypazarı örneğinden farklı olarak kurumsal anlamda Avrupa Birliğinden mali destek alması, girişimin başarısı açısından oldukça önemlidir. Ayrıca restorasyon projesiyle aldığı ödüller de kentin tanıtımı açısından büyük önem taşımıştır.

İtalya'nın Cosenza kültür ve tarih kenti diğer örneklerden farklı olarak kentsel yenileme projeleri ile YEK sürecine girmiştir. 3 ana kentsel yenileme projesi ile birlikte 35 proje geliştirmişlerdir. Düzenli aralıklarla yapılan organizasyonlar YEK sürecinin gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Avrupa Birliği'nin Urban I programı ile desteklenmesi projenin başarısı açısından önem taşımaktadır.

Bulgaristan'ın Paşmaklı kentinde YEK sürecine girmeden 4 yıl önce YEK'ten sorumlu bir grup oluşturulması, organizasyonu üstlenen grupların belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Dünya Bankası stratejik planlama yaklaşımının her aşamasını YEK projelerinde kullanmışlardır. Ayrıca YEK grubunun çalışmalarını denetleyen 2 komisyon oluşturulması, YEK projesinin başarısını arttırmıştır.

Güney şili'de Araucania Bölgesi YEK girişiminde de projenin belediyeler arası bir işbirliği ile geliştirilmiştir. Stratejik yönetim ekipleri oluşturulması, projenin başarısı açısından anlam taşımaktadır.

Bu beş örnek alan ile Beypazarı'nın YEK girişiminde rol alan aktörler, aracı kurumlar, öğrenme süreçleri izelge 4.60'da özetlenmiştir.

Çizelge 4.60. Beypazarı, Avrupa Birliği ve Dünya Bankası YEK girişim örnekleri

	Türkiye	Avrupa Birliği'nin Desteklediği Örnekler			Dünya Bankası'nın Desteklediği Örnekler	
	Beypazarı	Bulgaristan Mesta Bölgesi	Portekiz Guimaraes Kenti	İtalya Cosenza Kenti	Bulgaristan Paşmaklı kenti	Güney Şili Araucania Bölgesi
Kentin Yapısı	Tarım ve turizm kenti	-Tarım ve turizm bölgesi -Ahşap ürünleri ve elektronik sanayisi gelişmiş	-Tarih kenti -Tekstil sanayisi gelişmiş	-Kültür ve tarih kenti	- Orman ürünleri ve tekstil sanayi ve turizm kenti	- Tarım bölgesi
YEK Girişimi	- Yöre gelişimi (Toplum merkezli ekonomik gelişim, iş ve yatırım gelişimi)	- Yöre gelişimi (Toplum merkezli ekonomik gelişim, iş ve yatırım gelişimi)	-Yöre gelişimi (Toplum merkezli ekonomik gelişim, iş ve yatırım gelişimi)	- Toplum merkezli ekonomik gelişim	- Yöre gelişimi (Toplum merkezli ekonomik gelişim, iş ve yatırım gelişimi)	- İş ve yatırım gelişimi
Ara Kurumlar	Belediye, Kaymakamlık, Merkezi Hükümetin birimleri	ILO, Avrupa Birliği ve Belediye	Avrupa Birliği, Merkezi Hükümet	Avrupa Birliği, Belediye		- Belediye- Bölgesel Hükümet
Aktörler: Yatay ve Dikey İşbirliği ve Ağlar - Dikey İşbirliği - Yatay işbirliği	Belediye, Kaymakamlık, İl Özel İdaresi (sınırlı) Belediye, ticaret odası, özel sektör, sivil toplum örgütleri, üniversite, halk, koruma kurulu	Belediye, Özel sektör	Belediye		- Yerel endüstri firmaları, yerel otel sahipleri, yerel medya, yerel restoran sahipleri, yerel yönetim, yerel ticaret odası, yerel su ve altyapı şirketi, yerel vergi ofisi, yerel elektrik şirketi, yerel altyapı şirketleri,	- Belediyeler

Çizelge 4.60. (devam) Beypazarı, Avrupa Birliği ve Dünya Bankası YEK girişim örnekleri

Öğrenme Süreçleri - Eğitim ile öğrenme -Yerel kamu kurumları aracılığı ile örgütsel öğrenme -Kamu ve Özel Aktörler aracılığı ile politika ve planlama için sosyal öğrenme -Firmalar arasında gruba dayalı ve toplu öğrenme	Ankara Üniversitesi Beypazarı Meslek Yüksekokulu Gazi Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu; Kuyumculuk ve Takı Tasarımı Programı; Moda Tasarımı Programı Belediye, Kaymakamlık Beypazarı'nı Tanıtım Kampanyası Ticaret Odası (sınırlı)	Çalışma Ajansı				
		Avrupa Birliği Yapısal Fonu İnterreg	Avrupa Birliği Yapısal Fonu İnterreg			
		-Evet -Evet Yabancı Dil Bilgisayar Kullanımı				

Dünya Bankası'nın stratejik planlama süreci açısından Beypazarı'ndaki YEK girişimi değerlendirildiğinde, 1. aşama olan çabaların organize edilmesi yani ilgili tarafların sürecin içine katılması sürecinde yerel yönetimin liderliğinde etkin bir işbirliği ortamının yaratıldığını söylemek mümkündür. Ancak diğer örneklerde görüldüğü gibi YEK girişimini üstlenen çok kurumlu bir yapı görülmemektedir. Projenin başında Belediye bu girişimi tek başına üstlenmiş, daha sonra diğer kurumlar da adım adım sürece dahil olmuşlardır. Ancak Beypazarı'nın YEK girişimini koordine eden yerel birimleri oluşturmayı, bugünkü Türkiye koşulları içinde oluşturulması pek de kolay değildir.

İkinci aşamada yani yerel potansiyellerin tespiti ve geleceğe dönük kestirimler yapma konusunda ortaya konmuş kapsamlı ve detaylı bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. İlçede turist sayısının artmasıyla, konaklama sayısını arttırmak isteyen belediye, ilçenin potansiyellerini araştırmaya başlamıştır. Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü'nden mücavir alanını genişletme başvurularında bulunmuştur.

Üçüncü aşamada yerel ekonomik kalkınma stratejisinin oluşturulması konusunda ise yine bir vizyon, hedefler alt hedefler belirlenmiş olmasına rağmen zamana dayalı ve ölçülebilir kriterler oluşturulmamıştır.

Dördüncü aşama olan uygulama aşaması, Beypazarı'nda halen devam eden bir süreçtir. Ancak Dünya Bankası örneklerinde olduğu gibi, dışarıdan bir izleme ve değerlendirme yapan bir birim bulunmamaktadır. Belediye başkanı ve meclis üyeleri faaliyetlerinden sorumlu birimlerdir. Belediye tek kurum olarak programdaki yerel ürünlerin pazarlanması gibi kalkınmaya yönelik faaliyetlerin çoğunu düzenlemektedir.

Beypazarı'nı kendi çabalarıyla bugüne kadar başarabildiği noktadan sonra başarısının devamlılığının sağlanması için stratejik planlama süreçlerinin adapte edilebilir.

5. SONUÇ

Yerel ekonomik kalkınma, sınırları iyi tanımlanmış bir alanda mevcut kaynakların yönetilmesi, yeni iş imkanlarının yaratılması, ekonominin canlandırılması ve rekabet gücünün artırılması için yerel yönetimler, toplumsal gruplar, özel sektör gibi farklı aktörlerin ortaklığının oluşturulduğu bir süreç olarak tanımlanmıştır.

Yerel alanların gelişmişlik ve geri kalmışlığı sanayi devrimi ile birlikte giderek hız kazanmıştır. Yerel alanların kalkınması üzerine akademik ve politik ilgi 1960'lı yıllarda başlamış ve 1990'larda hız kazanmıştır. 1960'lı yıllardan 1980'lerin başına kadar yerel ekonomik kalkınma kavramı ekonomik tabanlı ve büyüme kutup teorilerinden büyük oranda etkilenmiştir. 1980'li yıllarda yerel birimlerin kendi kaynaklarıyla ayakta durmalarını gerektiren ortam oluşmuştur. 1990'lardan sonra yerel ekonomik kalkınma da çok kurumlu ve çeşitli araçların kullanıldığı bir süreçtir.

1990'lardan sonra Avrupa Birliği'nin ve Dünya Bankası'nın desteklediği çeşitli YEK projeleri geliştiren kent/bölge veya yöreler görülmektedir. Bu çalışmada ele alınan Avrupa Birliği'nin desteklediği Mesta bölgesi, Guimaraes ve Cosenza Kenti ile Dünya Bankası'nın desteklediği Paşmaklı kenti ve Araucania bölgesi, tezin alan çalışması olan Beypazarı'na örnek teşkil etmektedir.

Bu üç farklı örneğin seçilmesinin sebebi: Mesta Bölgesi YEK girişiminin yerel ölçekteki kaynakların geliştirilmesi ve yerel halkın elde ettiği fayda açısından, Guimarães kentinde girişimciliğin önemli ölçüde geliştirilmesi açısından, Cosenza kenti'nde ise yine yerel ölçekte kaynakların geliştirilmesi açısından başarılı örnekler olmalarıdır.

Bulgaristan'ın Mesta Bölgesi programlı ve kapsamlı bir işbirliği ile YEK girişimine başlamıştır. Guimaraes ve Cosenza projelerinin kapsamlarını ayrıntılı olarak belirlemeleri ve kurumsal yapıda yatay ve dikeyde görülen işbirliği projenin işleyişi açısından önemlidir.

Bulgaristan Paşmaklı kentinin Dünya Bankası'nın beş aşamalı stratejik planlama yaklaşımını kullanması ve proje öncesi yapılan hazırlık çalışmaları projenin başarısı açısından önem teşkil etmektedir. Güney Şili Araucania Bölgesindeki YEK sürecinde de stratejik yönetim ekipleri arasındaki işbirliği ile yerel kapasite arttırılmıştır.

YEK sürecine giren yöre/kent/bölgelerde değişim gözlenmektedir. Bu koşulların değişim sürecini ortaya koyabilmek için YEK göstergeleri tanımlanmıştır. Bu göstergeler; fiziksel faktörler, altyapı, konumsal faktörler, insan kaynakları, sermaye ve finans, bilim ve teknoloji, endüstriyel yapı, yaşam kalitesi, kurumsal kapasite, iş kültürü, kent kültürünü kapsamaktadır. Bu göstergelerden, ekonomik yapı, kurumsal yapı, kültürel ve sosyal yaşam, yaşam kalitesi, ulaşım ve altyapı, toplum imajı, kullanılarak Beypazarı YEK girişimi için değerlendirme yapılmıştır.

Beypazarı 1990'lı yıllarda yerel yönetimin girişimiyle, yöre özelliklerini taşıyan evlerin restorasyonu amaçlı proje ile YEK sürecine girmiştir. Bu projenin başlaması ilçedeki diğer faaliyetleri de etkilemiş, ilçeye gelen turist sayısında önemli artışlar görülmüştür. Beypazarı'nın bu girişimi, başlangıçta tek hedefle başlamıştır. Ancak daha sonra diğer sektörler de bu süreçten etkilenmiştir.

İlçe halkı ilçenin sahip olduğu kaynakların farkına varmaya başlamasıyla, Beypazarı'ndaki YEK girişimi ivme kazanmaya başlamıştır. Yerel yönetimin önderliğinde başlayan süreç, üniversitenin, özel sektörün, sivil toplum kuruluşlarının da desteğiyle birlikte gelişerek, ilçedeki ekonomik canlılık dikkat çekici hale gelmiştir.

YEK tanımında, mevcut kaynakların yönetilmesi, yeni iş imkanlarının yaratılması, ekonominin canlandırılması ve rekabet gücünün artırılması için yerel yönetimler, toplumsal gruplar, özel sektör gibi farklı aktörlerin ortaklığının oluşturulduğu bir süreçten söz edilmektedir. Bu çerçevede Beypazarı'nda tarihi evlerin restorasyonu ile gelişen sürecin de YEK girişimi olarak ifade edilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sürecin fiziksel, ekonomik ve kent kimliğine etkileri ile birlikte, üretime, eğitime,

sanayiye, tarıma etkileri ortaya konmuştur. Ancak, bu sürecin planlı bir proje kapsamında sürdürülmemesi, başlangıç aşamasında hedeflerin kısıtlı belirlenmesi önemli eksikliklerindendir.

Beypazarı'ndaki YEK girişiminin kısa dönemde oluşturduğu etkileri saptayabilmek için yapılan anket çalışması da, ekonomik yapı, kurumsal yapı, kültürel ve sosyal yaşama etkisi, yaşam kalitesine etkisi, ulaşım ve altyapı ve kent kimliği başlıkları altında değerlendirilmiştir.

Değerlendirme sonucunda, Beypazarı'ndaki YEK sürecinde ekonomik yapının büyük oranda etkilendiği görülmüştür. İlçeye gelen turist sayısındaki artış bunu tetikleyen faktördür. Bununla birlikte son beş yıl içerisinde gelir düzeyinin ve banka mevduat değerlerinin artmış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gelir artışını da hanehalkı tasarruf ve birikimde değerlendirirken, ticarethanelerin büyük oranda iş yatırımında kullandığı görülmüştür.

Konut sahipliliğinin artmış olduğu ve buna ek olarak, Beypazarı ilçesinin son beş yıllık dönem içerisinde refahının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Ekonomik gelişimin sağlanmasında Belediye'nin katkısının çok önemli olduğu görülmektedir. Halk belediyenin girişimlerinin Beypazarı'nı ekonomik açıdan daha ileriye götüreceğini düşünmektedir.

YEK sürecinde etkin olan diğer bir konu kurumsal yapıdır. Beypazarı'ndaki YEK girişiminde yerel yönetim ve özellikle de yerel lider olarak Belediye Başkanı önemli rol oynamıştır. Yerel yönetimle birlikte, üniversite, özel sektör, sivil toplum kuruluşlarının da desteğinin olması girişimin gelişmesinde önemli fayda sağlamıştır. Türkiye'de yerel ölçekte kurumsal yapının gelişmemiş olması, yöreye, sektöre konuya özgü organizasyonların gerçekleştirilememesi, diğer yörelerde olduğu gibi Beypazarı'nda da olan önemli yapısal eksikliklerden biridir.

Kültürel ve sosyal yaşamda ise ilçede düzenli yapılan festival ve şenliklerin ilçe tanıtımına büyük oranda katkı sağladığı görülmüştür. Ancak, ilçedeki bu değişimin

kültürel ve sosyal yaşama katkısı fiziksel altyapı olarak mekana yansımadığından, kültürel ve sosyal yaşamda gelişim yavaş ilerlemektedir.

Yaşam kalitesi açısından değerlendirildiğinde, ilçedeki YEK süreci ile birlikte yaşam memnuniyeti de artmıştır. Diğer il ve ilçelere ulaşım kalite ve yoğunluğunun artırılması, ilçedeki sosyal yaşamın gelişmesini sağlamıştır. Ayrıca Beypazarı ilçesinin prestijinin son beş yıl içerisinde artmış olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak Beypazarı örneğinden ve diğer incelenen örneklerden elde edilen veriler çerçevesinde yerel ekonomik kalkınmada önemli olan aşağıdaki noktaları vurgulamak mümkündür:

- YEK projesinin güçlü bir politik isteklilikle yerel yönetim tarafından sahiplenilmesi,
- Yerel ölçekte, yatayda yerel yönetim, özel sektör, sivil toplum örgütleri, dikeyde merkezi hükümet birimleriyle, ayrıca Avrupa Birliği, Dünya Bankası gibi ulus-üstü kurumlarla işbirliğinin sağlanması,
- Yerel değerlerin etkin ve verimli kullanılarak değerlendirilmesi, farkındalık, girişimcilik kapasitesi, işbirliği ve katılım düzeyi gibi faktörlerin geliştirilmesi,
- İyi hazırlanmış ve amaçları açıkça belirtilmiş ekonomik kalkınma plan ve programlarının oluşturulması,
- Etkin katılım yol ve yöntemlerinin öngörülmesi,
- Ekonomik faaliyetlerinin eşgüdümünün iyi yapılması,
- Acil gereksinimlerin giderilmesine ve eşitsizliklerin azaltılmasına özen gösterilmesi,

-Sosyal fiziksel ve ekonomik konuları kapsayan bütünsel bir yaklaşım ve ilgili bütün ortaklar tarafından paylaşılan bir vizyon çerçevesinde geliştirilmiş bir stratejik planlama sürecinin geliştirilmesi,

-Merkezi hükümetin diğer birimlerinden politik, mali ve teknik destek sağlanması, yerel yönetimlerin mali, teknik, ekonomik ve insan kaynakları açısından güçlendirilmesi.

KAYNAKLAR

1. Ankara Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü, “Beypazarı Mücavir Alan Dosyası” **İmar Afet Şube Müdürlüğü, Planlama Arşivi**, Ankara, 4-6 (2007).
2. Avrupa Birliği ile İlişkiler Genel Müdürlüğü “Avrupa Birliği Kronolojisi 1946-2002”, **DPT**, Ankara, 10,14,98 (2002).
3. Beypazarı Belediye Başkanlığı, “Beypazarı”, **Beypazarı Yeniden Dergisi**, 1 (1):10 (2006).
4. “Beypazarı’nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı”, **Beypazarı Ticaret Odası**, Ankara,8-9 (2003).
5. Beypazarı Tarım İl Müdürlüğü, “Ekili Alanlar”, Beypazarı, 1-5 (2005).
6. Blakely, E. J., “Planning Local Economic Development Theory and Practice” Second Edition, **Sage Publications**, London, 61-62, 89-110 (1994).
7. Bovaird, T., “Local Economic Development and the City”, **Urban Studies**, 29(4): 343-368 (1992).
8. Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü, “İlçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması”, **DPT**, Ankara, 12-13 (2004).
9. Dinler, Z., “Bölgesel İktisat”, **Ekin Kitabevi**, Bursa, 67 (2001).
10. DİE, “2000 Yılı Genel Nüfus Sayım Sonuçları”, Ankara, 128 (2000).
11. DPT, “İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması” Ankara, 98 (2004).
12. Eraydın, A., “Bölgesel Kalkınma Kavram, Kuram ve Politikalarında Yaşanan Değişimler”, **KEAS**, 127, 128 (2003).
13. Eraydın, A., “Yeni Sanayi Odakları, Yerel Kalkınmanın Yeniden Kavramsallaştırılması”, **ODTÜ, Mimarlık Fakültesi**, Ankara, 5, 7 (2002).
14. Erkan, H., “Genel ve Bölgesel Sosyo-Ekonomik Gelişmenin Altyapı Teorisi ile Açıklama ve Yapısal Analizi”, **D.E.Ü., İkt. Ve İdr. Bil. Fak. Dergisi**, 1 (1): 92-93 (1986).
15. Gül, H., “Ekonomik Kalkınmada Yerel Alternatifler”, **Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu: DPT, PAÜ**, Denizli, 1:204 (2004).

16. Helmsing, A. H. J., Partnership, “Meso-institutions and Learning New Local and Regional Development Initiatives in Latin America”, *Institute of Social Sciences, The Hague*, The Netherlands, 4 (2001).
17. İnternet: Ankara Üniversitesi, Beypazarı Meslek Yüksekokulu, http://www.bemyo.ankara.edu.tr/index.php?bil=bil_kisiders&gosterim=kisi_detay&kisi_id=5 (2006).
18. İnternet: Balda, V., “Architect of Mesta Region”, www.balda.biz (2007).
19. İnternet: Beypazarı Belediyesi, “Beypazarı Rehberi Ekonomi”, http://www.beypazari-bld.gov.tr/rehber_ekonomi.htm (2006).
20. İnternet: Beypazarı Belediyesi, “02 - 03 Haziran 2007 Beypazarı Festivali Fotoğrafları”, <http://www.beypazari-bld.gov.tr/beypazari.htm> (2007).
21. İnternet: Beypazarı Belediyesi, “Beypazarı Tarihi”, http://www.beypazari-bld.gov.tr/beypazari_tarihi.htm (2006).
22. İnternet: Beypazarı Kaymakamlığı, “Beypazarına ulaşım”, <http://www.beypazari.gov.tr/ulasim.htm> (2006).
23. İnternet: Beypazarı Kaymakamlığı, “Sağlık hizmetleri”, <http://www.beypazari.gov.tr/saglik.htm> (2006).
24. İnternet: Beyter, “Fotoğraf Albümü”, http://www.beyter.com.tr/fotograf_albumu.htm (2006).
25. İnternet: Dünya Bankası, “City Of Somolyan, “Local Economic Development Strategy2004-2007”” <http://www.worldbank.org/urban/local/toolkit/docs/m1/module-7.pdf>” (2004).
26. İnternet: Dünya Bankası “Local Economic Development, A Primer, Developing and Implementing Local Economic Development Strategies and Action Plans”, <http://www.worldbank.org/urban/led/> (2006).
27. İnternet: Dünya Bankası, “Three Waves of Local Economic Development, A Brief History of LED”, <http://www.worldbank.org/urban/led/history> (2006).
28. İnternet: European Commision, Committee on Spatial Development “European Spatial Development Perspective (ESDP) Towards Balanced and Sustainable Development of the Territory of the EU”, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/pdf/sum_en.pdf (1999).
29. İnternet: Gazi Üniversitesi, “Beypazarı Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Tarihçe”, <http://www.btbmyo.gazi.edu.tr/> (2006).

30. İnternet: Guimaraes Belediyesi, “Guimaraes Tarihi Kent Merkezi” www.cm-guimaraes.pt/media/447692/471093.jpg (2007).
31. İnternet: European Commision, “Success Stories, Guimaraes ve Cosenzo Kenti”, http://ec.europa.eu/regional_policy/projects/stories (2006).
32. İnternet: Nermin, M., “Yerel Vizyon: Avrupa Birliği’nde Yerel Kalkınma Arayışları”, <http://www.ekonomistler.com/modules.php> (2006).
33. İnternet: Minho Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü, “Guimaraes haritası” http://www.civil.uminho.pt/ispic2006/Mapa_Guimaraes_1.gif (2007).
34. İnternet: Ruszczyk, H., Ingrid, S., Stoyanovska, A., “Local responses to globalization: Mesta region, Bulgaria”, ILO, <http://www.ilo.org/dyn/empent/docs/F389821280/wp12-2001.pdf> (2001).
35. İnternet: “Province of Cosenza Calabria, Italy” www.pickatrail.com/.../italy/map/cosenza.gif (2006).
36. İnternet: “Smolian Krallığı” www.luventicus.org/mapas/bulgaria/smolian.html (2006).
37. İnternet: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, “Dünya Mirasları” http://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=31&id_site=1031 (2001).
38. İnternet: Wikipedia The Free Encyclopedia, “Güney Şili, Araucania” http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Araucanía_Region&oldid=46052628 (2006).
39. İnternet: Wikipedia The Free Encyclopedia, “Italy, Cosenza” <http://en.wikipedia.org/wiki/Cosenza> (2007).
40. Krumholz, N., “Equitable Approaches to Local Economic Development”, *Policy Studies Journal*, 27 (1999).
41. Nel, E., “Local Economic Development: A Review and Assessment of its Current Status in South Africa”, *Urban Studies*, 38 (7): 1004 (2001).
42. Nicholson, B.M. “The Role of the Inner City in the Development of Manufacturing Industry”, *Urban Studies*, 18: 57 (1981).
43. “19.Tarihi Türk Evleri Haftası Beypazarı Etkinlikleri Sonuç Bildirgesi”, *Türkiye Tarihi Evleri Koruma Derneği*, Ankara, 4 (2001).
44. Özelçi, T., “Bölgesel/ Yerel Ekoomik Kalkınma Kuramlarının Tarihsel Süreç İçerisindeki Gelişimi”, *Ekonomik Yaklaşım Dergisi*, Gazi Üniversitesi İktisad Bölümü, 16 (55): 89-106 (2005).

45. Özelçi, T., “Yerel Ekonomik Kalkınma ve Kentsel Dönüşüm”, ***Dünya Şehircilik Günü 28. Kolokiyumu***, TMMOB Şehir Plancıları Odası, 2 (1): 450 (2004).
46. Wilson, P. A. “Embracing in Local Economic Development”, ***Urban Studies***, 32 (4):645-658 (1995).
47. Sat, A., Gürer, N., Gürel Üçer, A., “Cultural Tourism a Tool For Sustaining Local Values Beypazarı Case”, ***Seage Conference***, Sustainability and Sutheast Asia, Singapore, 9 (2006).
48. Scott A.J., Cultural Products Industries and Urban Economic Development”, ***Urban Affairs***, 39 (4): 463 (2004).
49. Taylor, S. Brandley, “Human Capital Formation and Local Economic Performance”, ***Regional Studies***, 30 (1): 7 (1996).
50. Theodoras, M., “Place/City Marketing as a Tool for Local Economic Development and City’s Competitiveness; A Comparative Evaluation of Place Marketing Policies in European Cities”, ***Eura Conference***, Urban and Spatial European Policies, 3 (2002).
51. Wong, C., “Determing Factors for Local Economic Development. The Perception of Practitioners in the North West and Eastern Regions of the UK”, ***Regional Studies***, 32(8): 707-720 (1998).
52. Wong, C., “Developing Indicators to inform Local Economic Development in England”, ***Urban Studies***, 39(10): 1833-1863 (2002).

EKLER

EK-1 Anket formu

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Yerel Ekonomik Kalkınma Değerlendirme Anketi

Bu anket çalışması, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim dalında yüksek lisans tezi alan araştırması için hazırlanmıştır. Çalışmanın amacı, Beypazarı ilçesinin yerel ekonomik gelişmesini incelemek ve değerlendirmektir.

Anket 4 bölümden oluşmaktadır. A bölümü ankete katılan katılımcıların profilini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır. B bölümünde Beypazarı ilçesine ve size dair bazı sorulara yer verilmiştir. C Bölümü 2000 ve 2005 yılına ait görüşlerinizi elde edebilmek amacıyla hazırlanmıştır. D bölümü ankete eklemek istediğiniz görüşleriniz için ayrılmıştır.

Bölüm A

Aşağıda verilen soruları size en yakın cevabı vererek işaretleyiniz.

Katılımcının:

1. Soru: Cinsiyetiniz?

- a) Kadın b) Erkek

2. Soru: Yaşınız?

- a) 20-30 b) 30-40 c) 40-60

3. Soru: Öğrenim Durumunuz?

- a) İlköğretim b) Lise c) Üniversite d) Y. Lisans e) Diğer _____

4. Soru: Mesleğiniz?

- () Kamu Görevlisi () Özel Sektör Çalışanı () Serbest Meslek
 () Diğer (Lütfen Belirtiniz) _____

5. Soru: Aylık kazancınız aşağıdaki gelir aralıklarından hangisindedir?

- a) 500 YTL den az b) 500- 1.000 YTL c) 1.000- 2.000 YTL
 d) 2.000-3000 YTL e) 3.000 YTL ve Üzeri

EK-1 (Devam) Anket Formu

Bölüm B

Aşağıda verilen soruları size en yakın cevabı vererek işaretleyiniz.

1. Soru: Beypazar'lı mısınız? (Hayır ise nerelisiniz?)

- a) Evet b) Hayır c) Diğer _____

2. Soru: Belediyenin yaptığı çalışmaların, size kattıklarını önem derecesine göre sıralar mısınız?

- (1= Çok önemli, 2= Önemli, 3= Az katkısı oldu, 4= Katkısı olmadı)
 () Kültürel ve Sosyal Yaşam () Altyapı ve Ulaşım hizmetler
 () Ticari İşlerimin Kolaylaştırılması () Tarihi evlerin restorasyonu

3. Soru: Belediyenin gerçekleştirdiği çalışmalar sizin maddi gelirinizin artmasına katkı sağladı mı?

- 1) Çok 2) Az 3) Hiç

4. Soru: 3. Soruya yanıtınız “evet” ise bu gelir artışınızı nasıl değerlendirdiniz?

- a) İş yatırımı yaptım b) Tasarruf ve/veya birikim yaptım c) Yaşam kalitesini arttırdım

5. Soru: Yatırım ve/veya harcamalarınız da desteği en çok kimden alırsınız?

- a) Akraba/arkadaş b) Banka-Finans Kuruluşları
 c) Sanayi Odası, Çeşitli Birlik Dernek ve Kooperatifler
 d) Diğer (Lütfen Belirtiniz) _____

EK-1 (Devam) Anket Formu

Bölüm C

Aşağıda verilen **A** ve **B tabloları** sizin 2000 ve 2005 yılları hakkında çeşitli görüşlerinizi almak için hazırlanmıştır. **A TABLO'su 2000 yılına, B TABLO'su ise 2005 yılına dairdir. C TABLO'su ise iki sorudan oluşmakta ve İlçe insanının gelir düzeyine dair sorular bulunmaktadır.**

A Tablosu 2000 yılında...		2000 YILI	
		Evet	Hayır
1.	Kendime ait bir evim vardı.		
2.	Sosyal güvencem vardı.		
3.	Beypazarı ilçesinden Ankara'ya ve/veya diğer ilçelere ulaşım rahattı.		
4.	Beypazarında yaşamaktan memnundum.		
5.	Gelen yerli ve yabancı turistlerin ilçeye sağladıkları gelirden memnundum		
6.	2000 yılına kadar belediyenin ilçenin turistik, sanayi, ticari yaşamını geliştirmek için gerçekleştirdiği atılımları yeterli buluyordum.		
7.	İlçenin idaresinden sorumlu siyasi ve mülki amirlerinin ilçeyi her anlamda geliştirmek için iş birliği içinde çalıştıklarını düşünüyordum.		
8.	İlçe halkının sahip oldukları Ekonomik değerlerin (Turistik, Sanayi, Ticari vs) önemimin farkında olduğunu düşünüyordum.		
9.	Sağlık, eğitim ve ekonomik ihtiyaçlar için Ankara'ya bağımlılığımız vardı.		

B Tablosu 2005 yılında...		2005 YILI	
		Evet	Hayır
1.	Kendime ait bir evim vardı.		
2.	Sosyal güvencem vardı.		
3.	Beypazarı ilçesinden Ankara'ya ve/veya diğer ilçelere ulaşım rahattı.		
4.	Beypazarında yaşamaktan memnundum.		
5.	Gelen yerli ve yabancı turistlerin ilçeye sağladıkları gelirden memnundum		
6.	2000 yılına kadar belediyenin ilçenin turistik, sanayi, ticari yaşamını geliştirmek için gerçekleştirdiği atılımları yeterli buluyordum.		
7.	İlçenin idaresinden sorumlu siyasi ve mülki amirlerinin ilçeyi her anlamda geliştirmek için iş birliği içinde çalıştıklarını düşünüyordum.		

EK-1 (Devam) Anket Formu

C Tablosu		1	2	3	4
1	Son beş yıl içinde kişisel gelir düzeyim arttı.				
2	Beypazarı halkının refah düzeyi son 5 yıllık dönemde arttı.				
3	Beypazarı'nın son beş yıl içinde bir ilçe olarak prestijinin arttığını düşünüyorum.				
4	Beypazarı'nın çeşitli festivallerinin ilçe tanıtımına katkı sağladığını düşünüyorum.				
5	Yerel yönetimlerin (Belediye, Kaymakamlık vs.) düzenlediği kurs, seminer ve hizmet içi eğitim gibi eğitsel faaliyetlerin sayısı, sıklığı ve çeşitliliğinden memnun olduğumu söyleyebilirim.				
6	Belediye'nin girişimlerinin Beypazarı'nı ekonomik açıdan daha da ileriye götüreceğinin düşünüyorum.				
7	Beypazarı'nın dönemdeki hızlı gelişiminde belediye, kaymakamlık, üniversite, sivil toplum kuruluşları ve halkın bir arada hareket etmesinin önemli bir katkısı oldu.				
8	Televizyon programlarının, festivallerin, tanıtım faaliyetlerinin Beypazarı'nın gelişmesine etkisi önemli olmuştur.				
9	Banka mevduat değerim son beş yıl içerisinde arttı.				

1 = Tamamen katılıyorum 2= Katılıyorum 3=Hiç katılmıyorum
4= Emin Değilim

BÖLÜM D

Bu bölümde ilçemizin ekonomik gelişmesi halkın refah düzeyinin artması için eklemek istediğiniz düşüncelerinizi, önerilerinizi yazabilirsiniz.

Belediye'nin, diğer kurumların, sivil toplum örgütlerinin ve halkın hangi rolleri üstleneceğini düşünüyorsunuz? Yazacaklarınız bu araştırmanın değerlendirmesine önemli bir katkı sağlayacağından, anket sorularında eksik kaldığını düşündüğünüz noktaları yazmada tereddüt etmeyiniz. Teşekkürler.

EK-2 Özgeçmiş Sayfası

ÖZGEÇMİŞ**Kişisel Bilgiler**

Soyadı, adı : ALTINKAYA ÖZMEN, Canan
 Uyruğu : T.C.
 Doğum tarihi ve yeri : 09.05.1980 Ankara
 Medeni Hali : Evli
 Telefon : 0 (312) 287 36 65 – 5119
 e-mail : cananaltinkaya@hotmail.com.

**Eğitim
Derece****Eğitim Birimi****Mezuniyet Tarihi**

Lisans	Gazi Üniversitesi/ Şehir ve Planlama Bölümü	2004
Lise	Batıkent Lisesi	1998

**İş Deneyimi
Yıl****Yer****Görev**

2004-2005	Planlevi Şehircilik Planlama Ltd. Şti.	Şehir Plancısı
2005-	Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü	Şehir Plancısı

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Gazete okumak, Kitap okumak, Spor yapmak